

MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING

Statusredegørelse for folkeskolens udvikling for skoleåret 2015/2016

Statusredegørelse for folkeskolens udvikling for skoleåret 2015/2016

Tekst: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Foto: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling og Ulrik Jantzen

Produktion: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling,

Presse- og Kommunikationssekretariatet

Grafisk tilrettelæggelse: Louise M. Jeppesen – keepyourdarlings.com

Tryk: Rosendahls

ISBN (web-udgave): 978-87-603-3112-1

ISBN (den trykte udgave): 978-87-603-3111-4

Publikationen kan ikke bestilles, men den kan hentes på
uvm.dk/statusfs2016

Eventuelle henvendelser af indholdsmæssig karakter rettes til

Presse- og Kommunikationssekretariatet i

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling,

telefon 33 92 52 23 eller

e-mail: pub@uvm.dk

Udgivet af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Printed in Denmark 2016

Indledning	4
Status på de nationale resultatmål i skoleåret 2015/2016	10
Resultatmål 1.1 for mål 1: Mindst 80 procent af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test	13
Resultatmål 1.2 for mål 1: Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år	16
Resultatmål 2.1 for mål 2: Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik uanset social baggrund skal reduceres år for år	19
Resultatmål 3.1 for mål 3: Elevernes trivsel skal øges	22
Udviklingen i folkeskolens inkluderende læringsmiljøer (tema)	30
Kompetenceudvikling, målsætningen om fuld kompetencedækning (tema)	40
Status baseret på resultater fra følgeforskning (tema)	46
Status på de øvrige resultatindikatorer	50
Tiltag, der understøtter folkeskolens udvikling	51
Bilag 1: Status på de øvrige indikatorer på folkeskoleområdet	53
Bilag 2: Beskrivelser af tiltag, der understøtter folkeskolens udvikling	61

Indledning

Folkeskolen er en institution i konstant udvikling, og i løbet af de senere år har vores fælles skole gennemgået nogle markante forandringer. Folkeskolereformen er den mest gennemgribende forandring af skolen i nyere tid. Flere timer – særligt i dansk og matematik, fokus på fuld kompetencedækning, mere bevægelse, understøttende undervisning, åben skole og nye Fælles Mål betyder, at skoledagen i dag ser helt anderledes ud end tidligere. Omstillingen til øget inklusion er en anden stor forandringsproces, som skolerne og kommunerne har stået overfor. Kommunerne har løftet opgaven med, at flere elever fra specialskoler og specialklasser er blevet en del af almenskolen, men det har også ført til debat, spørgsmål og nogle steder usikkerhed.

Alle disse forandringer af folkeskolen er drevet af et politisk ønske om, at fagligheden skal højnes, og vores elever skal lykkes – både personligt og som en del af samfundet. Netop fordi dette er målet, må vi løbende følge op på den udvikling, der sættes i gang. Vi skal se, om vores ambitioner indfries, og vi skal følge op, hvis der er udfordringer. Den årlige statusredegørelse for folkeskolens udvikling er et redskab til denne opfølgning.

Med redegørelsen bringer vi de centrale resultater om folkeskolen i spil for at sikre og understøtte skolens udvikling. Hensigten er, at et kendskab til disse resultater og til, hvordan de kan bruges, skal bidrage til at skabe bedre læring og trivsel for vores elever. Derfor skal statusredegørelsen være et udgangspunkt for diskussioner om skoleudvikling mellem politikere og centrale parter på folkeskoleområdet.

I denne statusredegørelse ser vi på udviklingen i folkeskolen efter implementeringen af folkeskolereformen. Det sker hovedsageligt på baggrund af de tre nationale mål for folkeskolen, jf. boks 1 på side 5. I dette års statusredegørelse inddrages også nogle af de indledende resultater fra det evaluerings- og følgeforskningsprogram, som følger folkeskolereformen. Desuden ser vi

i denne statusredegørelse på udviklingen i lærernes kompetencer. Som en del af folkeskolereformen blev der indført et mål om fuld kompetencedækning, og dette emne er aktualiseret af diskussionen om lærerrekruttering. Det er blandt andet spørgsmålet om, hvorvidt lærerne har de kompetencer, som skolerne og kommunerne efterspørger. Kompetencedækningen er et særligt tema i dette års statusredegørelse. Arbejdet med inklusion og inkluderende læringsmiljøer er også igen i år udvalgt som et særligt tema for statusredegørelsen.

Baggrund

I forbindelse med aftalen om et fagligt løft af folkeskolen af 7. juni 2013, der blev indgået mellem Venstre, Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti, blev det besluttet, at udviklingen i folkeskolen efter indførelsen af folkeskolereformen skal følges tæt. Parterne besluttede, at regeringen, kommunerne og folkeskolens øvrige parter hvert år skal følge folkeskolens resultater på baggrund af de tre nationale mål, herunder om der er behov for justering af indsatsen i folkeskolen. Det skal ske på baggrund af en årlig statusredegørelse fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling om folkeskolens udvikling. Den første redegørelse handlede om skoleåret 2014/2015 og blev udgivet i september 2015. Denne redegørelse er den anden af disse statusredegørelser.

Som led i reformerne på erhvervsuddannelsesområdet og gymnasieområdet er der lagt op til lignende redegørelser på disse områder.

Det blev i aftalen om et fagligt løft af folkeskolen aftalt at fastholde og udvikle folkeskolens styrker og faglighed ved at arbejde for tre overordnede nationale mål.

Målene skal bidrage til at sætte en klar retning og et højt fælles ambitionsniveau for folkeskolens udvikling og sikre klare rammer for en løbende og systematisk

BOKS 1: MÅL FOR FOLKESKOLEN

NATIONALE MÅL FOR FOLKESKOLEN

1. Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.
2. Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.
3. Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis.

RESULTATMÅL FOR FOLKESKOLEN

- 1.1. Mindst 80 procent af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test.
- 1.2. Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år.
- 2.1. Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik uanset social baggrund skal reduceres år for år.
- 3.1. Elevernes trivsel skal øges.

evaluering. Reformens tre overordnede mål er operationaliseret i fire operative resultatmål og opgøres på landsplan.

Resultatmål 1.1, 1.2 og 2.1 opgøres på baggrund af resultater i de nationale test. Resultatmål 3.1 opgøres på baggrund af den nationale trivselsmåling.

Hovedresultater for skoleåret 2015/2016

Overordnet set ligger den faglige udvikling og trivsel i folkeskolen generelt stabilt sammenlignet med skoleåret før. Der er tale om mindre udsving i enkelte fag og på enkelte klassetrin. Samtidig ses en tendens til, at andelen af elever med forældre med grundskolen som højeste fuldførte uddannelse, der får dårlige resultater, er faldet i dansk, læsning. Andelen af elever med forældre med grundskolen som højeste fuldførte uddannelse, som får gode resultater, er steget for 2. og 4. klassetrin i dansk, læsning og for 6. klassetrin i matematik. Elevernes trivsel er svagt stigende eller stabil på de forskellige klassetrin. Langt hovedparten af eleverne har et godt forhold til deres lærere, de er fagligt interesserede og kan godt lide undervisningen.

KL og regeringen har i forlængelse af inklusions-eftersynet aftalt, at folkeskolen skal være inkluderende læringsmiljøer. Samtidig er 96 procent målsætningen afskaffet til fordel for en generel ambition om, at alle børn skal være en del af fællesskabet – og at hvert enkelt barn skal trives og udvikle sig fagligt.

Den udvikling, at elever fra specialskoler og specialklasser føres tilbage til en almenklasse, og at flere elever fastholdes i almenklassen, ser ikke ud til at have påvirket elevernes trivsel eller faglighed generelt. Der er dog indikationer på, at ikke alle elever får den støtte, som de har behov for i den almene undervisning. Andelen af elever i den almene folkeskole er 95,3 procent.

Hvad angår kompetencedækningen, er eleverne i skoleåret 2015/2016 i 83,2 procent af den fagopdelte undervisning blevet undervist af lærere med undervisningskompetence inden for det pågældende fag. Desuden ser det ud til, at der er en lille sammenhæng mellem skolens kompetencedækningsniveau og skolens evne til at løfte eleverne fagligt (socioøkonomisk reference).

Mål 1: Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan

Resultatmål 1.1: Mindst 80 procent af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test

Resultaterne for skoleåret 2015/2016 viser, at mellem 67 og 76 procent af eleverne på de forskellige klassetrin får resultatet ”god” eller derover i dansk, læsning. Andelen af elever på 4., 6. og 8. klassetrin, som har fået resultatet ”god” eller derover i dansk, læsning er lidt lavere i skoleåret 2015/2016 end året før. Andelen af elever på 2. klassetrin med resultatet ”god” eller derover i dansk, læsning er derimod lidt højere end skoleåret 2014/2015.

I matematik fik henholdsvis 73 og 74 procent af eleverne resultatet ”god” eller derover på 3. og 6. klassetrin. For 6. klassetrin svarer det til det samme niveau som året før. Det er ikke muligt at foretage sammenligningen for 3. klasse, jf. boks 2 på side 11: Bemærkning til testresultaterne for skoleåret 2015/2016.

På alle klassetrin er der en større eller uændret andel af elever af forældre med grundskolen som højeste uddannelsesniveau, der har gode resultater i dansk, læsning sammenlignet med året før.

Resultatmål 1.2: Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år

Resultaterne for skoleåret 2015/2016 viser, at mellem seks og 12 procent af eleverne på de forskellige klassetrin opnår testresultatet ”fremragende” i dansk, læsning. På 2. klassetrin er der sket en stigning på to procentpoint i andelen af elever med resultatet ”fremragende” i dansk, læsning. I dansk, læsning på 4. klassetrin er andelen af elever med samme resultat faldet med ét procentpoint. På de øvrige klassetrin er der ingen forskelle fra 2014/2015. I matematik opnår ni procent af eleverne testresultatet ”fremragende”. For matematik på 6. klassetrin ses en stigning på ét procentpoint i andelen af elever med testresultatet ”fremragende”.

TABEL 1: UDVIKLING I MÅL 1 OG 2, HERUNDER RESULTATMÅL, 2014/2015-2015/2016

		Måling 2014/2015	Måling 2015/2016	Udvikling	
Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan	1.1 Mindst 80 procent af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test	DANSK, LÆSNING			
		2. klasse	75 %	76 %	+1 pct.-point
		4. klasse	69 %	67 %	-2 pct.-point
		6. klasse	72 %	71 %	-1 pct.-point
	8. klasse	77 %	76 %	-1 pct.-point	
	MATEMATIK				
	3. klasse	73 %	73 %	**	
	6. klasse	74 %	74 %	0 pct.-point	
	1.2 Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år	DANSK, LÆSNING			
		2. klasse	7 % *	9 % *	+2 pct.-point
4. klasse		9 %	8 %	-1 pct.-point	
6. klasse		6 %	6 %	0 pct.-point	
8. klasse		12 %	12 %	0 pct.-point	
MATEMATIK					
3. klasse		7 %	9 %	**	
6. klasse		8 %	9 %	+1 pct.-point	
Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater	2.1 Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik skal reduceres år for år	DANSK, LÆSNING			
		2. klasse	10 %	9 %	-1 pct.-point
		4. klasse	13 %	13 %	0 pct.-point
		6. klasse	11 %	11 %	0 pct.-point
	8. klasse	10 %	9 %	-1 pct.-point	
	MATEMATIK				
	3. klasse	12 %	12 %	**	
	6. klasse	14 %	14 %	0 pct.-point	

* Der er sket en ændring af cut-scoren i 2. klasse, som også har haft tilbagevirkende kraft på skoleåret 2014/2015. Se boks 2 side 11 for mere information.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

** Resultaterne i 3. klasse er blandt andet baseret på et nyt profilområde (statistik og sandsynlighed) og er derfor ikke direkte sammenlignelige med sidste år. Se boks 2 side 11 for mere information.

TABEL 2: UDVIKLING I MÅL 3, HERUNDER RESULTATMÅL, 2014/2015-2015/2016

	2014/2015	2015/2016	Udvikling
<i>3.1 Elevernes trivsel skal øges</i>			
Generel skoletrivsel (samlet score)	3,7	3,8	+0,1
Faglig trivsel	3,7	3,8	+0,1
Social trivsel	4,1	4,1	0,0
Støtte og inspiration	3,3	3,3	0,0
Ro og orden	3,7	3,8	+0,1

Anm.: Elevernes trivselsscore er kategoriseret i fire intervaller: 1,0-2,0 (ringest mulig trivsel); 2,1-3,0; 3,1-4,0 og 4,1-5,0 (bedst mulig trivsel).

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Det er ikke muligt at foretage sammenligningen i forhold til 3. klasse, jf. boks 2 på side 11: Bemærkning til test-resultaterne for skoleåret 2015/2016.

Generelt er andelen af de allerdygtigste elever større, jo højere uddannelse elevernes forældre har. Andelen af elever med fremragende resultater på alle klassetrin i dansk, læsning og matematik, fordelt efter forældrenes højeste fuldførte uddannelse, er på niveau med resultaterne fra sidste år.

Mål 2: Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater

Resultatmål 2.1: Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik skal reduceres år for år

Resultaterne for skoleåret 2015/2016 viser, at mellem ni og 13 procent af eleverne på de forskellige klassetrin opnår resultaterne "ikke tilstrækkelig" eller "mangelfuld" i de nationale test i dansk, læsning. Der er sket et fald på ét procentpoint i andelen af elever med dårlige resultater i dansk, læsning på 2. og 8. klassetrin sammenlignet med året før. På de øvrige klassetrin er niveauet det samme som året før.

I matematik er der henholdsvis 12 og 14 procent af eleverne, der opnår resultaterne "ikke tilstrækkelig" eller "mangelfuld" på 3. og 6. klassetrin. Dette niveau har ikke rykket sig siden forrige år for så vidt angår 6. klasse. Det er ikke muligt at foretage sammenligningen i forhold til 3. klasse, jf. boks 2 på side 11: Bemærkning til testresultaterne for skoleåret 2015/2016.

Der er et fald i andelen af elever, hvis forældre højst har gennemført grundskolen, som har fået resultatet "ikke tilstrækkelig" eller "mangelfuld" i dansk, læsning i 2015/2016, sammenlignet med 2014/2015. Faldet ses på alle klassetrin og er størst i 2. klasse, hvor faldet er på seks procentpoint.

Mål 3: Tilliden til og trivlen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis

Resultatmål 3.1: Elevernes trivsel skal øges

Overordnet viser resultaterne af den nationale trivselmåling fra 2016 en lille stigning i elevernes trivsel i forhold til målingen i 2015. Gennemsnittet er steget med 0,1 for tre af de fem indikatorer på trivselsskalaen (trivselsskalaen går fra 1 til 5, hvor 5 er bedst), mens gennemsnittet er uændret på de andre to indikatorer. Ligesom i 2015 er det indikatoren for social trivsel, der har det højeste gennemsnit. I 2016 er den på 4,1. Indikatoren for støtte og inspiration, der har det laveste gennemsnit, ligger på 3,3.

Status på udviklingen af inkluderende læringsmiljøer

I aftalen om kommunernes økonomi for 2017 har regeringen og KL aftalt, at folkeskolen skal være et inkluderende fællesskab. Det er blandt andet aftalt at afskaffe 96 procent-målsætningen til fordel for en generel ambition om, at alle børn skal være en del af fællesskabet – og at hvert enkelt barn skal trives og udvikle sig fagligt.

De foreløbige analyser tyder ikke på, at omstillingen til øget inklusion har påvirket elevernes faglige resultater nævneværdigt. Gruppen af elever, der har skiftet fra et specialtilbud til almenundervisningen, har dårligere faglige resultater end de øvrige elever i almenundervisningen. Omvendt har disse elever bedre faglige resultater end de elever, der fortsat er i specialklasser eller på specialskoler. Andelen af elever, der modtager undervisning i den almene folkeskole, har ændret sig fra 95,1 procent i skoleåret 2014/2015 til 95,3 procent i skoleåret 2015/2016.

Analyser fra inklusionspanelet viser, at det hverken har positiv eller negativ betydning for de øvrige elevers trivsel, når en elev fra et specialtilbud flyttes til en

almen klasse. Til gengæld ser det ud til, at trivlsen for de elever, der er blevet tilbageført, er blevet forbedret. Det skal bemærkes, at det må forventes, at det er de bedst fungerende elever, der er flyttet til almenundervisningen først. Der er dog også elever, der oplever, at de ikke får den hjælp, de har behov for.

De indledende resultater fra evaluerings- og følgeforskningsprogrammet, der følger udviklingen efter folkeskolereformen, viser, at lærernes angivelse af omfanget af undervisningsdifferentiering er faldet en smule siden 2014. Det samme gælder for variationen i undervisningen. Der er også sket et mindre fald i graden af anvendelse af støtte (tolærerordning, brug af ikke læreruddannet personale og støtte til enkeltelever eller flere elever). Det er dog for tidligt at konkludere, at der har været et fald i anvendelsen af støtte i undervisningen.

Oplevelsen af ro og anvendelsen af klasseledelse er også faldet fra 2015 til 2016. Der er dog tale om et relativt lille fald.

For udviklingen i de inkluderende læringsmiljøer viste inklusionseftersynet blandt andet, at der er indikationer på, at ikke alle elever i den almene undervisning får den støtte, de har behov for. En undersøgelse fra SFI, gennemført i forbindelse med inklusionseftersynet, viser, at otte procent af eleverne på 7. og 9. klassetrin får støtte, at én procent er under udredning, og at seks procent af eleverne i de undersøgte klasser ifølge lærerne burde have støtte, men ikke får den.

Af SFI's undersøgelse fremgår det også, at størstedelen af eleverne får støtte på grund af ordblindhed eller andre læse/skrivevanskeligheder (cirka 50 procent), mens 20 procent får støtte på grund af generelle indlæringsvanskeligheder. Cirka 30 procent får støtte på grund af vanskeligheder med adfærd, kontakt og trivsel (AKT), autisme/ADHD, socio-emotionelle vanskeligheder eller Aspergers syndrom.

Status på kompetencedækningsindsatsen

I skoleåret 2015/2016 er eleverne i 83,2 procent af den fagopdelte undervisning blevet undervist af lærere med undervisningskompetence inden for det pågældende fag. I indskoling og på mellemtrinnet ligger kompetencedækningen på cirka 80 procent, mens den i udskoling ligger cirka 10 procentpoint højere, nemlig cirka 90 procent. Kompetencedækningen på kommuneniveau¹ svinger fra 64 procent til 94,8 procent for skoleåret 2015/16.

Sammenstilling af skolens kompetencedækning og skolens evne til at løfte eleverne fagligt (socio-økonomisk reference) viser, at skoler med en kompetencedækning på under 80 procent samlet set ikke løfter elevernes karakterer over det forventede. Omvendt har skoler med over 80 procent kompetencedækning løftet elevernes karakterer i de bundne prøvfag til et niveau over det forventede i årene 2013 til 2015. Det er særligt tydeligt på skoler med en kompetencedækning over 90 procent i 2015, at eleverne klarer sig bedre, end hvad der kan forventes ud fra deres socioøkonomiske reference.

Resultater fra evaluerings- og følgeforskningsprogrammet

Resultater fra evaluerings- og følgeforskningsprogrammet viser, at langt hovedparten af eleverne har et godt forhold til deres lærere, de er fagligt interesserede og kan godt lide undervisningen. Der er dog fortsat en relativt stor gruppe af elever, der ikke oplever, at det er tydeligt og klart, hvad formålet med undervisningen er. Desuden foregår langt hovedparten af undervisningen i de sædvanlige klasselokaler. Endelig er der stor forskel på, hvor meget eleverne bevæger sig i skolen, og der er især forskel på drenge og pigers bevægelsesaktivitet.

¹ I opgørelsen er Christiansø medtaget som en selvstændig kommune.

Status på de nationale resultatmål i skoleåret 2015/2016

I dette afsnit redegøres indledningsvis for brugen af de nationale test i forhold til de nationale mål. Herefter gengives resultaterne af hvert af de fire resultatmål for skoleåret 2015/2016

De nationale test for skoleåret 2015/2016

Der gennemføres obligatoriske nationale test i dansk, læsning på 2., 4., 6. og 8. klassetrin, i matematik på 3. og 6. klassetrin, i engelsk på 7. klassetrin og i tre naturfag på 8. klassetrin. Elevernes testresultater i dansk, læsning og matematik opgøres med udgangspunkt i de samme seks faglige niveauer på alle klassetrin. De seks faglige niveauer er "ikke tilstrækkelig", "mangelfuld", "jævn", "god", "rigtig god" og "fremragende". Det gør det muligt at måle den faglige progression ved at sammenligne testresultater på forskellige klassetrin, for eksempel dansk, læsning i 2. og 4. klasse. Over tid vil det være muligt at udlede tendenser og få en pejling af, hvordan det står til med opfyldelse af reformmålene.

Resultatmålene opgøres årligt på hvert klassetrin og vurderes i forhold til en baseline, der er fastsat som elevernes resultater i de obligatoriske nationale test i skoleåret 2014/2015. Baggrunden for, at skoleåret 2014/2015 er valgt som baseline – og ikke et tidligere år – er, at der var en række større udsving mellem 2013/2014 og 2014/2015 i forbindelse med testene, primært på grund af større udskiftninger af opgaver i testene. Ud fra analyser af årsagerne til disse udsving og af resultaterne af testene for 2015/2016 er det vurderingen, at skoleåret 2014/2015 er mest retvisende som baseline, jf. boks 2 på side 11: Bemærkning til testresultaterne for skoleåret 2015/2016.

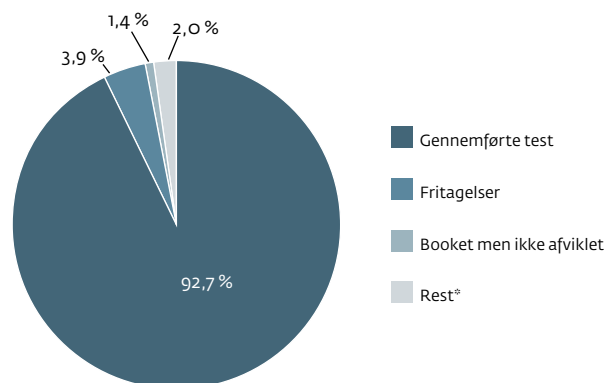
Der er i skoleåret 2015/2016 gennemført 517.000 obligatoriske nationale test. Skolerne har gennemført testene i 2015/2016 i en periode fra den 1. februar til den 29. april 2016 og igen fra den 23. maj til den 10. juni 2016 for de elever, der var fraværende i den første periode.

Resultatmålene beregnes alene på baggrund af resultaterne for de elever, som har gennemført de obligatoriske nationale test. Der er hvert år en betydelig andel elever, som ikke gennemfører de nationale test. Det er hoved-

sageligt elever, som er fritaget eller udeblevet fra testene. Figur 1 viser andelen af elever, der har gennemført test, fritagne elever og udeblevne elever.

Desuden er der en gruppe af elever, som hverken bliver booket til test eller bliver fritaget fra dem. Det kan med en vis rimelighed antages, at der i denne elevgruppe vil være en overrepræsentation af elever, som må forventes at opnå dårlige resultater, såfremt de aflagde de nationale test. Disse elever indgår ikke i måltalsberegningerne, og det må derfor forventes, at den reelle andel af elever i folkeskolen med faglige udfordringer er større, end måltallene afspejler. I skoleåret 2013/2014 drejede det sig om 7,4 procent og i skoleåret 2014/2015 om 6,5 procent af testene, der ikke blev gennemført. I skoleåret 2015/2016 er der tale om 7,3 procent af testene. Andelen af elever, der ikke har gennemført de nationale test er således steget fra sidste skoleår med næsten et procentpoint. Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling arbejder løbende med initiativer, som skal sikre en reduktion i andelen af elever, der ikke gennemfører nationale test.

FIGUR 1: ANDEL TEST, DER HENHOLDSVIS ER GENNEMFØRT OG IKKE ER GENNEMFØRT, FORDELT PÅ ÅRSAG, 2015/2016

*Rest er beregnet som forskellen mellem det antal elever, der skal testes, og summen af gennemførte, fritagne og bookedede test, men ikke gennemførte. Tallet er behæftet med usikkerhed, da elever, der flytter mellem institutioner, herunder flytter fra/til institutioner, der ikke skal afvikle nationale test, vanskeligt kan opgøres præcist.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

BOKS 2: BEMÆRKNING TIL TESTRESULTATERNE FOR SKOLEÅRET 2015/2016

Det fremgik af statusredegørelsen for skoleåret 2014/2015, at sammenligning af måltallene fra skoleårene 2013/2014 og 2014/2015 skulle foretages med forsigtighed. I tre ud af i alt 18 måltal var der udsving, som ikke alene kunne forklares med faglig udvikling. Det drejede sig om:

- matematik i 3. og 6. klasse, hvor der var sket en markant fremgang i andelen af gode elever
- dansk, læsning i 2. klasse, hvor der var sket en markant tilbagegang i andelen af de allerdygtigste elever.

Ministeriet foretog en analyse af årsagerne til udsvingene. Analysen viste, at de markante udsving ikke alene skyldtes faktiske ændringer i elevernes faglige niveau. Den omfattende kvalitetssikring af opgavebanken i perioden 2014-2015, herunder genberegning af resultaterne i 2012-2014, havde med stor sandsynlighed påvirket testresultaterne. Resultaterne for 2014/2015 vurderedes generelt at være mere retvisende end resultaterne for 2013/2014. For dansk, læsning i 2. klasse vurderedes det dog, at niveauet for vurderingen "fremragende" var sat for højt. Det fremgår af Statusredegørelse for folkeskolens udvikling for skoleåret 2014/2015, at ingen ændringer ville blive foretaget, før data fra 2015/2016 kunne bekræfte vurderingerne.

Testresultaterne fra skoleåret 2015/2016 bekræfter ministeriets vurderinger fra sidste år, idet der ikke er tilsvarende nye udsving i testresultaterne. På den baggrund er kriteriet (cutscore) for, hvornår et resultat

er fremragende, ændret i dansk, læsning i 2. klasse. Det betyder, at nogle "rigtig gode" elever fremover vurderes som "fremragende". Ændringen får virkning for fremtidige test, og samtidig genberegnes de berørte elevers resultater for 2014/2015 og 2015/2016 i testsystemet, så resultatet dér bliver retvisende. Testresultaterne vil være opdateret forud for den frivillige testperiode i efteråret 2016. Samtidig fastsættes skoleåret 2014/2015 som baseline år.

Resultaterne for skoleårene 2014/2015 og 2015/2016 er i denne statusredegørelse beregnet på baggrund af de ændrede kriterier (cutscores) for dansk, læsning i 2. klasse. Sammenligning med måltal før 2014/2015 skal fortsat ske med en vis forsigtighed på grund af ændring af kriterierne i dansk, læsning i 2. klasse og udsvingene i matematik mellem 2013/2014 og 2014/2015. Da det fortsat er vurderingen, at matematikresultaterne for 2014/2015 og frem er de mest retvisende, er der ikke ændret ved de faglige kriterier (cutscores) i matematik-testene.

Det skal derudover bemærkes, at der i matematiktesten i 3. klasse har været en udskiftning af profilområdet "matematik i anvendelse" med "statistik og sandsynlighed" i skoleåret 2015/2016. Det skyldes, at det tidligere profilområde ikke længere stemte overens med Fælles Mål. De samlede testresultater i matematik 3. klasse fra 2014/2015 og 2015/2016 kan derfor ikke direkte sammenlignes.

Kriterieskalaen for de nationale test og sammenhængen til de nationale resultatmål.

DEN NYE KRITERIESKALA	NATIONALE RESULTATMÅL	
FREM RAGENDE PRÆSTATION	Andelen af de allerdygtigste elever skal øges år for år.	Mindst 80 % af eleverne skal være gode til at læse og regne.
RIGTIG GOD PRÆSTATION		
GOD PRÆSTATION		
JÆVN PRÆSTATION		
MANGELFULD PRÆSTATION	Andelen af elever med dårlige resultater skal reduceres år for år.	
IKKE TILSTRÆKKELIG PRÆSTATION		
FRITAGNE OG EJ AFHOLDTE	Indgår ikke i beregningerne.	

BOKS 3: BEMÆRKNINGER TIL TRIVSELSDATA

I denne statusredegørelse bruges tre forskellige metoder til måling af trivsel, alt efter hvilken datakilde/undersøgelse det pågældende afsnit tager udgangspunkt i. Fælles for de tre tilgange er, at de indeholder spørgsmål til eleverne om glæde ved skolen. Der er således i alle tilfælde fokus på det, der betegnes som elevernes psykosociale trivsel. Særligt den nationale trivselsmåling indeholder måling af flere dimensioner af elevtrivsel. Der er følgende tre tilgange til måling af trivsel gennem redegørelsen:

1. Trivsel, jf. den nationale trivselsmåling. Denne forståelse af trivsel bruges i dette afsnit og til at beskrive udviklingen i resultatmål 3.1. for folkeskolen: Elevernes trivsel skal øges. Denne forståelse dækker generel skoletrivsel, social trivsel, faglig trivsel, støtte og inspiration i undervisningen samt ro og orden. For yderligere beskrivelse, se boks 4 på side 22: Trivselsindikatorer (differentieret og samlet).
2. Trivsel, jf. statusnotat fra Inklusionspanelet. Denne forståelse af trivsel bruges i afsnittet om udviklingen i inkluderende læringsmiljøer. Denne forståelse dækker individuel og kollektiv trivsel. For yderligere beskrivelse, se boks 8 på side 39: Individuel og kollektiv trivsel.
3. Trivsel, jf. følgeforskningen. Denne forståelse af trivsel bruges i afsnittet om status på resultater på baggrund af følgeforskningen. Denne forståelse dækker elevernes trivsel. For yderligere beskrivelse, se boks 4 på side 22: Trivselsindikatorer (differentieret og samlet).

Resultatmål 1.1 for mål 1

Mindst 80 procent af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test

RESULTATMÅL 1.1. FOR MÅL 1:

Mindst 80 procent af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test.

Ved "god" forstås, at eleven mindst har opnået resultatet "god", det vil sige "god", "rigtig god" eller "fremragende", i de nationale test i henholdsvis matematik og dansk, læsning.

Resultaterne for skoleåret 2015/2016 viser, at mellem 67 og 76 procent af eleverne får resultatet "god" eller derover i dansk, læsning. Andelen af elever, der har gode resultater på 4., 6. og 8. klassetrin, er lidt lavere i skoleåret 2015/2016, end det var i skoleåret 2014/2015, jf. tabel 3. Andelen af elever på 2. klassetrin, der har resultat "god" eller derover i dansk, læsning er derimod lidt højere end i 2015/16.

I matematik fik henholdsvis 73 og 74 procent af eleverne resultatet "god" eller derover på 3. og 6. klassetrin. Det er samme niveau som året før for så vidt angår 6. klasse. Det er ikke muligt at foretage sammenligningen i forhold til 3. klasse, jf. boks 2 på side 11: Bemærkning til testresultaterne for skoleåret 2015/2016.

TABEL 3: UDVIKLING I RESULTATERNE FOR RESULTATMÅL 1.1: Mindst 80 procent af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test, 2014/2015-2015/2016

Klassetrin	Måling 2014/2015	Måling 2015/2016	Udvikling
DANSK, LÆSNING			
2. klasse	75 %	76 %	+ 1 pct.-point
4. klasse	69 %	67 %	- 2 pct.-point
6. klasse	72 %	71 %	- 1 pct.-point
8. klasse	77 %	76 %	- 1 pct.-point
MATEMATIK			
3. klasse	73 %	73 %	*
6. klasse	74 %	74 %	0 pct.-point

Anm.: Niveaulet (cutscore) for de dygtigste elever i 2. klasse, er justeret i forhold til statusredøgørelsen i 2014/2015. Se boks 2 på side 11 for mere information.

*Resultaterne for 3. klasse er blandt andet baseret på et nyt profilområde (statistik og sandsynlighed) og er derfor ikke direkte sammenlignelige med sidste år. Se boks 2 på side 11 for mere information.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Kommunal spredning

Der er spredning mellem kommunerne i andelen af elever med gode resultater, jf. figur 2. For dansk, læsning på 2. og 8. klassetrin og for matematik i 6. klasse lever mellem 20 og 25 af kommunerne op til reformmålet om, at mindst 80 procent af eleverne skal være gode til læsning og matematik. På 4. og 6. klassetrin i dansk, læsning er det derimod kun fem-syv kommuner, der opfylder reformmålet. På 4. klassetrin er det i over halvdelen af kommunerne mellem 60 procent og 70 procent af eleverne, som har gode resultater. Resultaterne for 2015/2016 ligger på niveau med resultaterne for 2014/2015.

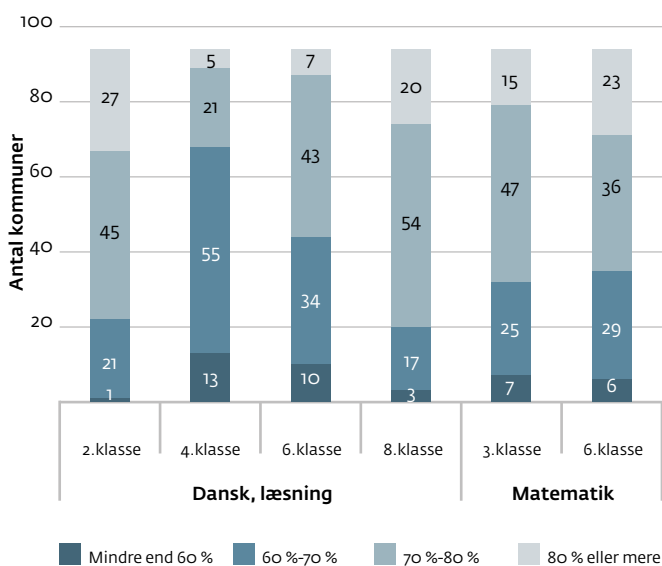
Det skal bemærkes, at resultatmålet knytter sig til et landsgennemsnit, og at der er forskelle på elevsammensætningen mellem kommunerne.

Social baggrund (forældrenes uddannelsesniveau)

Forældrenes uddannelsesniveau har stor betydning for elevernes testresultater, jf. figur 3. Forskellen er størst i dansk, læsning på 4., 6. og 8. klassetrin og i matematik på 3. og 6. klassetrin. Her er andelen af elever med gode resultater over 30 procentpoint højere blandt elever med mindst én forælder med videregående uddannelse, end

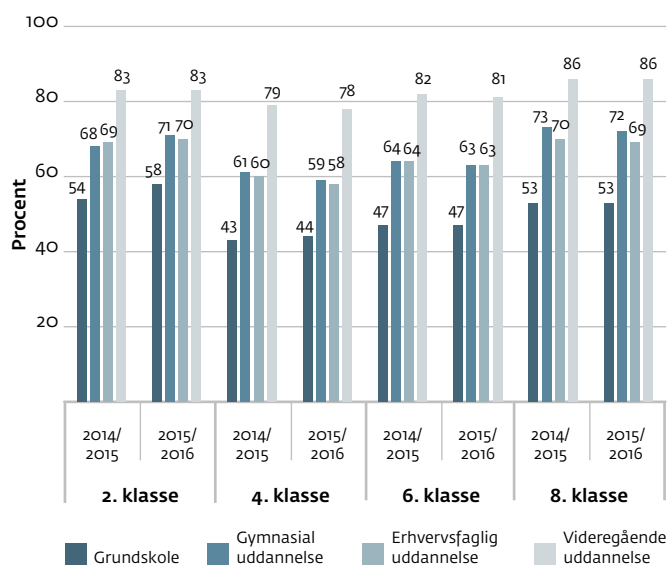
FIGUR 2: ANTAL KOMMUNER FORDELT EFTER KOMMUNERNES ANDEL AF ELEVER MED RESULTATET "GOD" I HENHOLDSVIS DANSK, LÆSNING OG MATEMATIK, 2015/2016

Anm.: Resultaterne i 3. klasse er for 2015/2016 blandt andet baseret på et nyt profilområde (statistik og sandsynlighed) og er derfor ikke direkte sammenlignelige med sidste år. Se boks 2 på side 11 for mere information.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

FIGUR 3: ANDEL ELEVER MED RESULTATET "GOD" ELLER DEROVER I DANSK, LÆSNING FORDELT EFTER FORÆLDRENS HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE, 2014/2015 OG 2015/2016

Kilde: Styrelsen for It og Læring

den er for elever med forældre med grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. For eleverne i 2. klasse er forskellen på 25 procentpoint.

Figur 3 viser desuden, at andelen af elever med forældre med grundskolen som højeste uddannelsesniveau, der har gode resultater i dansk, læsning er uændret eller større end året før. Det gælder på alle klassetrin. På 2. klassetrin er andelen af elever med forældre med grundskolen som højeste fuldførte uddannelse, der får gode resultater, steget med fire procentpoint. Andelen af elever med gode resultater, hvis forældre har en gymnasial-, erhvervs- eller videregående uddannelse, er på samme niveau som i skoleåret 2014/2015.

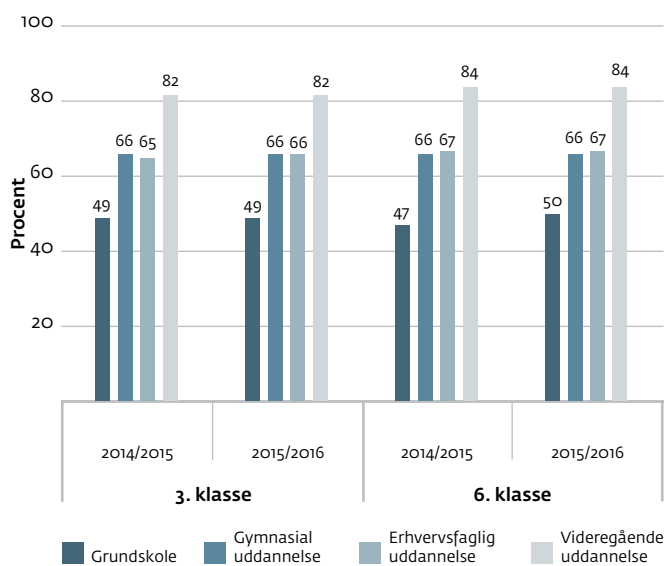
I matematik er der også en større eller uændret andel af elever, hvis forældre har grundskolen som højeste gennemførte uddannelse, der har fået resultatet "god" eller derover sammenlignet med sidste år. På 6. klassetrin er andelen af elever med gode resultater, hvor forældrenes højeste uddannelse er grundskolen, steget med tre procentpoint. For elever, hvis forældres højeste fuldførte uddannelse er en gymnasial, erhvervs- eller videregående uddannelse, er andelen af elever med gode resultater på samme niveau som skoleåret 2014/2015.

Køn

På alle klassetrin og i både dansk, læsning og matematik er der flere piger end drenge, der opnår gode resultater i 2015/2016, jf. figur 5. Forskellen er størst i dansk, læsning. I matematik er der stort set ingen forskel. Det var den samme tendens i 2014/2015.

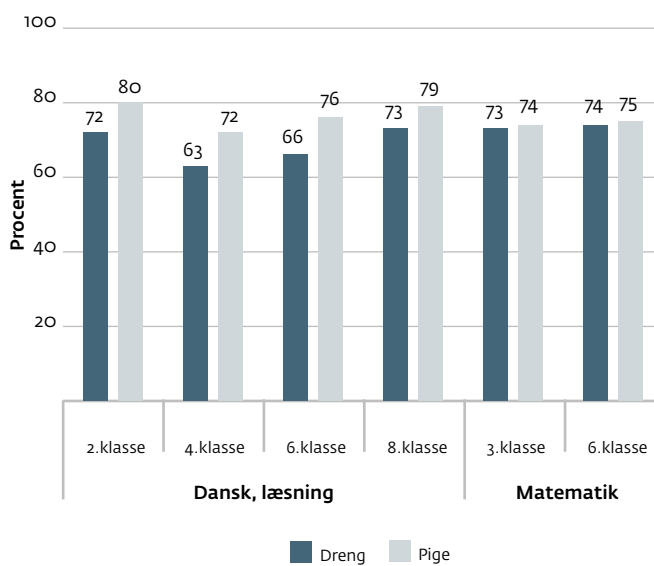
FIGUR 4: ANDEL ELEV ER MED RESULTATET "GOD" ELLER DEROVER I MATEMATIK, FORDELT EFTER FORÆLDRENS HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE, 2014/2015 OG 2015/2016

Anm.: Resultaterne i 3. klasse er blandt andet baseret på et nyt profilområde (statistik og sandsynlighed) og er derfor ikke direkte sammenligneligt med sidste år. Se boks 2 på side 11 for mere information.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

FIGUR 5: ANDEL ELEV ER MED RESULTATET "GOD" ELLER DEROVER I DANSK, LÆSNING FORDELT EFTER KØN, 2015/2016

Anm.: Resultaterne i 3. klasse er blandt andet baseret på et nyt profilområde (statistik og sandsynlighed) og er derfor ikke direkte sammenligneligt med sidste år. Se boks 2 på side 11 for mere information.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Resultatmål 1.2 for mål 1

Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år

RESULTATMÅL 1.2 FOR MÅL 1:

Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år.

Ved "de allerdygtigste" forstås de elever, der i de nationale test i henholdsvis dansk, læsning og matematik har opnået resultatet "fremragende".

Resultaterne for skoleåret 2015/2016 fremgår af tabel 4. De viser, at mellem seks og 12 procent af eleverne får testresultatet "fremragende" i dansk, læsning. På 2. klassetrin er der sket en stigning på to procentpoint i andelen af elever med resultatet "fremragende" i dansk, læsning. I dansk, læsning på 4. klassetrin er andelen af elever med resultatet "fremragende" faldet med ét procentpoint. På de øvrige klassetrin er der ingen ændringer fra 2014/2015 i dansk, læsning. Se boks 2 på side 11: Bemærkning til testresultaterne for skoleåret 2015/2016.

I matematik får ni procent af alle eleverne testresultatet "fremragende" på både 3. og 6. klassetrin. På 6. klassetrin er andelen af elever med resultatet "fremragende" i matematik steget med ét procentpoint siden skoleåret 2014/2015. Det er ikke muligt at foretage sammenligningen i forhold til 3. klasse, jf. boks 2 på side 11: Bemærkning til testresultaterne for skoleåret 2015/2016.

TABEL 4: UDVIKLING I RESULTATERNE FOR RESULTATMÅL 1.2: Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år, skoleårene 2014/2015-2015/2016

Klassetrin	Måling 2014/2015	Måling 2015/2016	Udvikling
DANSK, LÆSNING			
2. klasse	7 %	9 %	+ 2 pct.-point
4. klasse	9 %	8 %	- 1 pct.-point
6. klasse	6 %	6 %	0 pct.-point
8. klasse	12 %	12 %	0 pct.-point
Matematik			
3. klasse	7 %	9 %	*
6. klasse	8 %	9 %	+ 1 pct.-point

Anm.: Niveaue (cutscore) for de dygtigste elever i 2. klasse er justeret i forhold til statusredegørelsen i 2014/2015. Se boks 2 side 11 for mere information.

* Resultaterne i 3. klasse er blandt andet baseret på nyt profilområde (statistik og sandsynlighed) og er derfor ikke direkte sammenlignelige med sidste år. Se boks 2 side 11 for mere information.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Kommunal spredning

Der er, som ved det foregående resultatmål, stor spredning mellem kommunerne i forhold til, hvor stor andelen af de allerdygtigste elever i dansk, læsning og matematik er. I dansk, læsning på 6. klassetrin er det cirka halvdelen af alle kommuner, der har en andel af elever med "fremragende" resultater på under fem procent. I dansk, læsning på 8. klassetrin har cirka 1/5 af kommunerne over 15 procent elever med "fremragende" resultater. Den kommunale spredning i 2015/2016 ligger på niveau med spredningen for 2014/2015.

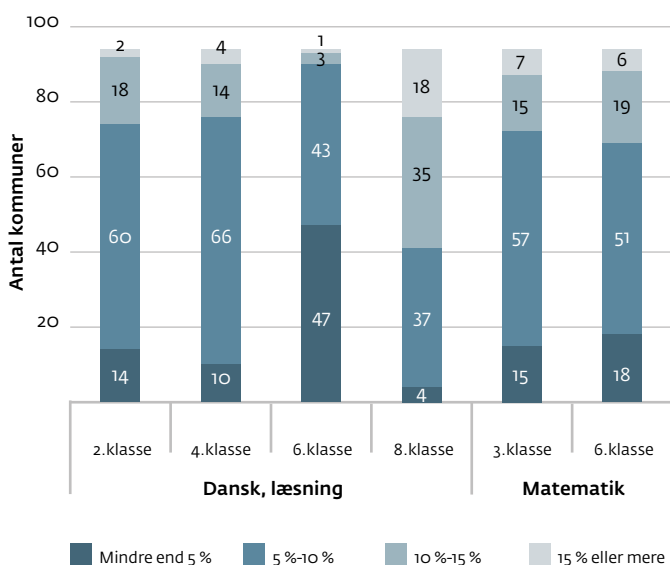
Det skal i øvrigt bemærkes, at resultatmålet knytter sig til et landsgennemsnit, og at der er forskelle på elevsammensætningen mellem kommunerne.

Social baggrund (forældrenes uddannelsesniveau)

Forældrenes uddannelsesniveau har stor betydning for de allerdygtigste elevers resultater. Generelt er andelen af de allerdygtigste elever større, jo højere en uddannelse forældrene har. Andelen af elever med "fremragende" resultater er på alle klassetrin på niveau med resultaterne fra sidste år i dansk, læsning fordelt efter forældrenes fuldførte uddannelse, jf. figur 7. Der er ikke sket de store ændringer i resultaterne i forhold til 2014/2015.

FIGUR 6: ANTAL KOMMUNER FORDELTE EFTER KOMMUNERNES ANDEL AF ELEVER MED RESULTATET "FREM RAGENDE" I HENHOLDSVIS DANSK, LÆSNING OG MATEMATIK, 2015/2016

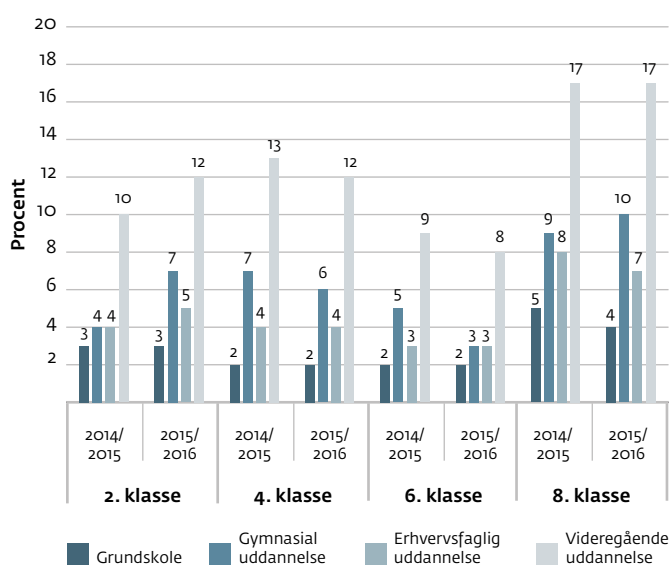

Anm.: Resultaterne i 3. klasse er for 2015-2016 blandt andet baseret på et nyt profilområde (statistik og sandsynlighed) og er derfor ikke direkte sammenlignelige med sidste år. Se boks 2 på side 11 for mere information.

Anm.: Niveaulet (cutscore) for de dygtigste elever i 2. klasse er justeret i forhold til statusredegørelsen for 2014/2015. Se boks 2 på side 11 for mere information.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

FIGUR 7: ANDEL ELEVER MED RESULTATET "FREM RAGENDE" I DANSK, LÆSNING FORDELTE EFTER KLASSETRIN OG FORÆLDRENS HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE, 2014/2015 OG 2015/2016

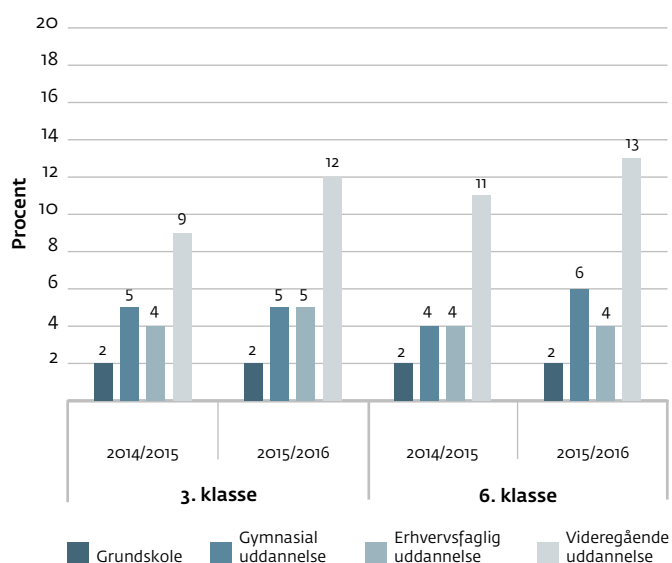
Anm.: Niveaulet (cutscore) for de dygtigste elever i 2. klasse er justeret i forhold til statusredegørelsen for 2014/2015. Se boks 2 på side 11 for mere information.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

I matematik på 6. klassetrin ligger andelen af elever med "fremragende" resultater generelt på niveau med resultaterne fra sidste år, jf. figur 8. Andelen af elever med forældre med en videregående uddannelse, som opnår "fremragende" resultater, er lidt større end sidste år.

FIGUR 8: ANDEL ELEVER MED RESULTATET "FREMAGENDE" I MATEMATIK, FORDELT EFTER FORÆLDRENES HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE, 2014/2015 OG 2015/2016

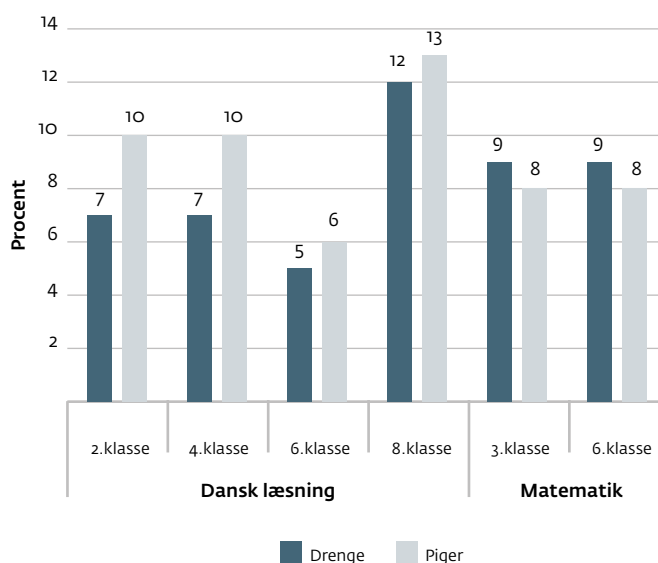
Anm.: Resultaterne i 3. klasse er for 2015/2016 blandt andet baseret på et nyt profilområde (statistik og sandsynlighed) og er derfor ikke direkte sammenlignelige med sidste år. Se boks 2 side 11 for mere information.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Køn

På alle klassetrin er der en større andel af pigerne end af drengene, der opnår "fremragende" resultater i dansk, læsning i 2015/2016, jf. figur 9. For matematik gælder det modsatte, her er andelen af drenge med et fremragende resultat en anelse større end andelen af piger med et fremragende resultat. De samme tendenser gjorde sig gældende for resultaterne i 2014/2015.

FIGUR 9: ANDEL ELEVER MED RESULTATET "FREMAGENDE" I DANSK, LÆSNING OG MATEMATIK, FORDELT EFTER KØN, 2015/2016

Anm.: Resultaterne i 3. klasse er for 2015-2016 blandt andet baseret på et nyt profilområde (statistik og sandsynlighed) og er derfor ikke direkte sammenlignelige med sidste år. Se boks 2 på side 11 for mere information.

Anm.: Niveaet (cutscore) for de dygtigste elever i 2. klasse er justeret i forhold til statusredegørelsen for 2014/2015. Se boks 2 på side 11 for mere information.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Resultatmål 2.1 for mål 2

Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater

RESULTATMÅL 2.1 FOR MÅL 2:

Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for dansk, læsning og matematik uanset social baggrund skal reduceres år for år.

Betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater belyses ved andelen af elever, der har opnået resultaterne "ikke tilstrækkelig" eller "mangelfuld" i de nationale test i henholdsvis dansk, læsning og matematik.

I skoleåret 2015/2016 er det mellem ni og 13 procent af eleverne, afhængigt af klassetrin, der opnår resultaterne "ikke tilstrækkelig" eller "mangelfuld" i de nationale test i dansk, læsning. Tabel 5 viser, at andelen af elever med dårlige resultater i dansk, læsning i skoleåret 2015/16 er faldet med ét procentpoint på 2. og 8. klassetrin sammenlignet med året før. På de øvrige klassetrin i dansk, læsning er niveauet det samme som i 2014/2015.

I matematik er det mellem 12 og 14 procent af eleverne, der opnår resultaterne "ikke tilstrækkelig" eller "mangelfuld". Dette niveau har ikke rykket sig siden sidste år for 6. klassetrin. Det er ikke muligt at foretage en sådan sammenligning i forhold til 3. klassetrin, jf. boks 2 på side 11: Bemærkning til testresultaterne for skoleåret 2015/2016.

TABEL 5: UDVIKLING I RESULTATERNE FOR RESULTATMÅL 2.1 OM, AT ANDELEN AF ELEVER MED DÅRLIGE RESULTATER SKAL REDUCERES, OPGJORT FOR SKOLEÅRENE 2014/2015-2015/2016

Klassetrin	Måling 2014/2015	Måling 2015/2016	Udvikling
DANSK, LÆSNING			
2. klasse	10 %	9 %	- 1 pct.-point
4. klasse	13 %	13 %	0 pct.-point
6. klasse	11 %	11 %	0 pct.-point
8. klasse	10 %	9 %	- 1 pct.-point
MATEMATIK			
3. klasse	12 %	12 %	*
6. klasse	14 %	14 %	0 pct.-point

Anm.: Dårlige resultater inkluderer resultaterne "Ikke tilstrækkelig" og "Mangelfuld".

Kilde: Styrelsen for It og Læring

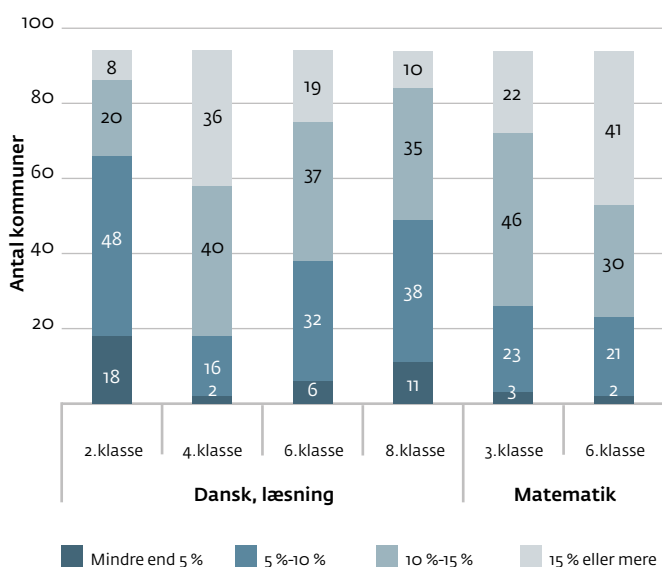
* Resultaterne i 3. klasse er blandt andet baseret på et nyt profilmråde (statistik og sandsynlighed) og er derfor ikke direkte sammenlignelige med sidste år. Se boks 2 på side 11 for mere information.

Kommunal spredning

Der er stor kommunal spredning for elever med dårlige resultater, jf. figur 10. Cirka to tredjedele af kommunerne har en andel af elever med dårlige resultater på 10 procent eller mindre i dansk, læsning på 2. klassetrin. Modsat ser det ud i dansk, læsning på 4. klassetrin, hvor cirka fire ud af fem kommuner

FIGUR 10: ANTAL KOMMUNER FORDELT EFTER KOMMUNERNES ANDEL AF ELEVER MED RESULTATERNE "IKKE TILSTRÆKKELIG" ELLER "MANGELFULD" I HENHOLDSVIS DANSK, LÆSNING OG MATEMATIK, 2015/2016

Anm.: Resultaterne i 3. klasse er for 2015/2016 blandt andet baseret på et nyt profilområde (statistik og sandsynlighed) og er derfor ikke direkte sammenlignelige med sidste år. Se boks 2 på side 11 for mere information.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

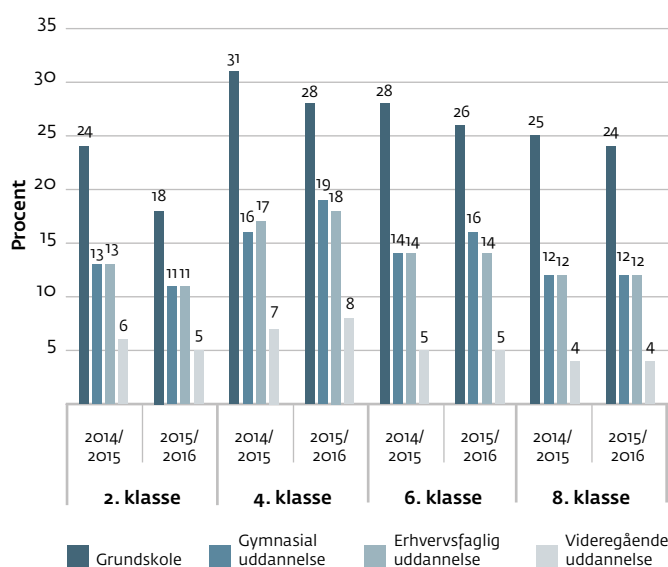
har en andel af elever med dårlige resultater på 10 procent eller mere. I matematik har cirka tre ud af fire af kommunerne en andel af elever med dårlige resultater på 10 procent eller mere. Resultaterne for 2015/2016 ligger i tråd med resultaterne for 2014/2015.

Social baggrund (forældrenes uddannelsesniveau)

Som ved de foregående resultatmål er betydningen af forældrenes uddannelsesniveau også fremtrædende for de elever, der får resultaterne "ikke tilstrækkelig" eller "mangelfuld".

Der er et fald i andelen af elever med forældre med grundskolen som højeste uddannelse, som har fået resultatet "ikke tilstrækkelig" eller "mangelfuld" i dansk, læsning i skoleåret 2015/2016 sammenlignet med 2014/2015, jf. figur 11. Faldet ses på alle klassetrin og er størst på 2. klassetrin, hvor seks procentpoint færre af disse elever opnår dårlige resultater. På 2. klassetrin ses et fald i andelen af elever med dårlige resultater uanset forældrebaggrund. På de øvrige klassetrin er andelen stigende eller uændret.

FIGUR 11: ANDEL ELEVER MED RESULTATERNE "IKKE TILSTRÆKKELIG" ELLER "MANGELFULD" I DANSK, LÆSNING FORDELT EFTER FORÆLDRENS HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE OG KLASSETRIN, 2014/2015 OG 2015/2016

Kilde: Styrelsen for It og Læring

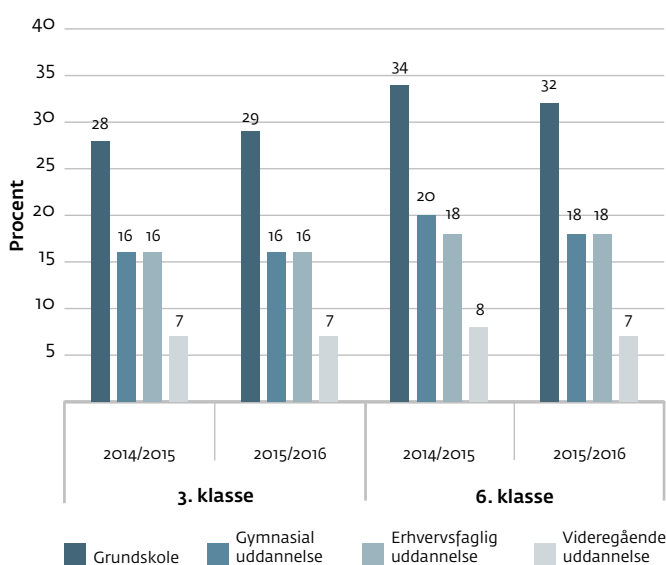
Figur 12 viser, at andelen af elever med dårlige resultater i matematik er på niveau med sidste års resultater. Største ændring er et fald på to procentpoint i andelen af elever med forældre med grundskolen eller gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelse, der får dårlige resultater.

Køn

På alle klassetrin er der i både dansk, læsning og matematik en større andel af drenge, der opnår dårlige resultater i 2015/2016, jf. figur 13. Samme tendens gør sig gældende for resultaterne i 2014/2015.

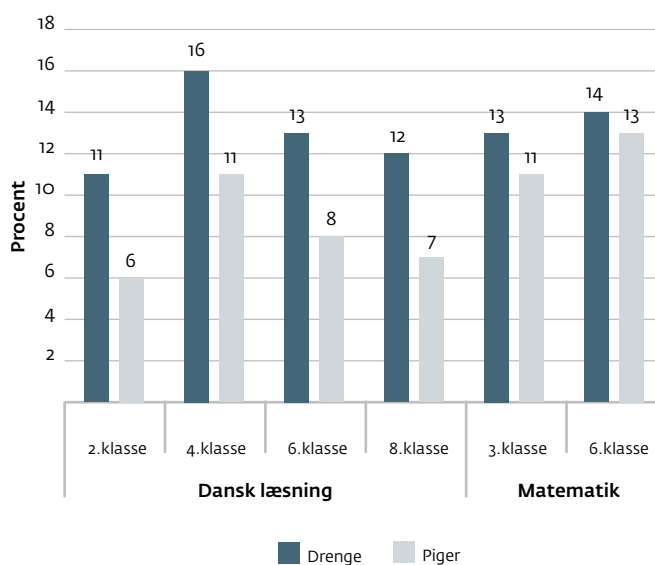
FIGUR 12: ANDEL ELEVER MED RESULTATERNE "IKKE TILSTRÆKKELIG" ELLER "MANGELFULD" I MATEMATIK, FORDELT EFTER FORÆLDRENS HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE OG KLASSETRIN, 2014/2015 OG 2015/2016

Anm.: Resultaterne i 3. klasse er for 2015/2016 blandt andet baseret på et nyt profilområde (statistik og sandsynlighed) og er derfor ikke direkte sammenlignelige med sidste år. Se boks 2 på side 11 for mere information.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

FIGUR 13: ANDEL ELEVER MED RESULTATERNE "IKKE TILSTRÆKKELIG" ELLER "MANGELFULD" I DANSK, LÆSNING OG MATEMATIK, FORDELT EFTER KØN, 2015/2016

Anm.: Resultaterne i 3. klasse er for 2015/2016 blandt andet baseret på et nyt profilområde (statistik og sandsynlighed) og er derfor ikke direkte sammenlignelige med sidste år. Se boks 2 på side 11 for mere information.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Resultatmål 3.1 for mål 3

Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis

RESULTATMÅL FOR MÅL 3: Elevernes trivsel skal øges.

Dette resultatmål måles via en årlig national trivselsmåling blandt alle elever i folkeskolens 0.-9. klasse. Trivselsmålingen er indført som led i folkeskolereformen.

I aftalen om et fagligt løft af folkeskolen er det beskrevet, at der skal udvikles en række indikatorer for elevernes undervisningsmiljø, trivsel, ro og orden, og at disse indikatorer skal danne grundlag for det nye måltal for trivsel i folkeskolen. Resultatmålet vurderes derfor ud fra en række differentierede indikatorer samt en samlet trivselsindikator.

Indikatorerne skal bidrage til at understøtte skolerne og kommunernes arbejde med at forbedre undervisningsmiljøet lokalt og dialogen om dette arbejde.

Trivselsindikatorerne beskrives i boks 4.

BOKS 4: TRIVSELSINDIKATORER (DIFFERENTIERET OG SAMLET)

INDIKATOR 1: Social trivsel	"Social trivsel" bygger på ti spørgsmål. Spørgsmålene belyser elevernes opfattelse af deres eget tilhørsforhold til skolen, klassen og fællesskabet samt elevernes opfattelse af tryghed og mobning.
INDIKATOR 2: Faglig trivsel	"Faglig trivsel" består af otte spørgsmål. Spørgsmålene handler om elevernes oplevelse af egne faglige evner, koncentrationsevne og problemløsningsevne.
INDIKATOR 3: Støtte og inspiration i undervisningen	"Støtte og inspiration i undervisningen" består af syv spørgsmål. Spørgsmålene undersøger elevernes oplevelse af deres egen motivation og medbestemmelse samt af lærernes hjælp og støtte.
INDIKATOR 4: Ro og orden	"Ro og orden" indeholder fire spørgsmål. Spørgsmålene belyser elevernes oplevelse af ro og støj i klassen samt klasseledelse.
SAMLET INDIKATOR: Generel skoletrivsel	"Generel skoletrivsel" består af de 29 spørgsmål, som indgår i de ovenstående fire differentierede indikatorer for trivsel.

TABEL 6: UDVIKLING I RESULTATERNE FOR RESULTATMÅL 3.1. GENNEMSNIT PÅ DE FEM INDIKATORER FOR TRIVSEL, 4.-9. KLASSE, 2015-2016

	Måling 2015	Måling 2016	Udvikling
<i>3.1 Elevernes trivsel skal øges</i>			
Generel skoletrivsel (samlet score)	3,7	3,8	+ 0,1
Faglig trivsel	3,7	3,8	+ 0,1
Social trivsel	4,1	4,1	0,0
Støtte og inspiration	3,3	3,3	0,0
Ro og orden	3,7	3,8	+ 0,1

Anm.: Elevernes trivselsscore er kategoriseret i fire intervaller: 1,0-2,0 (ringest mulige trivsel); 2,1-3,0; 3,1-4,0 og 4,1-5,0 (bedst mulige trivsel).

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Målingen fra 2016 viser en lille stigning i elevernes trivsel i skolen i forhold til målingen i 2015, jf. tabel 6. Gennemnittet er steget med 0,1 for tre af de fem indikatorer på trivselsskalaen, mens det er uændret på de resterende to indikatorer. Trivselsskalaen går fra 1 til 5, hvor 5 er bedst. Som i 2015 er det indikatoren for social trivsel, der har det højeste gennemsnit, det er på 4,1, og indikatoren for støtte og inspiration, der har det laveste gennemsnit på 3,3.

DEN NATIONALE TRIVSELSMÅLING

Alle folkeskoler skal hvert år gennemføre en trivselmåling. Trivselmålingen har 40 spørgsmål for eleverne i 4.-9. klasse og 20 spørgsmål for elever i 0.-3. klasse.

Den første nationale trivselmåling blev gennemført i 2015, og derfor udgør trivselresultaterne for 2015 baseline for sammenligning med trivselmålingerne de efterfølgende år.

Der er udarbejdet fire differentierede indikatorer samt en samlet indikator for trivsel blandt elever i 4. til 9. klasse. Hver indikator er dannet på baggrund af statistiske analyser, og hver indikator er udtryk for grupperinger af spørgsmål, som grundlæggende måler den samme underliggende holdning hos eleverne. I alt 29 af trivselmålingens 40 spørgsmål indgår i de fire differentierede indikatorer. Den samlede indikator beregnes på tværs af de 29 spørgsmål, som indgår i de differentierede indikatorer. De resterende 11 spørgsmål fra trivselmålingen grupperes ikke i indikatorer.

Beregning af en indikator

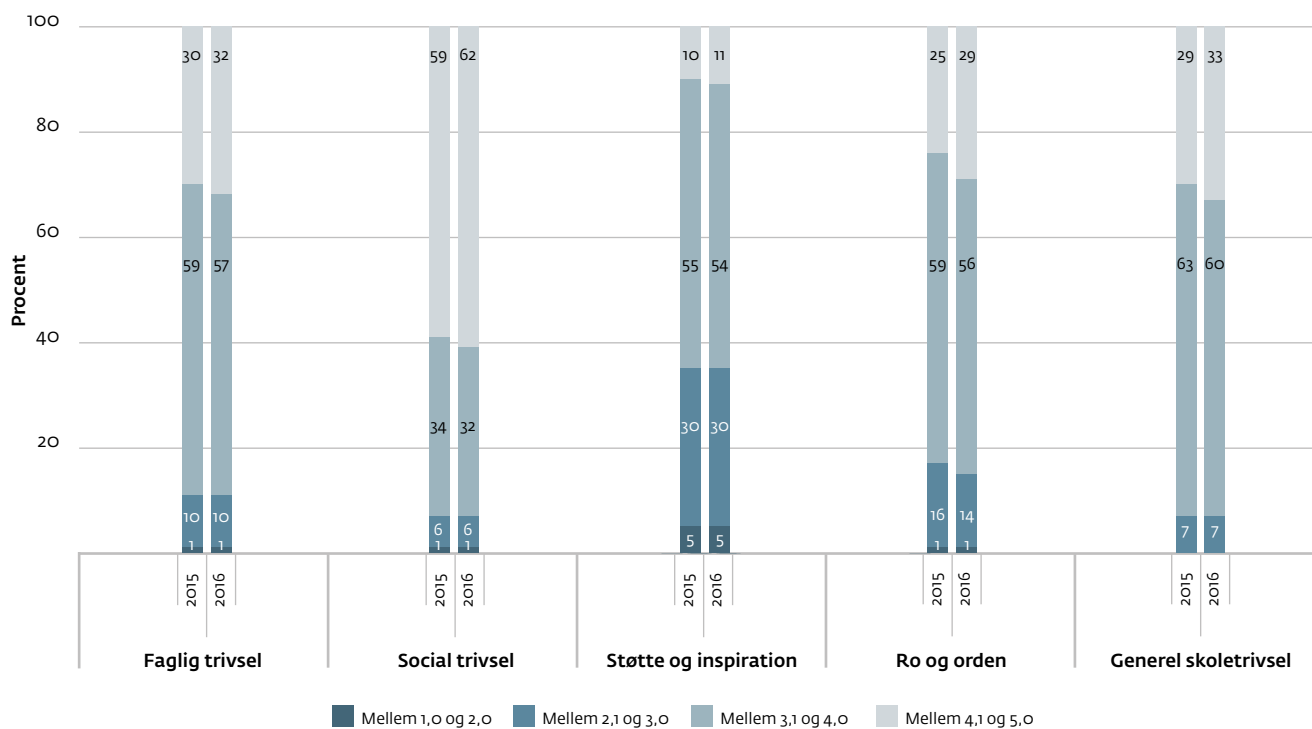
For hver elev beregnes et gennemsnit af svarene på spørgsmålene i indikatoren, det er elevens score på den pågældende indikator. Alle svar er kodet fra 1=ringest mulige trivsel til 5=bedst mulige trivsel. Scoren på en indikator går således fra 1,0 (ringest mulige trivsel) til 5,0 (bedst mulige trivsel). Elevernes trivselsscore er efterfølgende kategoriseret i fire intervaller: 1,0-2,0 (ringest mulige trivsel); 2,1-3,0; 3,1-4,0; 4,1-5,0 (bedst mulige trivsel). En elevs besvarelse indgår kun i indikatoren, hvis eleven har svaret på mindst halvdelen af spørgsmålene i indikatoren.

For alle indikatorer gælder det, at andelen af elever, der angiver den bedst mulige trivsel, er steget siden 2015, omend stigningen er moderat, jf. figur 14. Den største stigning i trivsel er på indikatoren for ro og orden. Her er andelen af elever, der angiver den bedst mulige trivsel, steget fra 25 procent til 29 procent, og andelen af elever i de to kategorier med den dårligst mulige trivsel er faldet fra 16 procent til 14 procent.

Figur 14 viser desuden, at eleverne især svarer meget positivt på spørgsmål om social trivsel, hvor 62 procent af eleverne har et gennemsnit i det bedste interval på mellem 4,1 og 5,0. Indikatoren for støtte og inspiration i undervisningen har den laveste andel af meget positive svar. Her har 11 procent af eleverne et gennemsnit over 4,0.

FIGUR 14: FORDELING AF ELEVERNES GENNEMSNIT PÅ HVER INDIKATOR FOR TRIVSEL, 4.-9. KLASSE, 2015-2016

Anm.: Elevernes trivselsscore er kategoriseret i fire intervaller: 1,0-2,0 (ringest mulige trivsel); 2,1-3,0; 3,1-4,0 og 4,1-5,0 (bedst mulige trivsel).

Kilde: Styrelsen for It og Læring

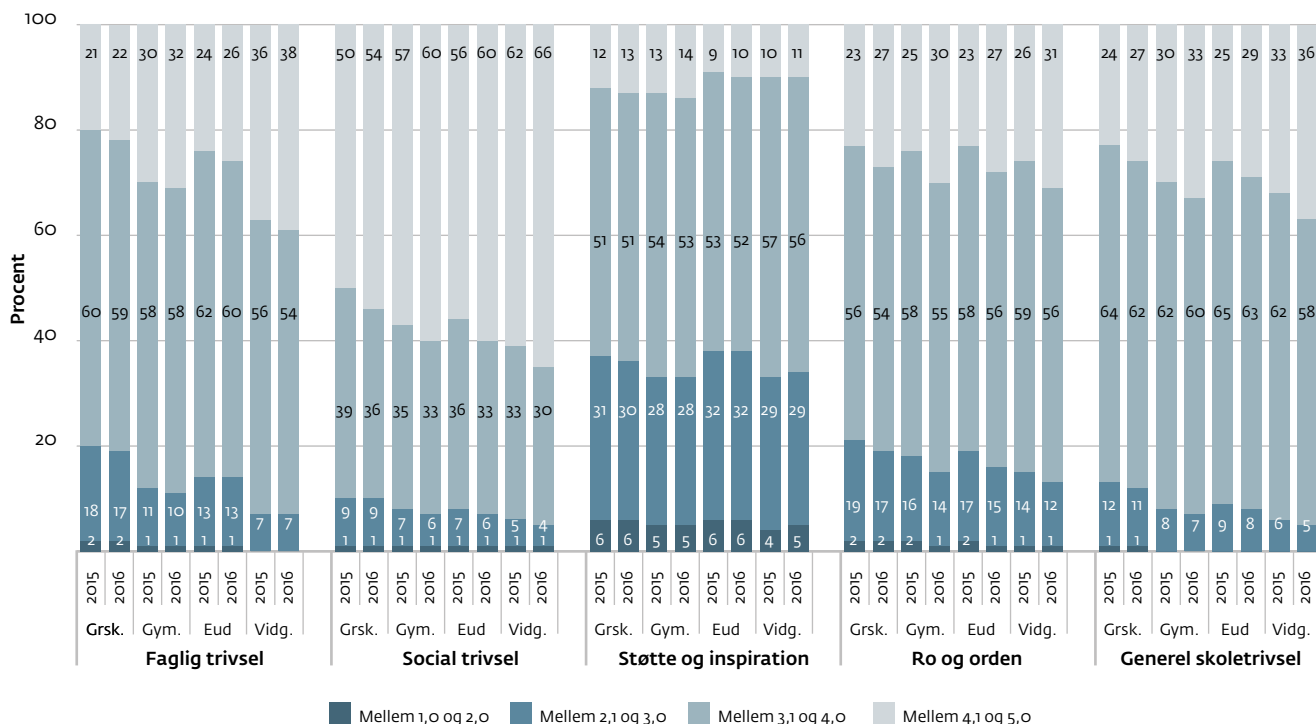
For den generelle skoletrivsel har 33 procent af eleverne et gennemsnit over 4,0 i målingen i 2016. Det er lidt højere end i 2015, hvor 29 procent af eleverne havde et gennemsnit over 4,0. Samlet set falder cirka 93 procent af eleverne inden for de to mest positive kategorier i både 2015 og 2016 i forhold til den generelle skoletrivsel.

Social baggrund (forældrenes uddannelsesniveau)

Figur 15 viser, at der er en tendens til, at elevernes trivsel stiger med forældrenes uddannelsesniveau. Dette gælder for faglig og social trivsel og til dels for oplevelsen af ro og orden. Oplevelsen af støtte og inspiration er næsten ens uanset forældrenes uddannelse. Denne tendens gælder for både 2015 og 2016.

FIGUR 15: FORDELING AF ELEVERNES GENNEMSNIT PÅ HVER INDIKATOR FOR TRIVSEL FORDELT PÅ FORÆLDRENS HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE, 4.-9. KLASSE, 2015-2016

Grsk.=Grundskole, Gym.=Gymnasial uddannelse, Eud=Erhvervsuddannelse og Vidg.=Videregående uddannelse.

Anm.: Elevernes trivselsscore er kategoriseret i fire intervaller: 1,0-2,0 (ringest mulige trivsel); 2,1-3,0; 3,1-4,0 og 4,1-5,0 (bedst mulige trivsel).

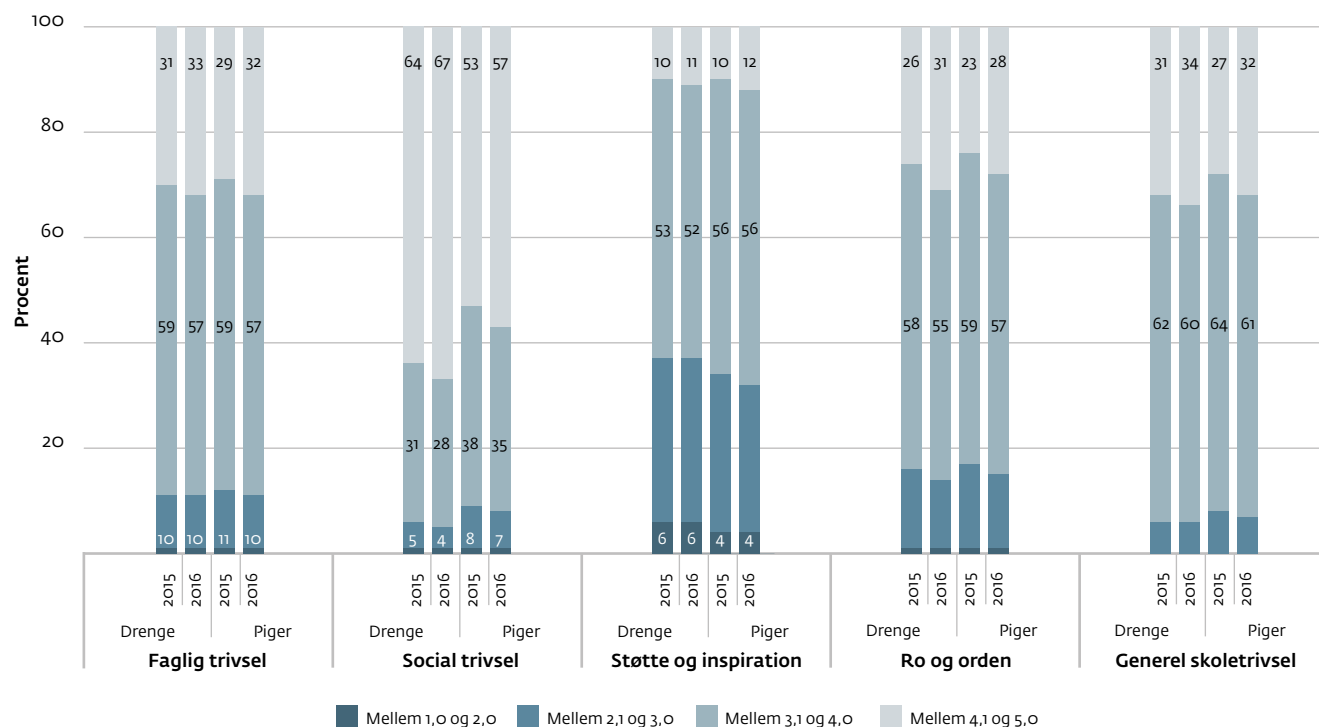
Kilde: Styrelsen for It og Læring

Køn

Andelen af elever, der angiver den bedst mulige trivsel (trivselsscore over 4,0), er steget lidt for begge køn og for alle indikatorer om end stigningen for støtte og inspiration er relativt lille. Figur 16 viser, at drenge angiver en højere social trivsel og oplever mere ro og orden, end pigerne gør. Den generelle skoletrivsel er ligeledes lidt højere blandt drengene end blandt pigerne, mens faglig trivsel samt støtte og inspiration er næsten ens for drenge og piger. Der er ikke sket ændringer i forskellen mellem drenge og piger fra 2015 til 2016.

FIGUR 16: FORDELING AF ELEVERNES GENNEMSNIIT PÅ HVER INDIKATOR FOR TRIVSEL FORDELT PÅ KØN, 4.-9. KLASSE, 2015-2016

Anm.: Elevernes trivselsscore er kategoriseret i fire intervaller: 1,0-2,0 (ringest mulige trivsel); 2,1-3,0; 3,1-4,0 og 4,1-5,0 (bedst mulige trivsel).

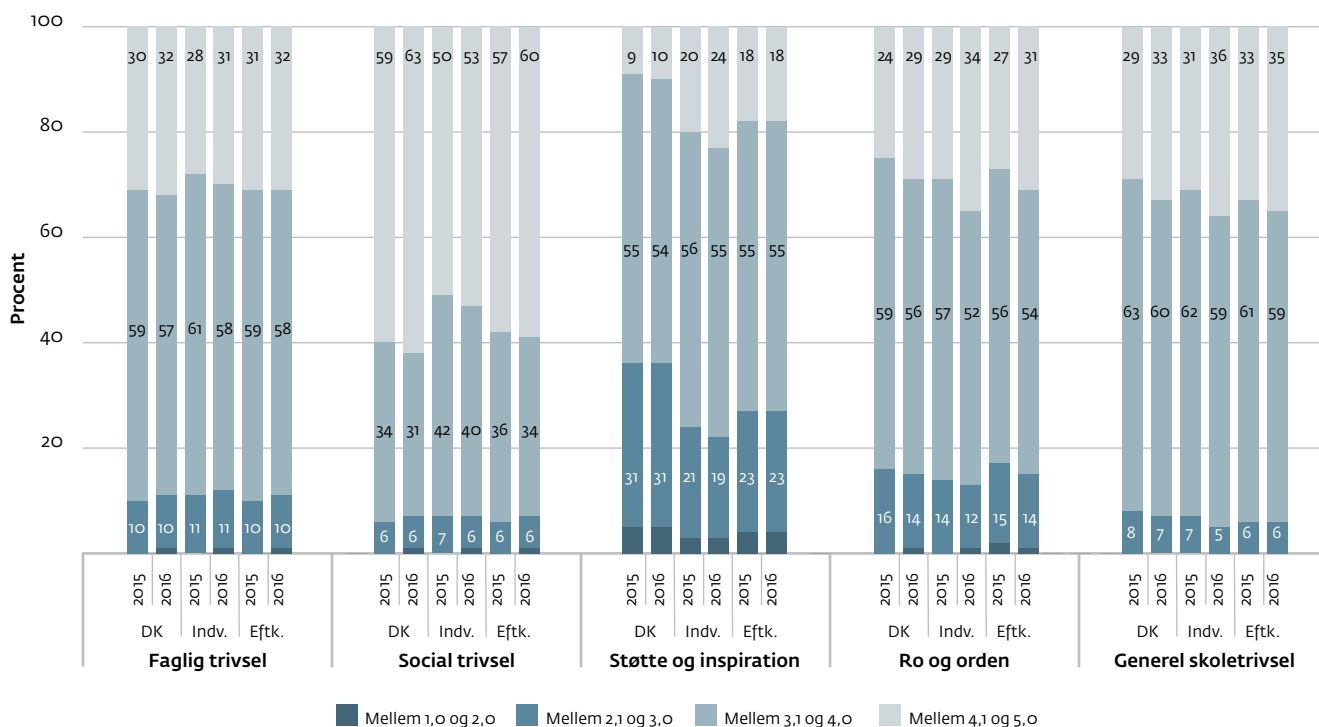
Kilde: Styrelsen for It og Læring

Herkomst

Figur 17 viser, at indvandrere og efterkommere oplever en højere grad af støtte og inspiration sammenlignet med elever med dansk herkomst. Det samme billede gør sig til dels også gældende for ro og orden. 24 procent af indvandrerne og 18 procent af efterkommerne angiver den bedst mulige trivsel på indikatoren for støtte og inspiration, mens det samme gælder for 10 procent af eleverne med dansk herkomst. Dette var også tilfældet i 2015. Indvandrere angiver stadig en lavere social trivsel end både efterkommere og elever med dansk herkomst.

FIGUR 17: FORDELING AF ELEVERNES GENNEMSNIIT PÅ HVER INDIKATOR FOR TRIVSEL FORDELT PÅ HERKOMST, 4.-9. KLASSE, 2015-2016

DK=Dansk herkomst, Indv.= indvandrere og Eftk. = Efterkommer

Anm.: Elevernes trivselsscore er kategoriseret i fire intervaller: 1,0-2,0 (ringest mulige trivsel); 2,1-3,0; 3,1-4,0 og 4,1-5,0 (bedst mulige trivsel).

Kilde: Styrelsen for It og Læring

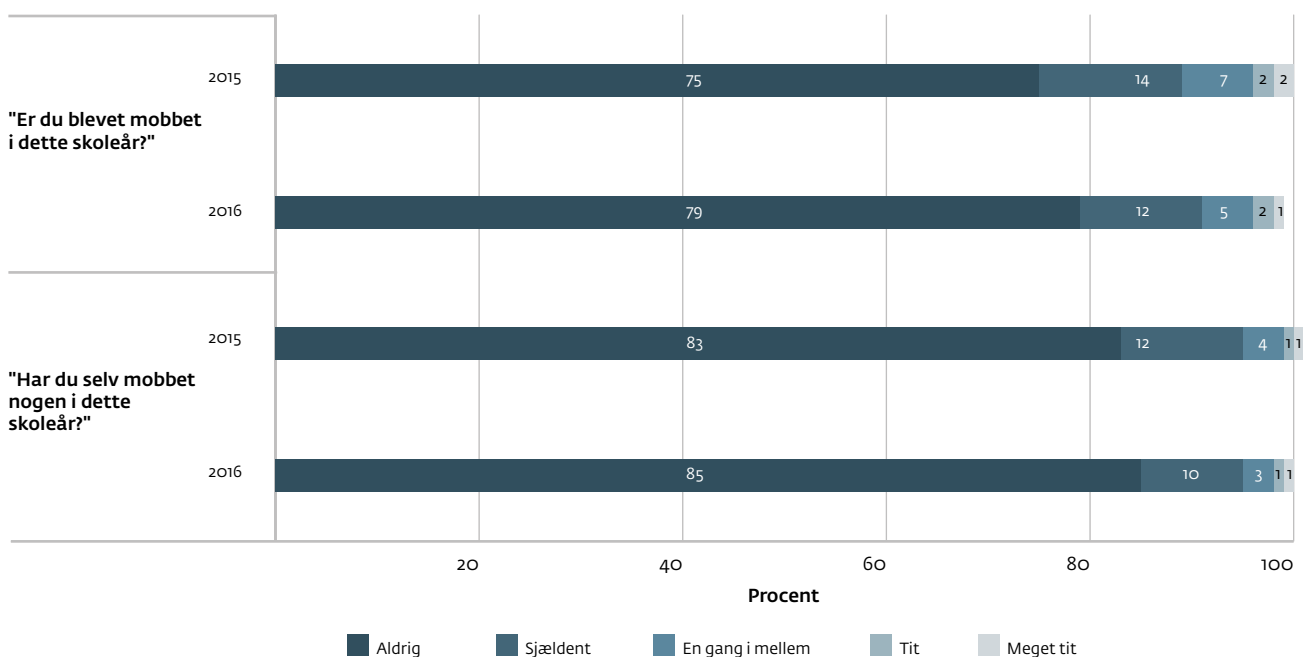

Mobning

I trivselsundersøgelsen spørges der specifikt til mobning. På spørgsmålet om, hvorvidt den enkelte elev selv har mobbet nogen, svarer 85 procent, at de ikke har mobbet nogen i dette skoleår. Det er en lille smule højere end i 2015, hvor andelen var på 83 procent. På spørgsmålet om, hvorvidt den enkelte elev selv er blevet mobbet i dette skoleår, er der også en positiv udvikling.

Der er færre elever, der angiver, at de har oplevet mobning i 2016 sammenlignet med 2015. I 2016 er der 20 procent, der angiver, at de har oplevet mobning, mens det i 2015 var 25 procent. Elever, der har oplevet mobning, er defineret som de elever, der svarer "Meget tit", "Tit", "En gang i mellem" eller "Sjældent" på spørgsmålet "Er du blevet mobbet i dette skoleår?".

FIGUR 18: FORDELING AF ELEVERNES OPLEVELSE AF MOBNING, 4.-9. KLASSE, 2014/2015 OG 2015/2016

Anm.: Tallene summer ikke nødvendigvis til 100 på grund af afrundinger.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Kommunal spredning

For alle indikatorer er der variationer imellem kommunerne i andelen af elever med en meget høj score. I 2016 varierer andelen af elever med en meget høj score for social trivsel mellem 52 og 72 procent (20 procentpoint), mens den varierede mellem 46 og 68 procent (22 procentpoint) i 2015. For de øvrige indikatorer er spredningen imellem kommunerne steget, idet den højeste andel elever med meget positive svar er steget, mens den laveste andel elever med meget positive svar generelt er på niveau med sidste års resultater.

Samtidig er der blevet mindre variation mellem kommunerne i forhold til andelen af elever, der angiver den ringest mulige trivsel. Kun for indikatoren støtte og inspiration er der nævneværdig forskel på kommunerne med den laveste henholdsvis højeste andel. Variationen mellem kommuner er ret beskedent i både 2015 og 2016.

TABEL 7: KOMMUNAL SPREDNING I ANDEL ELEVER MED MEGET POSITIVE SVAR FOR HVER INDIKATOR FOR TRIVSEL, 4.-9. KLASSE, 2015-2016

	År	Faglig trivsel	Social trivsel	Støtte og inspiration	Ro og orden	Generel skoletrivsel
Kommune med højeste andel	2015	38 %	68 %	15 %	32 %	38 %
	2016	43 %	72 %	17 %	41 %	42 %
Kommune med laveste andel	2015	19 %	46 %	6 %	12 %	18 %
	2016	19 %	52 %	5 %	17 %	17 %
Lands gennemsnit	2015	30 %	59 %	10 %	25 %	30 %
	2016	32 %	62 %	11 %	29 %	33 %

Anm.: Andel meget positive svar defineres som andel elever med trivselsscorer over 4,0.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

TABEL 8: KOMMUNAL SPREDNING I ANDEL ELEVER MED MEGET NEGATIVE SVAR FOR HVER INDIKATOR FOR TRIVSEL, 4.-9. KLASSE, 2015-2016

	År	Faglig trivsel	Social trivsel	Støtte og inspiration	Ro og orden	Generel skoletrivsel
Kommune med højeste andel	2015	3 %	2 %	11 %	3 %	1 %
	2016	2 %	3 %	14 %	2 %	2 %
Kommune med laveste andel	2015	0 %	0 %	3 %	0 %	0 %
	2016	0 %	0 %	3 %	0 %	0 %
Lands gennemsnit	2015	1 %	1 %	5 %	1 %	0 %
	2016	1 %	1 %	5 %	1 %	0 %

Anm.: Andel meget negative svar defineres som andel elever med trivselsscorer under 2,1.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Udviklingen i folkeskolens inkluderende læringsmiljøer (tema)

De senere års omstilling til øget inklusion har været en større forandring for folkeskolen. Dels har kommunerne styringsmæssigt skullet omstille sig for at få flere elever til at blive en del af almenundervisningen, dels har skolerne skullet sikre, at de har rådet over de nødvendige kompetencer til at møde eleverne med et inkluderende læringsmiljø. Det har i nogle kommuner været udfordrende, og det har flere steder medført en debat om inklusion. Dette er baggrunden for, at udviklingen er blevet fulgt tæt gennem dokumentationsprojektet og senest gennem inklusionseftersynet.

Det seneste års udvikling har været præget af gennemførelse af ekspertgruppens inklusionseftersyn og opfølgningen på ekspertgruppens anbefalinger i Aftale om kommunernes økonomi for 2017.

I aftalen om kommunernes økonomi for 2017 har regeringen og KL aftalt, at folkeskolen skal være et inkluderende fællesskab. Det er blandt andet aftalt at afskaffe 96 procent-målsætningen til fordel for en generel ambition om, at alle børn skal være en del af fællesskabet – og at hvert enkelt barn skal trives og udvikle sig fagligt.

Omstillingen til øget inklusion har ikke påvirket elevernes faglige resultater nævneværdigt, og der ses fortsat en generelt positiv udvikling for elevernes trivsel – særligt for de elever, der er blevet ført tilbage til almenundervisningen fra en specialskole eller specialklasse. De seneste tal for andelen af elever i almenundervisningen i folkeskolen viser, at der har været en mindre stigning fra 95,1 i 2014/15 til 95,3 i 2015/2016.

Med aftalen om kommunernes økonomi for 2017 skal arbejdet med at skabe inkluderende læringsmiljøer tage udgangspunkt i det enkelte barn fremfor en overordnet inklusionsmålsætning på 96 procent. Målet er at styrke folkeskolens almene fællesskab og undervisning til gavn for alle børn. Afskaffelse af målsætningen er således ikke ensbetydende med, at folkeskolen skal arbejde mindre med inklusion.

Som opfølgning på økonomiaftalen for 2017 har ministeren for børn, undervisning og ligestilling sammen med KL nedsat en opfølgningsgruppe, som skal bidrage til implementeringen af anbefalingerne, jf. boks 5, ligesom ministeren har indledt drøftelser med folkeskolens forligskreds om lovændringer som opfølgning på anbefalingerne.

BOKS 5: AFTALE OM KOMMUNERNES ØKONOMI FOR 2017

”Regeringen og KL er enige om, at arbejdet med at skabe inkluderende læringsmiljøer skal tage udgangspunkt i det enkelte barn frem for en overordnet inklusionsmålsætning på 96 procent. Målet er at styrke folkeskolens almene fællesskab og undervisning til gavn for alle børn. KL og regeringen er i forlængelse heraf enige om at have fokus på de grupper, der er særligt overrepræsenterede i de segregerede specialtilbud. Afskaffelse af målsætningen er således ikke ensbetydende med, at folkeskolen skal arbejde mindre med inklusion.

Regeringen og KL er endvidere enige om at se på, hvordan den enkelte elevs progression og trivsel kan følges. Konklusionerne af dette arbejde skal indgå i forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2018. Samtidig er KL og regeringen enige om, at der i forlængelse af det gennemførte eftersyn af inklusionsindsatsen kan skabes mere synlighed om kommunernes arbejde med at etablere inkluderende læringsmiljøer. Endelig vil KL indgå i den gruppe, der drøfter opfølgningen på de øvrige anbefalinger fra ekspertgruppen for inklusionseftersynet.”

Inklusionseftersyn af folkeskolen

Som led i udmøntningen af regeringsgrundlaget nedsatte regeringen i november 2015 en ekspertgruppe, der fik til opgave at gennemføre et eftersyn af inklusionsindsatsen. I maj 2016 afleverede ekspertgruppen sin afrapportering til ministeren for børn, undervisning og ligestilling. Afrapporteringen bestod af en kortlægning

af området samt knap 100 anbefalinger til både staten, kommunerne og skolerne.

Dette afsnit om udviklingen i inkluderende læringsmiljøer bygger i høj grad på afrapporteringen fra inklusionseftersynet.

BOKS 6: EKSPERTGRUPPENS NI HOVEDBUDSKABER OG TILHØRENDE PRIMÆRE ANBEFALINGER

1. ET BEDRE SPROG OG BEGREBSBRUG VÆK FRA INKLUSION TIL INKLUDERENDE LÆRINGSMILJØER. INKLUSION HANDLER OM ALLE ELEVER.

Anbefalinger: Ændring af folkeskoleloven, så det fremgår, at folkeskolen har ansvaret for at tilbyde inkluderende læringsmiljøer, større tydelighed fra skoleledelserne om, hvordan alle elever skal udvikles i skolens fællesskab, og hvordan almenmiljøet understøtter elevernes forskellige behov.

2. STØRRE FOKUS PÅ FAGLIG PROGRESSION OG TRIVSEL HOS DEN ENKELTE ELEV – OG DERMED EN STØRRE SIKKERHED FOR, AT ELEVER MED BEHOV FOR STØTTE FÅR DEN STØTTE, SOM DE HAR BRUG FOR.

Anbefalinger: Ændring af folkeskoleloven, så det fremgår, at alle elever skal udvikle sig fagligt og trives, og at der sættes mål for faglig progression og trivsel. Ekspertgruppen anbefaler, at målsætningen om inklusion ikke knyttes snævert til et bestemt procentmål som de 96 procent, men at det centrale er, at eleverne trives og udvikler sig fagligt, og at der er fokus på de grupper, der er overrepræsenterede i specialskoler og specialklasser. Ekspertgruppen har som ambition, at alle elever skal være en del af almenmiljøet, vel vidende at ikke alle kan indgå i en almindelig folkeskole.

3. FOKUS PÅ LÆRING OG TRIVSEL SKAL SUPPLERES MED ET ØGET FOKUS PÅ ELEVERNES SOCIALE OG PERSONLIGE KOMPETENCER.

Anbefalinger: Mål for elevernes sociale og personlige kompetencer, der kan supplere og indgå som en del af de faglige Fælles Mål.

4. ELEVPERSPEKTIVET SKAL VÆRE OMDREJNINGSPUNKTET.

Anbefalinger: Det tilstræbes, at elever om muligt deltager i visitationsprocesser og iværksættelse af indsater. En løbende opfølgning på eleverne skal understøtte, at alle elever har en positiv relation til en voksen.

5. BEDRE OG MERE SYNLIG PRIORITERING AF INDSATSER OG RESSOURCER PÅ ALLE NIVEAUER.

Anbefalinger: Der sker en prioritering både på skolelederniveau og kommunalt af de nødvendige ressourcer, så frontpersonalet ikke selv må prioritere. Desuden udvikles model for kvalitetsrapporten, der tydeliggør de personalemæssige ressourcer og tiltag iværksat til styrkelse af almenundervisningen.

6. FOKUS PÅ TIDLIG OPSPORING, FOREBYGGELSE OG FOREGRIBENDE INDSATSER.

Anbefalinger: Prioritering af et tidligt løft af almenmiljøet og større ledelsesfokus og tættere samarbejde om forebyggelse af konflikter og problematisk adfærd.

7. EN BEDRE ADGANG TIL VIDEN OG HJÆLP, GENNEMSIGTIGHED OG TYDELIGERE FORPLIGTELSE FOR ALLE OMKRING BØRN OG UNGE.

Anbefalinger: En national strategi for viden, fysisk placering af almentilbud tæt på specialtilbud og udvikling af model for, hvordan der arbejdes med mere intensiverede indsatser.

8. STYRKET PRAKSISNÆR KOMPETENCEUDVIKLING.

Anbefalinger: Fokus på muligheder for brug af midler afsat til kompetenceudvikling (1 milliard kroner) i forbindelse med folkeskolereformen til praksisnær kompetenceudvikling.

9. STYRKET FORÆLDREINDDRAGELSE OG -ANSVAR.

Anbefalinger: Nedsættelse af udvalg om elevplaner og initiativ til i samarbejde med interessenterne at nytænke forældresamarbejdet.

BOKS 7: UDVIKLINGEN I MÅLSÆTNINGEN FOR INKLUSION 2011-2015

De skiftende regeringer og kommunerne har siden 2011 arbejdet målrettet for, at færre elever bliver henvist til specialundervisning i specialskoler og specialklasser, og for at øge andelen af elever i den almene undervisning.

I 2012 ændrede et bredt flertal i Folketinget folkeskoleloven med det formål, at flere elever med særlige behov skulle indgå i den almene undervisning. Lovændringen ændrede afgrænsningen af specialundervisning til kun at omfatte undervisning på specialskoler og i specialklasser og støtte i almenklassen i mindst ni ugentlige timer. Lovændringen har givet kommunerne mulighed for større fleksibilitet i tilrettelæggelsen og tilpasningen af støtten til elever med særlige behov. Lovændringen ændrede ikke på, at elever med omfattende behov for støtte fortsat skal have den fornødne støtte i en specialskole eller specialklasse.

Fra 2013 til 2015 har kommunerne arbejdet ud fra en målsætning om at øge andelen af elever i almenundervisningen til 96 procent af alle elever i folkeskolen. Det svarer til niveauet i slutningen af 1990'erne.

I kommuneaftalen for 2013 blev der indgået aftale om følgende konkrete målsætning for inklusion:

- Andelen af elever, der inkluderes i den almene undervisning, øges. Målet er, at andelen af elever i den almene undervisning i 2015 er forøget fra 94,4 procent til 96,0 procent af det samlede elevtal i folkeskolen.

- Andelen af elever, der får 2 eller derunder i læsning, retstavning og matematisk problemløsning i 9. klasses afgangsprøve, skal være reduceret i 2015 og reduceres yderligere frem mod 2018.
- Elevernes trivsel fastholdes i takt med omstillingen til øget inklusion.

Samtidig var den daværende regering og kommunerne enige om at have fokus på at følge udviklingen på centrale fokusområder: Kompetencer, inklusionsfremmende styringsmodeller og opbakning til inklusion.

Omstillingen til øget inklusion er blevet fulgt i perioden 2013 til 2015 gennem Dokumentationsprojektet, der har fokuseret på omstillingen i 12 repræsentativt udvalgte kommuner. Resultaterne viste, at kommunerne har været igennem en udviklingsproces, hvor inklusion er gået fra et overordnet ideal til i højere grad at blive en del af kommunernes praksis. Undersøgelserne viste endvidere, at elever, der før har gået i en specialklasse eller specialskole, generelt trives både fagligt og socialt i en almen klasse.

Den første statusredegørelse for folkeskolens udvikling for skoleåret 2014/15 viste, at cirka 6.800 elever er blevet en del af folkeskolens almenundervisning, og at andelen af elever i almenundervisningen er øget fra 94,2 procent i 2010/2011 til 95,2 procent i 2014/2015.

Kilder i dette afsnit:

- Arendt, Kasper Skou, Christiane Præstgaard Christensen og Chantal Pohl Nielsen (2016): Et forskningsprojekt om inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning – Statusnotat 3 (SFI-Notat).
- Nielsen, C.P. og P.R. Skov (2016): Støtte til elever med særlige behov: En kvantitativ beskrivelse med udgangspunkt i Inklusionspanelet (SFI-Notat).
- Keilow, M. m.fl. (2016) Inklusionsindsatser i folkeskolen: Resultater fra to lodtrækningsforsøg (SFI-rapport 16:06).
- Christensen, C. P. og C. P. Nielsen (2015): Inklusionspanelet: Et forskningsprojekt om inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning – Statusnotat 2 (SFI-Notat).
- Amilon, A. et. al. (2015) Inkluderende skolemiljøer – elevernes roller (SFI-rapport 15:15).
- Lynggaard, M. og M. Lausten (2014) Inklusionspanelet – Statusnotat 1 (SFI-notat).
- Jacobsen, Rasmus Højbjerg m.fl. (2016): En længere og mere varieret skoledag – en kortlægningsrapport.
- Baviskar, Siddhartha m.fl. (2015): Dokumentationsprojektet: Kommunernes omstilling til øget inklusion pr. marts 2015.
- Data fra Danmarks Statistik og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

Elever i almenundervisningen

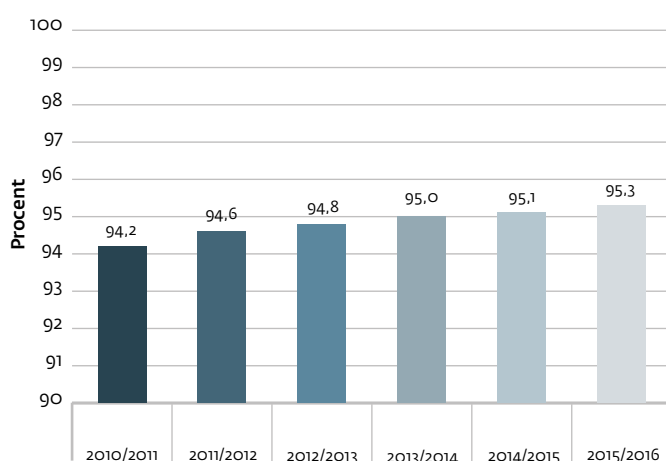
Andelen af elever, der går i en almen folkeskoleklasse såvel med som uden støtte i mindre end ni timer, er steget siden skoleåret 2010/11, jf. figur 19. I 2010/11 deltog 94,2 procent af eleverne i folkeskolen i almenundervisningen. I 2015/16 gik 95,3 procent af eleverne i folkeskolen i almenundervisningen – altså en stigning på 1,1 procentpoint.

Denne udvikling er først og fremmest en følge af 96 procent-målsætningen og af de ændringer af folkeskoleloven, der skete i 2012. Konkret skyldes det både den proces, hvor elever fra de segregerede specialundervisningstilbud er blevet ført tilbage til almenundervisningen, og den proces, hvor færre elever henvises til segregerede specialundervisningstilbud.

Der er fortsat en større andel af piger end drenge i almenundervisningen, jf. figur 20. Sådan har det været i hele perioden fra skoleåret 2010/11 til 2015/16. Andelen af drenge i almenundervisningen er dog blevet forholdsvis større i perioden. I perioden er andelen af drenge således steget 1,3 procentpoint, mens andelen af piger er steget 0,7 procentpoint.

Som det er tilfældet med andelen af drenge, er andelen af elever med udenlandsk herkomst i almenundervisningen også steget i perioden. Andelen af elever med udenlandsk herkomst er således steget 1,7 procentpoint

FIGUR 19: ANDEL ELEVER I ALMENDUNDERSVNINGEN (INKLUSIONSGRAD), 2010/11 TIL 2015/16

Anm.: Inklusionsgraden er andelen af det samlede antal elever, der går i den almene undervisning. Opgørelsen omfatter kun de kommunale skoler, det er folkeskoler, kommunale ungdomsskoler, specialskoler for børn og dagbehandlingstilbud og behandlingshjem.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings egne beregninger

i perioden, mens andelen af elever med dansk herkomst er steget 0,9 procentpoint.

Derudover ses, at jo højere uddannelsesniveau, elevernes forældre har, jo større er andelen af elever i den almene undervisning, jf. figur 22. Det ses dog samtidigt, at andelen af elever i almenundervisningen af forældre med grundskolen som højeste fuldførte uddannelse er blevet forholdsvis større i perioden sammenholdt med de tre andre elevgrupperinger.

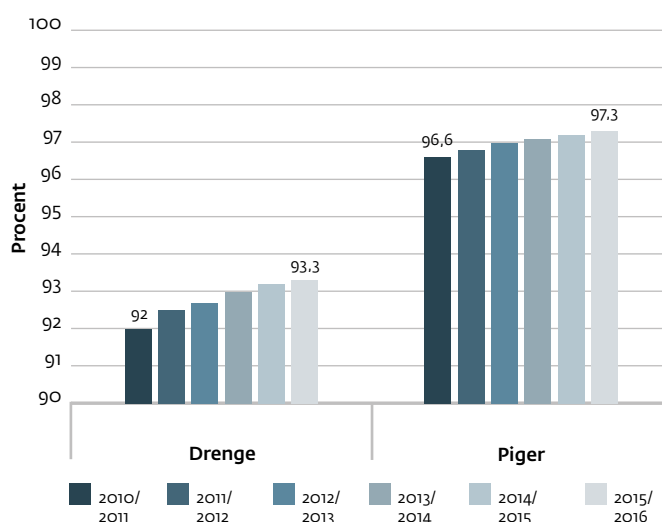
Overrepræsentationen af forskellige elevgrupper i segregerede specialundervisningstilbud og elever i almenundervisningen er således blevet forholdsvis mindre de seneste år.

Udviklingen i faglighed og trivsel

Foreløbige analyser af den omstilling til øget inklusion, der har fundet sted fra 2012 til 2015, tyder ikke på, at omstillingen har påvirket elevernes faglige resultater nævneværdigt. Den gruppe af elever, der har skiftet fra et specialtilbud til almenundervisning, har dårligere *faglige resultater* end de øvrige elever i almenundervisningen. Til gengæld har disse elever bedre faglige resultater end de elever, der fortsat er i specialklasser eller på specialskoler².

Analysen fra inklusionspanelet viser, at det hverken har positiv eller negativ betydning for de øvrige elevers *trivsel*³, at elever fra specialtilbud er flyttet til almenundervisningen. For elever, der er blevet tilbageført til almenundervisningen, ser det ud til, at trivslen er blevet væsentligt forbedret⁴.

FIGUR 20: ANDEL ELEVER I ALMENDUNDERSVNINGEN FORDELT PÅ KØN, 2010/11 TIL 2015/16

Anm.: Opgørelsen omfatter kun de kommunale skoler, det er folkeskole, kommunale ungdomsskoler, specialskoler for børn og dagbehandlingstilbud og behandlingshjem. Skala 90-100 procent.

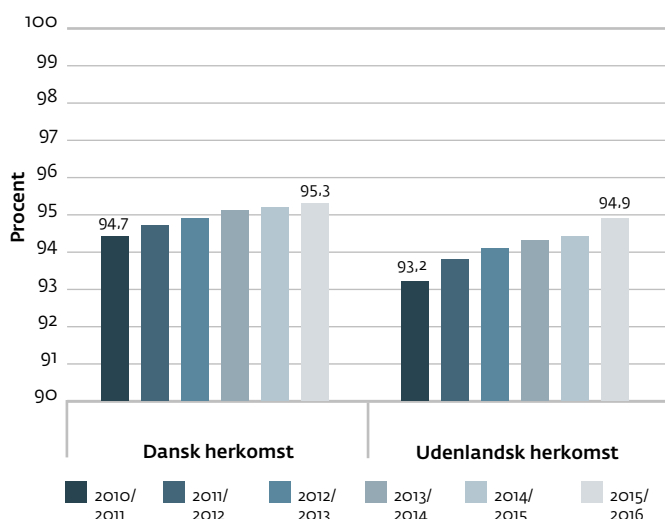
Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings egne beregninger

² Der forventes nye resultater i forhold til betydningen for elevernes faglige resultater ultimo 2016.

³ Amilon, Anna m.fl. (2015): Inkluderende skolemiljø - elevernes roller.

⁴ Arendt, Kasper Skou, Christiane Præstgaard Christensen og Chantal Pohl Nielsen (2016): Et forskningsprojekt om inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning – Statusnotat 3 (SFI-notat) og Christensen, C. P. og C. P. Nielsen (2015): Inklusionspanelet: Et forskningsprojekt om inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning – Statusnotat 2 (SFI-Notat)

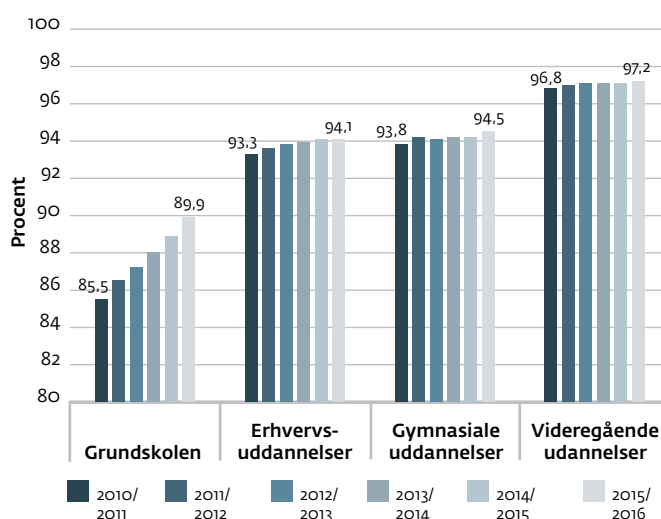
FIGUR 21: ANDEL ELEVER I ALMENUNDERVISNINGEN FORDELT PÅ HERKOMST, 2011/12 TIL 2015/16

Anm.: Opgørelsen omfatter kun de kommunale skoler. Skala 90-100 procent.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings egne beregninger

FIGUR 22: ANDEL ELEVER I ALMENUNDERVISNINGEN FORDELT PÅ FORÆLDRENES HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE, 2011/12 TIL 2015/16

Anm.: Opgørelsen omfatter kun elever i de kommunale skoler. Skala 80-100 procent. Elever af forældre med uoplyst uddannelse indgår under elever af forældre med grundskole som højeste fuldførte uddannelse.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings egne beregninger

Udvikling af inkluderende læringsmiljøer som opfølgning på lovgivningen om inklusion af elever i almenundervisningen og folkeskolereformen

Ændringerne i folkeskoleloven i forbindelse med inklusion og reformen af folkeskolen betyder, at skolen skal imødekomme elevernes forskellige og særlige behov gennem en ændret tilrettelæggelse af almenundervisningen.

Det er forudsat, at der for at imødekomme elevernes forskellige behov blandt andet anvendes undervisningsdifferentiering og holddannelse, tolærerordninger og undervisningsassistenter, supplerende undervisning samt anden faglig støtte. Reformen af folkeskolen indebærer øget fokus på faglighed og trivsel blandt andet gennem tid til understøttende undervisning, fokus på ro og klasseledelse samt øget samarbejde mellem lærere og pædagoger.

En kortlægningsundersøgelse for 2016 af den længere og mere varierede skoledag, gennemført som en del af følgeforskningsprogrammet⁵, har fulgt udviklingen inden for en række af de nævnte elementer, der skal understøtte et inkluderende læringsmiljø.

Den viser, at lærernes angivelse af omfanget af undervisningsdifferentiering er faldet en smule siden 2014. Det samme gør sig gældende for variation i undervisningen. Graden af anvendelse af støtte (tolærerordning, brug af ikke læreruddannet personale og støtte til

enkeltelever eller til flere elever) viser også et mindre fald. Det er dog for tidligt at konkludere, at der har været et fald i anvendelsen af støtte i undervisningen.

Graden af ro og klasseledelse er også faldet fra 2015 til 2016. Der er dog tale om et relativt lille fald.

Støtte til elever med særlige behov

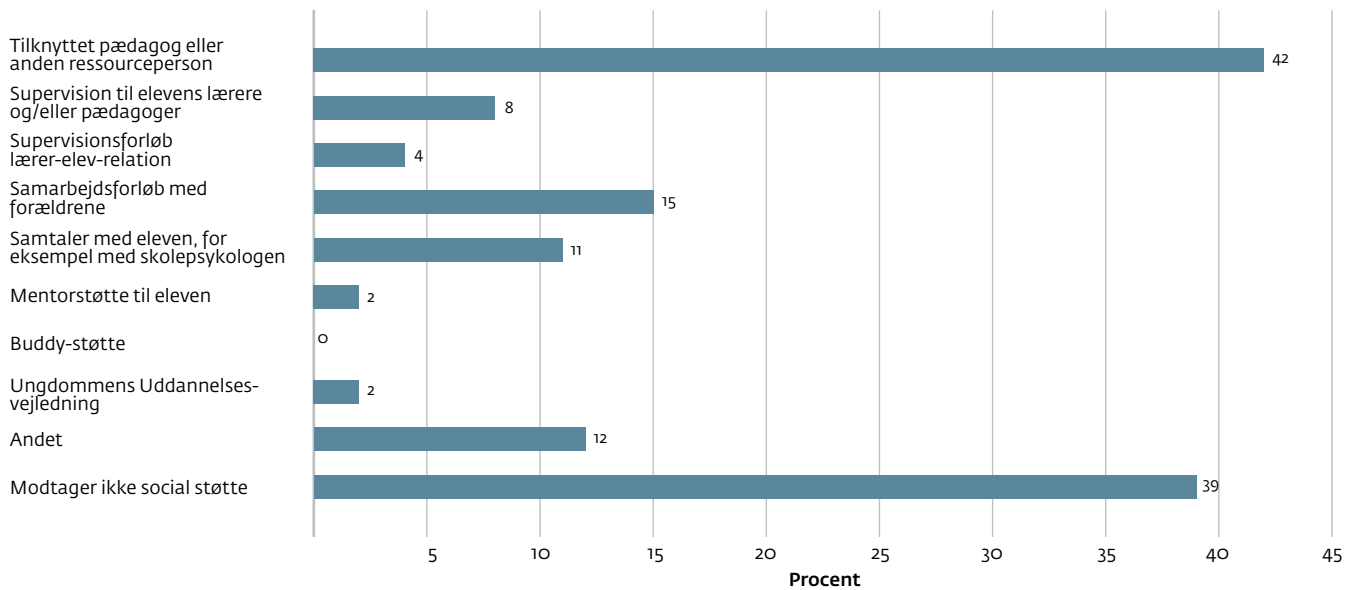
En undersøgelse fra SFI⁶ – gennemført i forbindelse med inklusionseftersynet – viser, at otte procent af eleverne på 7. og 9. klassetrin ifølge lærerne får støtte, én procent er under udredning, og seks procent af eleverne i de undersøgte klasser burde ifølge lærerne have støtte, men får den ikke. De resterende 85 procent vurderes ikke at have et støttebehov. Undersøgelsen er en dataindsamling blandt klasselærerne i de klasser i udskolingen (7.-9. klasser), der indgår i inklusionspanelet.

Af de elever, der får støtte, er det over 30 procent, der får støtte på grund af ordblindhed. Knap 20 procent har andre læse-/skrivevanskeligheder, mens 20 procent af eleverne får støtte på grund af generelle indlæringsvanskeligheder. Cirka 30 procent af eleverne får støtte på grund af vanskeligheder med adfærd, kontakt og trivsel (AKT), autisme/ADHD, socio-emotionelle vanskeligheder eller Aspergers syndrom.

⁵ Jacobsen, Rasmus Højbjerg m.fl. (2016): En længere og mere varieret skoledag – en kortlægningsrapport.

⁶ Skov, Peter Rohde m.fl. (2016): Støtte til elever med særlige behov i almindelige klasser.

FIGUR 23: KLASSELÆRERNES SVAR PÅ SPØRGSMÅLET OM, HVILKEN FORM FOR SOCIAL STØTTE, ELEVEN MODTAGER, HVIS ELEVEN IFØLGE LÆREREN MODTAGER SOCIAL STØTTE (7.-9. KLASSE)

Anm.: Lærerne har haft mulighed for at angive flere begrundelser, hvis det har været relevant. Derfor summer søjlerne ikke til 100 procent.

Kilde: Skov, Peter Rohde m.fl. (2016): Støtte til elever med særlige behov i almindelige klasser.

For de fleste af de elever, der får støtte, er der både tale om faglig og social støtte. Den hyppigste form for social støtte er, at der er tilknyttet en pædagog eller anden ressourceperson. Den hyppigste form for faglig støtte er støtte i dansk og tildeling af it-rygsæk, CD-ord eller lignende hjælpemidler.

Flertallet af eleverne med særlige behov på 7. og 9. klassetrin får støtte som en del af en mindre gruppe og ikke som enkeltindivider. Hovedparten af støtten til eleverne på 7. og 9. klassetrin gives med både et foregribende og et indgribende formål, mens blot fem procent af støtten gives alene som en forebyggende foranstaltning.

I SFI's undersøgelse svarer klasselærerne, at cirka 56 procent af de elever, som i 7.-9. klasse modtager støtte, både modtager social og faglig støtte, og at 36 procent af eleverne udelukkende modtager faglig støtte, mens otte procent udelukkende modtager social støtte. De forskellige former for social støtte fremgår af figur 23.

Blandt de elever, som modtager faglig støtte, får størstedelen (44 procent) støtte i dansk, og næsten 40 procent har tekniske hjælpemidler som it-rygsæk, CD-ord eller lignende, jf. figur 24. Lidt over 27 procent får støtte i matematik, og en mindre andel (cirka 17 procent) får støtte af en læsevejleder/læsekonsulent. Færrest (under fem procent) støttes ved at være tilknyttet en specialklasse.

I størstedelen af tilfældene (cirka 61 procent) gives støtten til eleverne som en del af en mindre gruppe, mens støtten i 39 procent af tilfældene gives til eleverne som enkelt elever. De relativt få elever, der udelukkende får social støtte, får i højere grad støtten som enkelt individer (69 procent) frem for i mindre grupper (31 procent). De elever, der enten kun får faglig støtte eller en kombination af både faglig og social støtte, får støtten primært som en del af en mindre gruppe⁷.

Forebyggende eller indgribende støtte

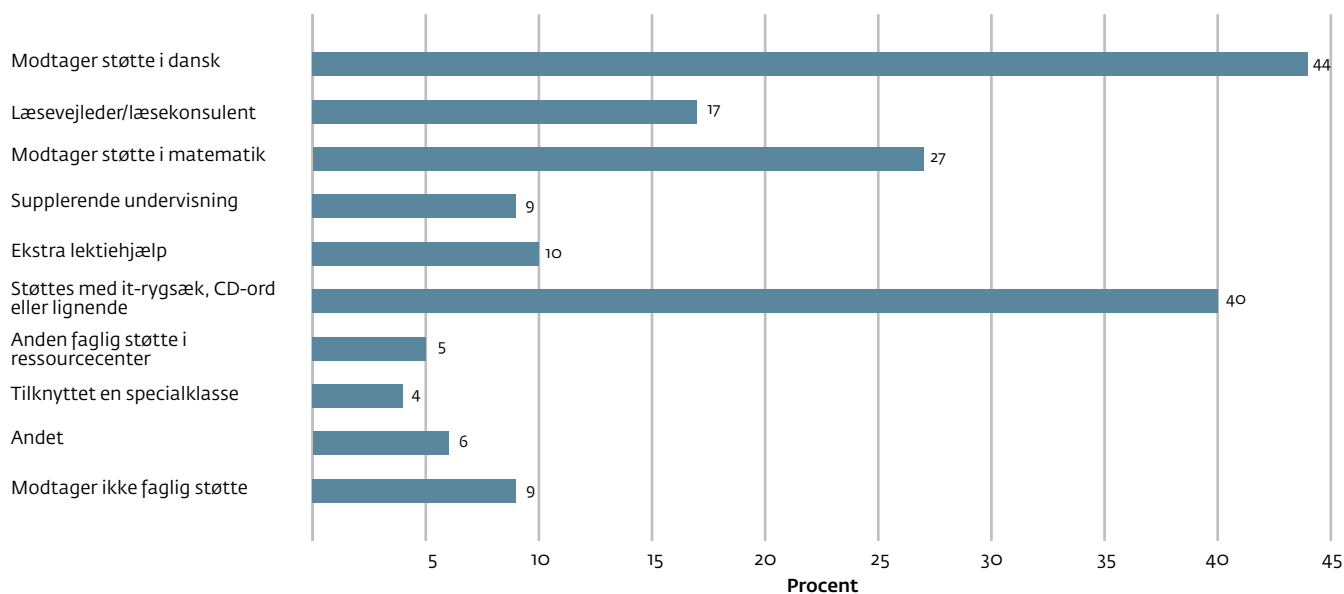
SFI's undersøgelse viser, at 33 procent af eleverne får støtten som en indgribende foranstaltning, blot fem procent får støtten med kun forebyggende formål, mens 62 procent får støtten både forebyggende og indgribende, jf. tabel 9.

Støttens varighed

SFI's analyser viser, at støtten for størstedelen af eleverne i 7.-9. klasse er begrænset til en nærmere defineret periode. For halvdelen af eleverne (51 procent) forventes det, at støtten modtages i hele indeværende skoleår, og for otte procent af eleverne er støtten begrænset til et bestemt antal uger eller måneder. For de resterende elever (cirka 41 procent) er støtten ifølge lærerne uden periodemæssig begrænsning.

⁷ Skov, Peter Rohde m.fl. (2016): Støtte til elever med særlige behov i almindelige klasser.

FIGUR 24: KLASSELÆRERNES SVAR PÅ SPØRGSMÅLET OM, HVILKEN FORM FOR FAGLIG STØTTE ELEVERNE MODTAGER, HVIS ELEVEN IFØLGE LÆREREN MODTAGER FAGLIG STØTTE

Anm.: Lærerne har haft mulighed for at angive flere begrundelser, hvis det har været relevant. Derfor summer søjlerne ikke til 100 procent

Kilde: Skov, Peter Rohde m.fl. (2016): Støtte til elever med særlige behov i almindelige klasser.

Forskellige former for støtte til klassen og generelle pædagogiske tiltag i almenundervisningen

SFI's undersøgelse af støtte til elever med særlige behov i 7. og 9. klasse viser, at støtten til hele klassen oftest har karakter af holddannelse, brug af særlige undervisningsmetoder, sparring og rådgivning fra ressourcecenter eller en tilknyttet AKT-lærer. Tolærerordninger er også udbredte, jf. tabel 10.

TABEL 9: ANTAL OG ANDEL ELEVER FORDELT EFTER, OM STØTTEN GIVES FOREBYGGENDE ELLER INDGRIBENDE

	Procent	Antal elever
Forebyggende	5	18
Indgribende	33	114
Begge dele	62	216
Total	100	348

Kilde: Skov, Peter Rohde m.fl. (2016): Støtte til elever med særlige behov i almindelige klasser.

TABEL 10: STØTTE TIL HELE KLASSE (7.-9. KLASSE)

	Procent
Holddannelse	30
Brug af særlige undervisningsmetoder i den generelle undervisning	24
Inklusionspædagog tilknyttet	7
Tolærerordning	18
Lærerassistent (ikke læreruddannet)	3
Sparring og rådgivning fra PPR	8
Sparring og rådgivning fra skolens ressourcecenter	26
AKT-lærer tilknyttet	21
Andet (herunder intet)	22

Anm.: Bemærk, at lærerne har kunnet angive mere end én type støtte/tiltag, og derfor summer procenterne ikke til 100.

Kilde: Skov, Peter Rohde m.fl. (2016): Støtte til elever med særlige behov i almindelige klasser.

Status på faglige resultater og trivsel

Ifølge de foreløbige analyser er der ikke noget, som tyder på, at omstillingen til øget inklusion har påvirket elevernes faglige resultater nævneværdigt.

I gruppen af elever, der har skiftet fra et specialtilbud til almenundervisningen, er de faglige resultater dårligere end for de øvrige elever i almenundervisningen. Til gengæld har disse elever bedre faglige resultater end de elever, der fortsat er i specialklasser eller på specialskoler.

Omstillingen til øget inklusion ser ud til at have medført en større diversitet i elevernes faglige resultater og en større trivsel på tværs af almene folkeskoler og klasser. Det skyldes, at elever, der er flyttet fra specialtilbud, tilsyneladende ofte er bosat i områder, hvor elevgruppen samlet har en svagere social baggrund end i andre områder. Elever, der er flyttet til den almene undervisning, er således i højere grad flyttet til klasser, hvor elevernes faglige resultater, allerede inden disse elever kom ind i klassen, var lavere end landsgennemsnittet.

For de øvrige elever i klassen viser resultaterne, at hvis en elev fra et specialtilbud er flyttet ind i en almenklasse, har det hverken positiv eller negativ betydning for de øvrige elevers trivsel.

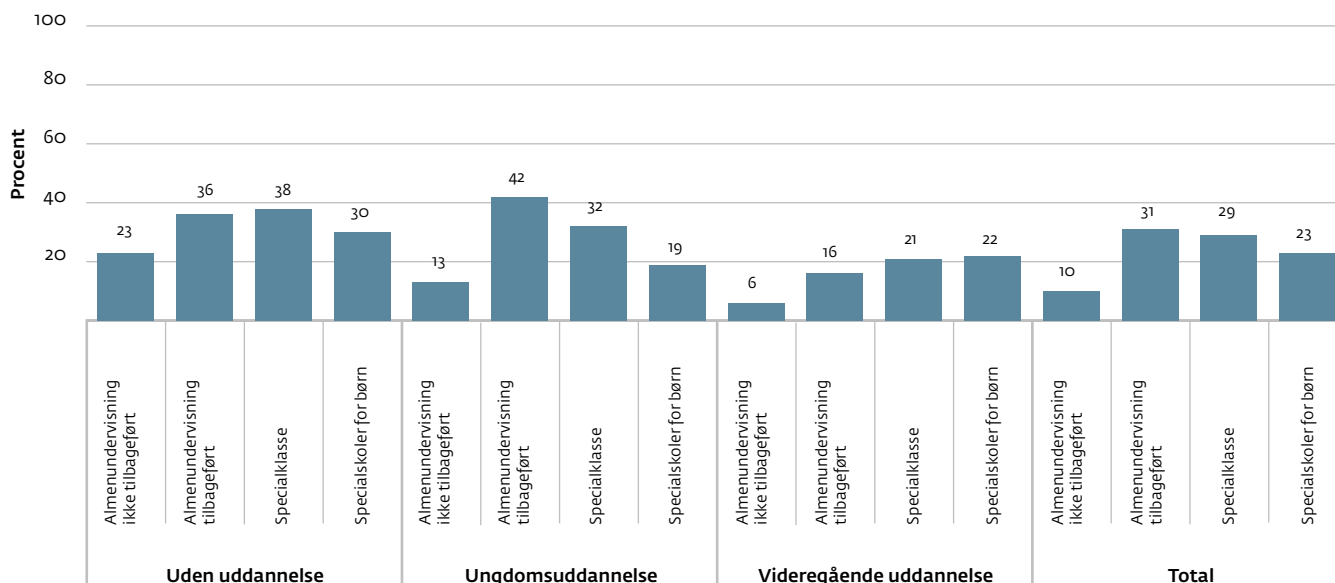
Til gengæld ser det ud til, at der er sket en væsentlig udvikling i trivslen hos de elever, der er tilbageført fra et specialtilbud til almenundervisningen. Hvor deres trivsel tidligere var signifikant anderledes end deres klassekammeraters i almenklassen, kan der i den seneste analyse ikke ses forskel mellem disse to elevgrupper. Det ser endvidere ud til, at elever med klassekammerater, der er tilbageførte fra et specialundervisningstilbud, i gennemsnit trives lige så godt som elever, der går i klasser helt uden tilbageførte elever. Der ses imidlertid en lille forskel på trivslen blandt de elever, der er klassekammerater til de tilbageførte elever, og eleverne i de klasser, hvor der ikke er tilbageførte elever.

Status på faglige resultater og trivsel for elever, der er ført tilbage til almenundervisningen

En opgørelse fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling viser, at de elever på 2. klassetrin, der er flyttet fra et specialtilbud til den almene undervisning, generelt har dårligere faglige resultater end de elever, der i forvejen er i folkeskolen. Omvendt har de elever, der er flyttet fra et specialtilbud til den almene undervisning, bedre faglige resultater end de elever, der fortsat er i specialklasser eller på specialskoler, jf. figur 25. Nogenlunde samme mønster ses på de øvrige klassetrin for de elever, som gennemfører de nationale test.

Seneste undersøgelse fra Inklusionspanelet viser, at der fortsat er forskel på de elever, der er skiftet fra et specialtilbud til den almene undervisning (i undersøgelse-

FIGUR 25: ANDEL ELEVER MED DÅRLIGE RESULTATER I DANSK, LÆSNING 2. KLASSE, FORDELT PÅ ELEVTYPE OG FORÆLDRENS HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE, 2014/2015

Anm.: Hvis eleven i det foregående år har været i segregerede specialundervisningstilbud og i indeværende år går i en almen klasse, defineres eleven som tilbageført. Elever tilbageført i perioden før 2010 er ikke medregnet i figuren. Elevgruppen "Normalklasse ikke tilbageført" indeholder både elever, som ikke er eller ville have været henvist til specialtilbud, og elever, som tidligere ville have været henvist til specialtilbud, men som ikke er det i dag.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings egne beregninger

sen betegnes de som tilbageførte elever) og elever, der får støtte, når deres faglige og sociale deltagelse sammenlignes med de øvrige elevers. Den faglige deltagelse er generelt steget lidt for alle eleverne i undersøgelsen, mens tendensen for social deltagelse er faldet lidt⁸.

I forbindelse med den endelige afrapportering af Inklusionspanelet ultimo 2016 offentliggøres en række analyser – blandt andet analyser af betydningen for elevernes faglige resultater.

Trivsel i forbindelse med omstillingen til øget inklusion

I forbindelse med Inklusionspanelet har SFI gennemført en række analyser af, hvad omstillingen til øget inklusion betyder for elevernes trivsel. De første analyser viser, at hvis en elev fra et specialtilbud er flyttet til almenundervisningen, har det hverken positiv eller negativ betydning for de øvrige elevers trivsel⁹.

Til gengæld ser det ud til, at trivslen for elever, der er blevet tilbageført til almenklasser, er blevet forbedret. Forskellen mellem de tilbageførte elevers og de øvrige elevers individuelle trivsel er blevet mindre siden den første måling i januar 2014¹⁰. Det er primært den gruppe af elever, som er blevet tilbageført, der trives bedre, mens de øvrige elever snarere synes at følge den almindelige alderstrend, hvor den gennemsnitlige

individuelle trivsel falder lidt, jo ældre eleverne bliver¹¹. De seneste besvarelser fra eleverne i Inklusionspanelet viser således, at der ikke er signifikant forskel på tilbageførte elever og ikke-tilbageførte elever, når der ses på elevernes trivsel, jf. figur 26.

Beregningerne fra SFI viser dog, at der er en lille forskel på trivslen blandt elever, der er klassekammerater til de

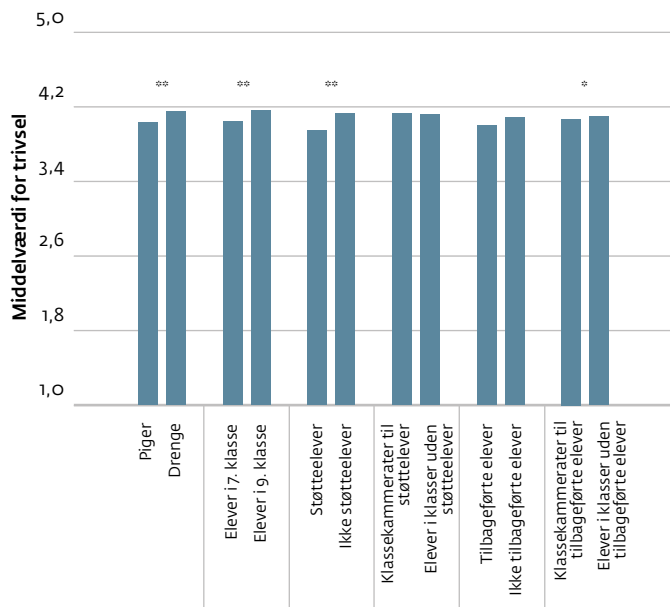
⁸ Christensen, Christiane Præstgaard m.fl. (2016): Inklusionspanelet. Et forskningsprojekt om inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning - Statusnotat 3.

⁹ Amilon, Anna m.fl. (2015): Inkluderende skolemiljø - elevernes roller.

¹⁰ Lynggaard, Mikkel m.fl. (2014): Inklusionspanelet. Et forskningsprojekt om inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning - Statusnotat 1.

¹¹ Christensen, Christiane Præstgaard m.fl. (2015): Inklusionspanelet. Et forskningsprojekt om inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning - Statusnotat 2.

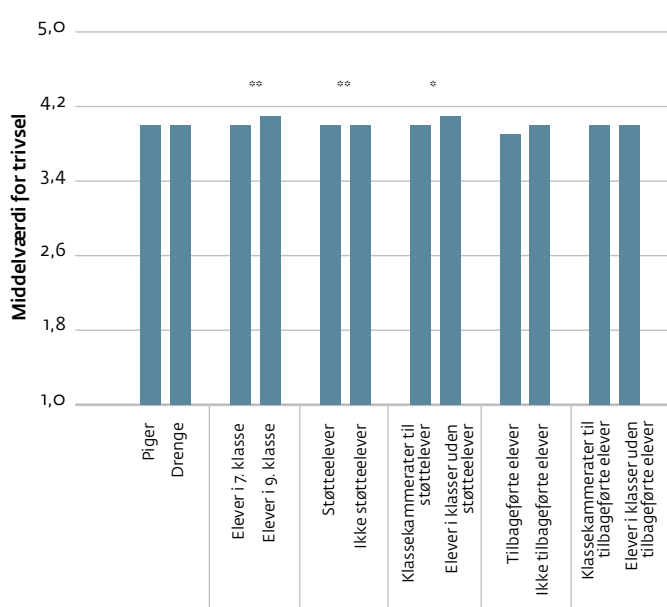
FIGUR 26: INDIVIDUEL TRIVSEL. DE ENKELTE ELEVGRUPPERS GENNEMSNITLIGE TRIVSELSTAL, FORDELT PÅ SKOLEKARAKTERISTIKA

Anm: Signifikansniveau er markeret med * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$.
 Note: Der ses her på en middelværdi for trivselstallene for hver af subgrupperne.

Kilde: Arendt, Kasper Skou, Christiane Præstgaard Christensen og Chantal Pohl Nielsen (2016): Et forskningsprojekt om inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning

FIGUR 27: KOLLEKTIV TRIVSEL. DE ENKELTE ELEVGRUPPERS GENNEMSNITLIGE TRIVSELSTAL, FORDELT PÅ SKOLEKARAKTERISTIKA

Anm: Signifikansniveau er markeret med * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$.
 Note: Der ses her på en middelværdi for trivselstallene for hver af subgrupperne.

Kilde: Arendt, Kasper Skou, Christiane Præstgaard Christensen og Chantal Pohl Nielsen (2016): Et forskningsprojekt om inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning

tilbageførte elever og elever i klasser, hvor der ikke er tilbageførte elever. Forskellen på de to gruppers trivsel er dog ganske lille, og den er for eksempel mindre end den forskel, der ses mellem piger og drenge eller mellem elever på 7. og 9. klassetrin.

I Inklusionspanelet er der udviklet et indeks for elevernes kollektive trivsel. I denne del af undersøgelsen besvarer eleverne spørgsmål om, hvorvidt de oplever, at eleverne behandler hinanden godt, og om der bliver taget hånd om mobning. Også her ser det ud til, at forskellen mellem de elever, der er tilbageført, og de elever, der ikke er tilbageført, er blevet mindre i sammenligning med resultaterne fra 2014. Der kan ikke identificeres en statistisk sikker forskel i den kollektive trivsel hos de to grupper.

Der ses dog en forskel mellem de elever, der modtager støtte, og de øvrige elever i deres svar om den kollektive trivsel, og samme forskel findes også blandt klassekammerater til elever, der modtager støtte i sammenligning med elever i klasser, hvor der ikke er elever, der modtager støtte, jf. figur 27.

BOKS 8: INDIVIDUEL OG KOLLEKTIV TRIVSEL

Spørgsmål til måling af elevernes individuelle og kollektive trivsel:

INDIVIDUEL TRIVSEL

- Er du glad for at gå i skole?
- Er du glad for din klasse?
- Tænker du nogle gange på at skifte skole?

KOLLEKTIV TRIVSEL

- Behandler I hinanden godt i klassen?
- Hvis nogen i din klasse bliver mobbet, gør de voksne så noget ved det?

Eleverne besvarer spørgsmålene på en 5 point-skala, hvor 1 er lavest trivsel og 5 er højest trivsel. På baggrund af hver spørgsmålsgruppe dannes et trivselstal, som er gennemsnittet af elevens besvarelser.

Kompetenceudvikling, målsætningen om fuld kompetencedækning (tema)

Alle eleverne i folkeskolen skal undervises af lærere, som enten har undervisningskompetence fra læreruddannelsen i de fag, de underviser i, eller har opnået en tilsvarende faglig kompetence via efteruddannelse mv. Denne målsætning om fuld kompetencedækning gælder alle fag og alle klassetrin¹². Ved fuld kompetencedækning forstås, at 95 procent af undervisningen i fagene varetages af lærere, som enten har undervisningskompetence (tidligere linjefag) fra læreruddannelsen i de fag, de underviser i, eller har opnået en tilsvarende faglig kompetence via deres efteruddannelse mv. Der er som led i folkeskolereformen afsat en milliard kroner til at understøtte efter- og videreuddannelse af lærere og pædagoger i folkeskolen.

Status på målsætningen er baseret på en årlig indberetning til Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling. I skoleåret 2015/2016 var den samlede kompetencedækning på landsplan opgjort til 83,2 procent, svarende til en stigning på 1,6 procentpoint i forhold til året før. Det vil sige, at eleverne i 83,2 procent af den fagopdelte undervisning blev undervist af lærere med kompetence inden for det pågældende fag.

Kompetencedækningen fordelt efter fag

Figur 28 viser kompetencedækningsgraden opgjort efter fag¹³ for skoleåret 2015/2016. De bedst dækkede fag er fysik/kemi (96,2 procent), dansk (94 procent), fransk (91,9 procent) og tysk (90,3 procent). Alle fire fag lå også i toppen i skoleåret 2014/2015. De dårligst dækkede fag er kristendomskundskab (46,9 procent),

BOKS 9: FAKTA OM KOMPETENCEDÆKNINGSINDSATSEN, HERUNDER MÅLSÆTNING OM FULD KOMPETENCEDÆKNING

I kommuneaftalen for 2014 er det aftalt, at kompetencedækningen løbende skal øges. Der er endvidere aftalt følgende indfasning af målet om fuld kompetencedækning:

- 85 procent i 2016. Der gøres status på dette delmål for skoleåret 2016/2017 i forbindelse med kommuneøkonomiforhandlingerne for 2018 i forsommeren 2017.
- 90 procent i 2018. Der gøres status på dette delmål for skoleåret 2018/2019 i forbindelse med kommuneøkonomiforhandlingerne for 2020 i forsommeren 2019.
- 95 procent i 2020. Der gøres status på dette mål for skoleåret 2020/2021 i forbindelse med kommuneøkonomiforhandlingerne for 2022 i forsommeren 2021.

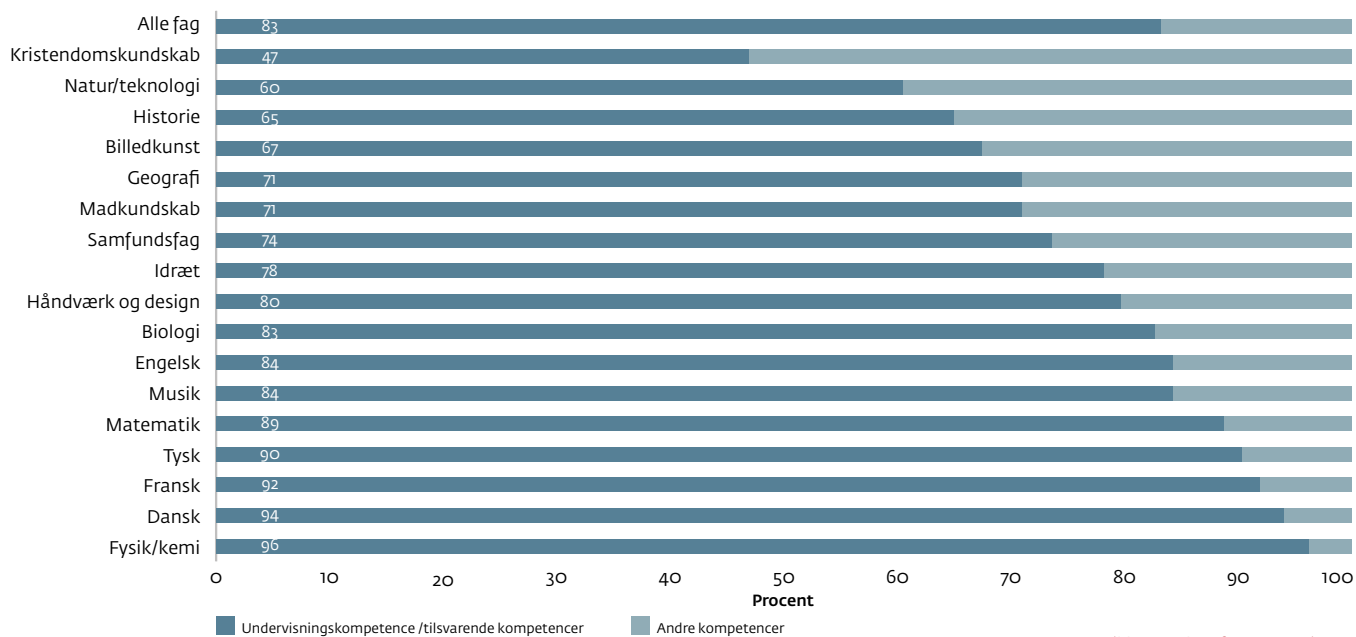
Regeringen og KL drøfter i den forbindelse det resterende løft til 95 procent kompetencedækning under hensyntagen til de muligheder, de planlægningsmæssige hensyn tillader.

natur/teknologi (60,4 procent) og historie (64,9 procent). Disse tre fag lå også i bunden i skoleåret 2014/2015, men de er alle steget pænt siden sidste år.

¹² Kompetencedækningsopgørelsen har alene fokus på undervisningskompetencer hos de lærere, der varetager den fagopdelte undervisning. Pædagogernes rolle i undervisningen indgår derfor ikke i opgørelsen af kompetencedækning i folkeskolen.

¹³ Håndværk og design er et nyt fag fra skoleåret 2014/2015. I dette skoleår kan faget erstattes af sløjd og håndarbejde. Ved opgørelse af kompetencedækning er sløjd og håndarbejde lagt sammen med håndværk og design. Faget hjemkundskab har ændret navn til madkundskab.

FIGUR 28: KOMPETENCEDÆKNING FORDELT EFTER FAG, 2015/2016

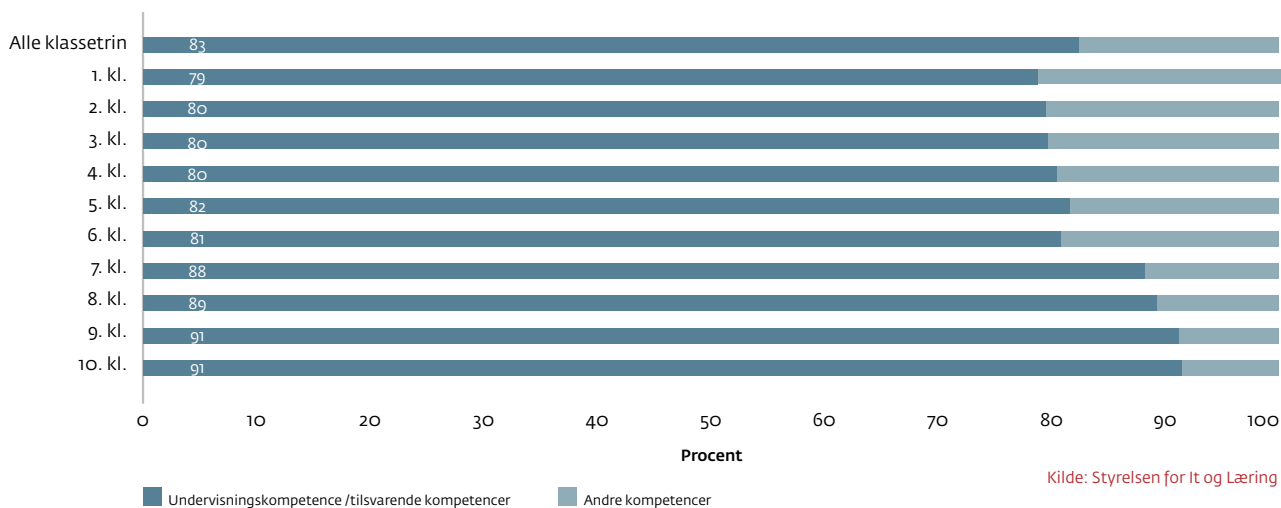
Kilde: Styrelsen for It og Læring

Kompetencedækning på de enkelte klassetrin

Figur 29 viser kompetencedækningen fordelt efter klassetrin for skoleåret 2015/16. I alle fag samlet ligger kompetencedækningen både i indskoling og på mellemtrin på cirka 80 procent (78,8-81,6 procent), det er cirka 10 procentpoint under udskolingens niveau (88,2-91,2 procent).

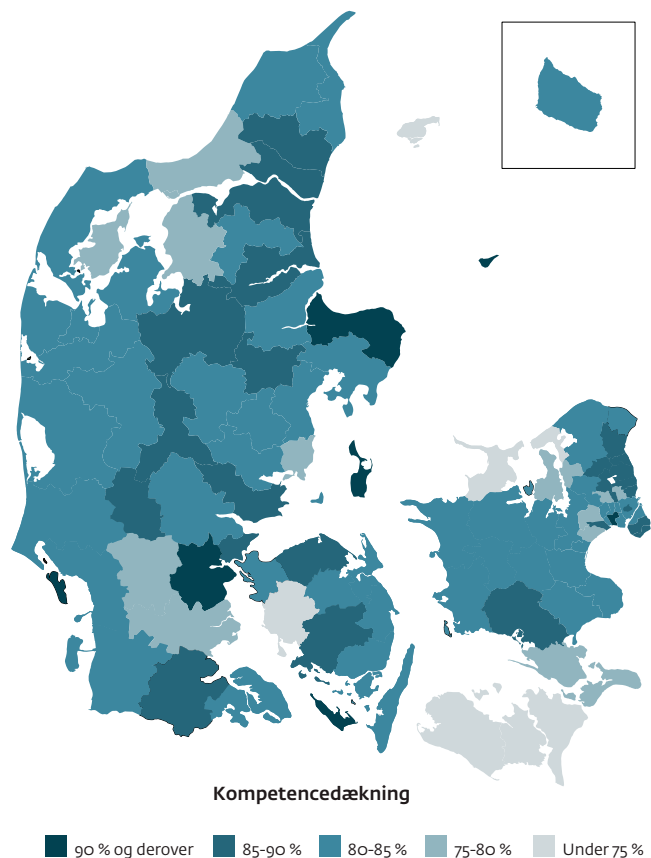

FIGUR 29: KOMPETENCEDÆKNING FORDELT EFTER KLASSETRIN, ALLE FAG SAMLET, 2015/2016

Kilde: Styrelsen for It og Læring

FIGUR 30: KOMPETENCEDÆKNING FORDELT EFTER KOMMUNER, ALLE FAG OG 1.-10. KLASSE SAMLET, 2015/16

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Kompetencedækningen i de enkelte kommuner

Kompetencedækningen på kommuneniveau¹⁴ svinger fra 64 procent til 94,8 procent for skoleåret 2015/16. Variationen i kommunernes kompetencedækningsgrad kan ses i figur 30. I alt 55 kommuner ligger på eller over landstotalen på 83,2 procent, mens 44 kommuner ligger under landstotalen.

I alt har 31 kommuner allerede nu nået det politiske delmål for 2016 på mindst 85 procent kompetencedækning. Det betyder, at der er 68 kommuner, der endnu ligger under det politiske delmål for næste år.

Anvendelse af midler til kompetencedækning

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling følger også anvendelsen af den milliard kroner, der som led i folkeskolereformen blev afsat til efteruddannelse af lærere og pædagoger. Det er på finansloven for 2014 forudsat, at 834 millioner kroner fordeles til kommunerne i perioden 2014-2020 ud fra antallet af folkeskoleelever, mens staten afholder afledte taxameterudgifter mv. på 166 millioner kroner.

TABEL 11: TILSKUD OG REALISERET FORBRUG I 2014 OG 2015 FORDELT PÅ INDSATSOMRÅDER (MILLIONER KRONER)

	Forbrug 2014-15	Andel af tilskud
Linjefagskompetence	36,3	19 procent
Understøttelse af øget inklusion	23,8	12 procent
Klasseledelse	4,7	2 procent
Løbende faglig opdatering	28,2	15 procent
Specialistkompetence i matematik og dansk	20,5	11 procent
Øvrige særlige indsatsområder	13,5	7 procent
Kurser omfattende flere indsatsområder	36,1	19 procent
I alt	163,1	84 procent
Modtaget tilskud i alt	193,7	
Ikke anvendt tilskud	30,6	16 procent

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

¹⁴ I opgørelsen er Christiansø medtaget som en selvstændig kommune.

Kommunerne har i 2014 og 2015 i alt fået tildelt 193,7 millioner kroner til kompetenceudvikling, fordelt med 64,1 millioner kroner i 2014 og 129,6 millioner kroner i 2015. De statslige tilskud fordeles til kommunerne årligt efter antallet af folkeskoleelever i det senest kendte skoleår, og tilskuddene udbetales til kommunerne i starten af regnskabsåret.

Opgørelsen, som er baseret på indberetning fra alle 98 kommuner, viser, at kommunerne har anvendt 163,1 millioner kroner i 2014 og 2015, det svarer til 84 procent af tilskuddet. Kommunernes tilskud og forbrug i 2014 og i 2015 kan ses i tabel 11. Kommunerne kan videreføre de ikke-brugte midler til anvendelse i 2016-2020.

Af tabel 12 fremgår det, at 31 kommuner har et større forbrug til kompetenceudvikling end det tilskud, de har modtaget. I to kommuner har forbruget til kompetenceudvikling svaret til det modtagne tilskud, mens 65 kommuner har et mindre forbrug til kompetenceudvikling, end de har modtaget som tilskud. Af dem har syv kommuner slet ikke forbrugt af tilskuddet.

Det bemærkes, at opgørelsen ikke er udtryk for de samlede kommunale udgifter til efter- og videreuddannelse af lærere og pædagoger eller for kommunernes samlede prioritering af indsatsområderne. Kommunerne kan have brugt af egne midler, og også donationen på en milliard kroner fra A.P. Møller Fonden kan være brugt til kompetenceudvikling.

Skolernes løfteevne og deres kompetencedækningsgrad

En måde at vurdere kompetencedækningsgradens betydning på er at se, om der er en sammenhæng mellem kompetencedækningsgraden og karaktergennemsnittet

fra folkeskolens prøver i 9. klasse. En direkte sammenligning af kompetencedækningsgraden og elevernes samlede karaktergennemsnit på de enkelte skoler er imidlertid problematisk, idet skoler med høj kompetencedækning typisk har et stærkere elevgrundlag, og der bør således tages højde for elevgrundlaget ved sådan en sammenligning. Derfor bruges skolernes evne til at løfte eleverne. Den forstås som gennemsnittet af elevernes karakterer ved de bundne prøver ved folkeskolens prøver i 9. klasse set i forhold til det niveau, der kunne forventes ud fra den socioøkonomiske sammensætning af eleverne. Denne socioøkonomiske reference (herefter kaldet løfteevne) beregnes på baggrund af skolens elevgrundlag. I beregningen af løfteevnen indgår faktorer som for eksempel køn, herkomst og forældrenes uddannelse og indkomst – altså faktorer, som skolen ikke har direkte indflydelse på.

Alle de folkeskoler, der har indberettet deres kompetencedækning og karakterer, indgår i sammenligningen. Det er altså ikke en stikprøve, men en tilnærmet samlet population af de prøveafholdende folkeskoler. Det betyder, at der ikke vil blive foretaget signifikanstest, da de observerede gennemsnit og forskelle må antages at kunne ses som sande.

Figur 31 viser den gennemsnitlige kompetencedækning på skoleniveau sammenholdt med folkeskolernes løfteevne. Folkeskolerne er inddelt i fem intervaller efter deres samlede kompetencedækningsgrad for alle fag og klassetrin. Af figuren ses, at skoler med en kompetencedækningsgrad under 80 procent samlet set ikke løfter elevernes karakterer over det forventede. Omvendt har skoler med over 80 procent kompetencedækningsgrad løftet elevernes karakterer over det forventede i hvert af årene 2013 til 2015. De skoler, der i 2015 har en kompetencedækning over 90 procent, klarer sig 0,14 karakterpoint bedre end forventet. Der er dermed 0,16 karakterpoints forskel mellem skoler med en kompetencedækning

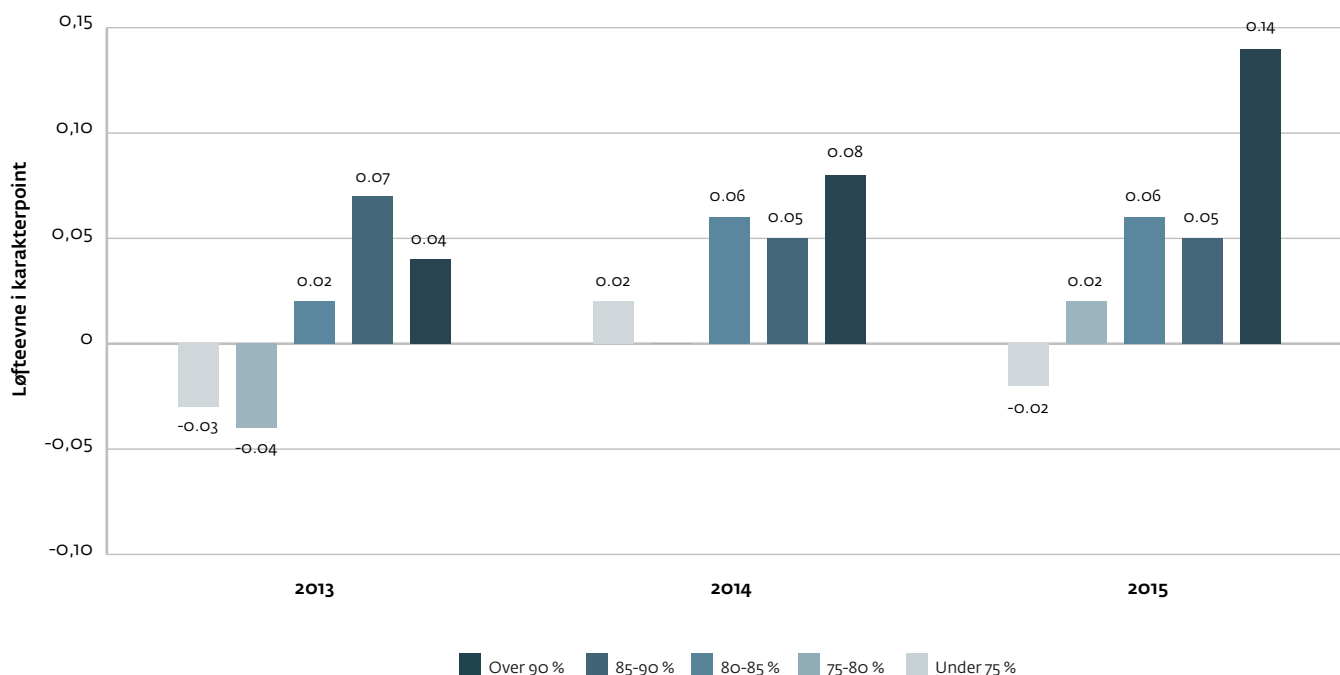
TABEL 12: KOMMUNERNES ANVENDELSE AF TILSKUD TIL KOMPETENCEUDVIKLING I 2014 HENHOLDSVIS 2015

	Antal
Antal kommuner med større forbrug end modtaget tilskud	31
Antal kommuner med forbrug der svarer til modtaget tilskud	2
Antal kommuner med mindre forbrug end modtaget tilskud	65
- Heraf antal kommuner uden forbrug af modtaget tilskud	7*
Kommuner i alt	98

* Disse syv kommuner har ikke indberettet et forbrug.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

FIGUR 31: LØFTEEVNE FORDELT PÅ KOMPETENCEDÆKNINGGRAD PÅ SKOLENIVEAU, 2013-2015

Kilde: Styrelsen for It og Læring

under 75 procent og skoler med en dækningsgrad over 90 procent. Blandt de 55 procent af skolerne, der formår at løfte eleverne mindst, er løfteevnen mellem -1,5 og 0,1 karakterpoint.

Kompetencedækningsgraderne i udskolingen for den enkelte årgang i de enkelte bundne prøvfag kan på den ene side give et mere præcist billede af kompetencedæknings betydning for løfteevnen for en specifik årgang gennem de seneste tre år. På den anden side er disse tal mere problematiske, fordi der er en mindre variation i kompetencedækningsgraderne mellem landets folkeskoler i de bundne prøvfag i udskolingen, og fordi indsatsen for elevernes løfteevne på tidligere klassetrin også må formodes at spille en rolle for den endelige løfteevne.

Figur 32 viser folkeskolernes gennemsnitlige løfteevne i de otte bundne prøver for skoler med 100 procent kompetencedækning i udskolingen i de relevante fag sat over for skoler uden 100 procent kompetencedækning i de relevante fag. Kompetencedækningen i udskolingen er udregnet som den gennemsnitlige kompetencedækning på årgangsniveau på de enkelte skoler for den årgang af elever, der har taget afgangsprøverne i 2015. Der er altså tale om et uvægtet gennemsnit mellem for eksempel kompetencedækningen i matematik for 7. klasser i 2013, 8. klasser i 2014 og 9. klasser i 2015. I faget fysik/kemi har 379 ud af 721 skoler 100 procent kompetencedækning

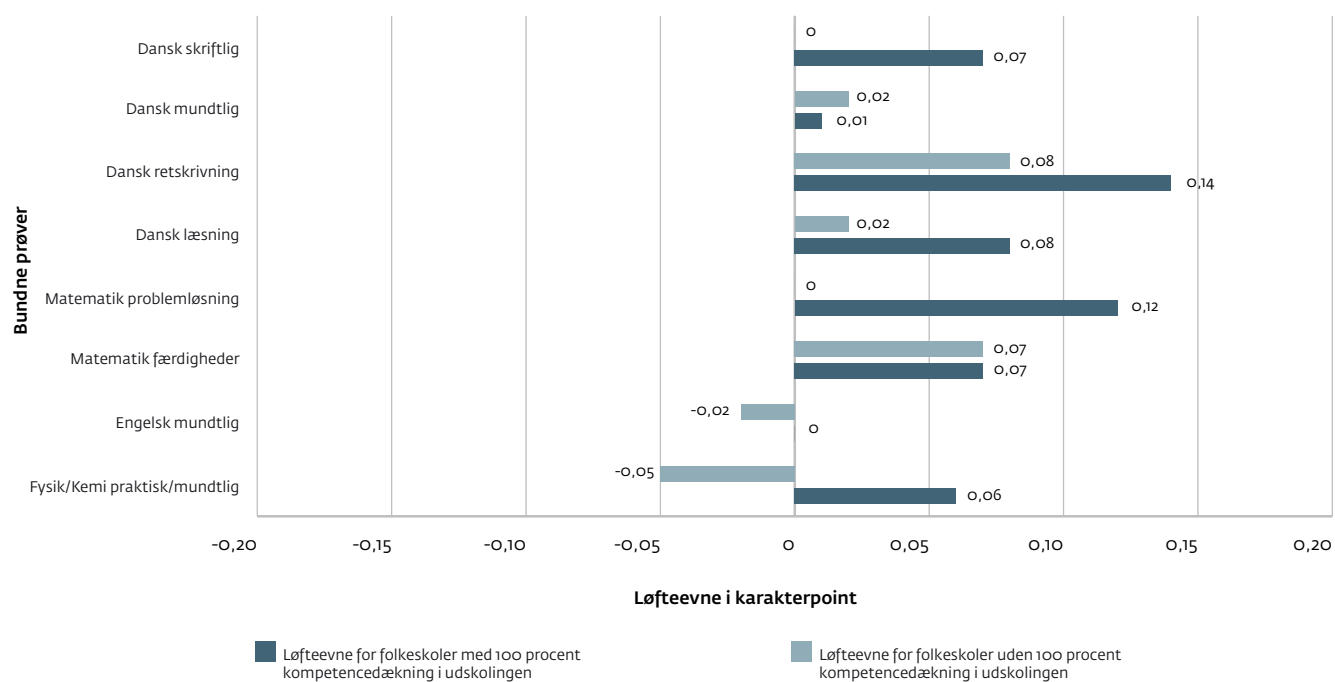
i udskolingen. For matematik, dansk og engelsk er andelen henholdsvis 410 ud af 727, 557 ud af 718 og 518 ud af 716.

Figur 32 viser, at der er små forskelle i den gennemsnitlige løfteevne mellem skolerne med og uden 100 procent kompetencedækning i udskolingen. I prøverne matematisk problemløsning og fysik/kemi ses de største forskelle. I matematisk problemløsning er der 0,12 karakterpoints forskel i løfteevnen mellem skoler med og uden 100 procent kompetencedækning i udskolingen, mens forskellen er 0,11 karakterpoint i fysik/kemi. Ikke alle forskelle må forventes at være statistisk signifikante¹⁵, og derfor skal resultaterne tolkes med varsomhed.

Samlet set viser figur 31 og 32, at folkeskoler, der har en høj kompetencedækningsgrad, generelt klarer sig bedre i de bundne prøver i forhold til, hvad der kunne forventes baseret på den socioøkonomiske sammensætning af eleverne.

¹⁵ Der er ikke lavet beregninger af, om forskellene er statistisk signifikante, fordi tallene bygger på en samlet population af alle prøveafholdende folkeskoler.

FIGUR 32: GENNEMSNITLIG LØFTEEVNE I DE OTTE BUNDNE PRØVER FOR SKOLER MED OG UDEN 100 PROCENT KOMPETENCEDÆKNING I UDSKOLINGEN, 2013-2015

Anm.: 10. klasse indgår ikke.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Status baseret på resultater fra følgeforskning (tema)

Elevernes oplevelse af skoledagen følges hvert år på cirka 135 folkeskoler i Følgeforskningspanelet. Panelet er etableret i forbindelse med evaluerings- og følgeforskningsprogrammet for folkeskolereformen. Resultaterne i dette afsnit bygger på cirka 21.000 elevers besvarelser i foråret 2016.

Elevbesvarelserne viser, at langt hovedparten af eleverne har et godt forhold til deres lærere, de er fagligt interesserede, og de kan godt lide undervisningen. Der er dog fortsat en relativt stor gruppe af elever, der ikke oplever, at det er tydeligt og klart, hvad der er formålet med undervisningen, og desuden foregår langt hovedparten af undervisningen i de sædvanlige klasselokaler. Endelig er der stor forskel på, hvor meget eleverne bevæger sig i skoletiden, især er der forskel mellem drenges og pigers bevægelsesmængde.

Eleverne trives og har en god relation til lærerne

De fleste elever trives godt i skolen. 71 procent af eleverne placerer sig i den øverste tredjedel af indekset, hvorimod fire procent placerer sig i den nederste tredjedel af indekset og altså i mindre grad trives i skolen, jf. figur 33.

Målingen af lærer-elev-relationen består af elevernes oplevelse af blandt andet følgende: Om lærerne gør noget for, at eleverne har det godt i klassen, om eleverne føler sig lyttet til af deres lærer i timerne, og om læreren er dygtig. 80 procent af eleverne føler i høj grad, at de har en tæt relation til deres lærer (disse elever ligger i den øverste tredjedel af indekset). Fire procent af eleverne ligger i den nederste tredjedel, det betyder, at de har en dårlig relation til deres lærer, jf. figur 34.

Faglig interesse og undervisningens karakteristika

De fleste elever giver udtryk for, at de er fagligt interesserede i undervisningen, jf. figur 35. 65 procent af eleverne ligger i den øverste tredjedel af indekset. Det viser, at de har en høj faglig interesse, mens kun fire

Formålet med evaluerings- og følgeforskningsprogrammet til folkeskolereformen:

- Skabe grundlag for, at aktører på alle niveauer i styringskæden løbende kan lære af erfaringer og resultater.
- Dokumentere implementeringen og effekten af folkeskolereformen, herunder af de væsentligste initiativer.
- Styrke den empiriske forskning om ledelse, undervisning og læring.

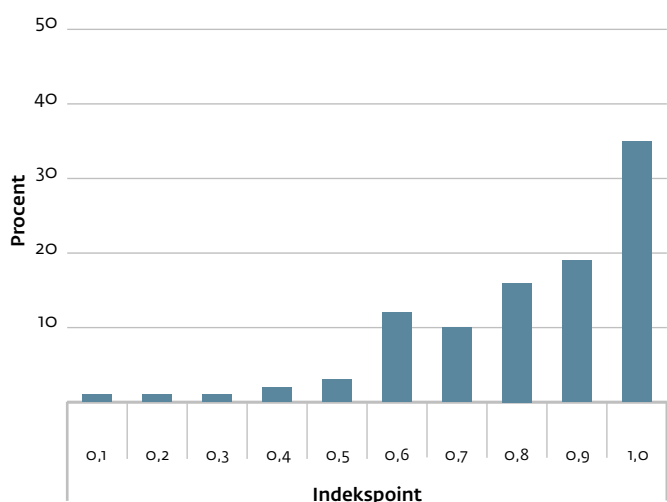
Evaluerings- og følgeforskningsprogrammet har to overordnede spørgsmål:

1. Hvordan implementeres indsatserne i folkeskolereformen?
2. Hvilke effekter har indsatserne i folkeskolereformen?

procent placerer sig i den nederste tredjedel af indekset med en mindre god relation til læreren.

Eleverne er desuden blevet spurgt til en række væsentlige karakteristika ved undervisningen, for eksempel om der er ro i klassen, om eleven får stillet spændende opgaver, om det er tydeligt, hvad læreren vil have eleverne til at lave, når der er gruppearbejde, og endelig om læreren sætter faget i relation til hverdagen. Lidt over halvdelen af eleverne (51 procent) placerer sig i den øverste tredjedel af indekset, så de har en høj grad af tilfredshed med undervisningens tilrettelæggelse og indhold. I den modsatte ende af skalaen ligger ni procent af eleverne i den nederste halvdel af indekset og

FIGUR 33: FORDELING AF ELEVERNES GENNEMSNITLIGE SCORE PÅ SPØRGSMÅL (INDEKS) OM TRIVSEL, FORÅR 2016

Anm.: Baseret på 20.125 besvarelser. En score på 0 betyder dårlig generel skoletrivsel, og 1 betyder meget god generel skoletrivsel. Eleverne har svaret på følgende spørgsmål: Jeg kan godt lide at gå i skole; Er du glad for din klasse? og Jeg føler, at jeg hører til på min skole.

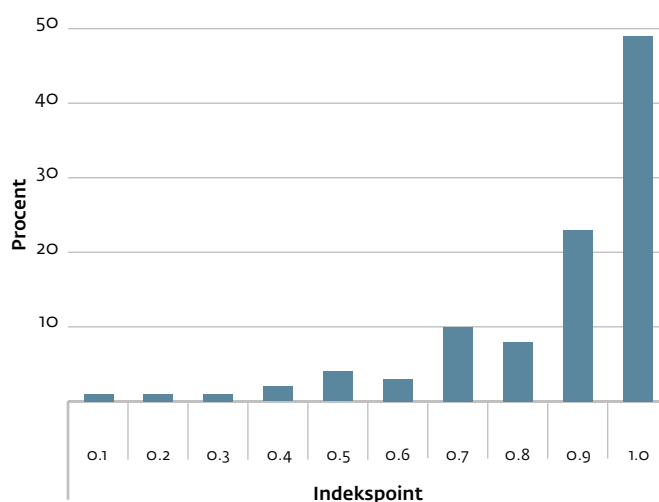
Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (elevskema, 3. dataindsamling i følgeforskningspanelet)

er altså mindre tilfredse med undervisningens tilrettelæggelse og indhold.

Tydelighed og klare mål i undervisningen

For at undersøge, om eleverne har en forståelse af, hvad der forventes af dem, er de blevet stillet en række spørgsmål om, hvor klare mål der er i undervisningen.

FIGUR 34: FORDELING AF ELEVERNES GENNEMSNITLIGE SCORE PÅ SPØRGSMÅL (INDEKS) OM LÆRER/ELEV-RELATION, FORÅR 2016

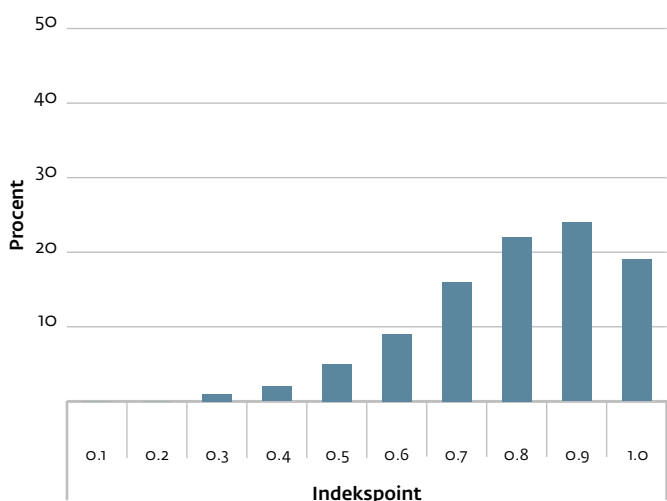

Anm.: Baseret på 19.718 besvarelser. En score på 0 betyder rigtig dårlig lærer-elev relation, og 1 betyder meget god lærer-elev relation. Eleverne har svaret på følgende spørgsmål: Min dansklærer/matematiklærer gør noget for, at jeg har det godt i klassen, Min dansklærer/matematiklærer lytter til mig i timerne, Jeg respekterer min dansklærer/matematiklærer og Min dansklærer/matematiklærer er en dygtig underviser.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (elevskema, 3. dataindsamling i følgeforskningspanelet)

Det er blandt andet, om de kender deres lærers faglige forventninger, og om de ved, hvad de skal lære i dansk og matematik. Af figur 37 fremgår det, at de fleste af eleverne er positive, men at der er en relativt stor spredning i elevernes svar på spørgsmål om tydelighed og klare mål i undervisningen. 63 procent af eleverne placerer sig i den øverste, tilfredse tredjedel af indekset,

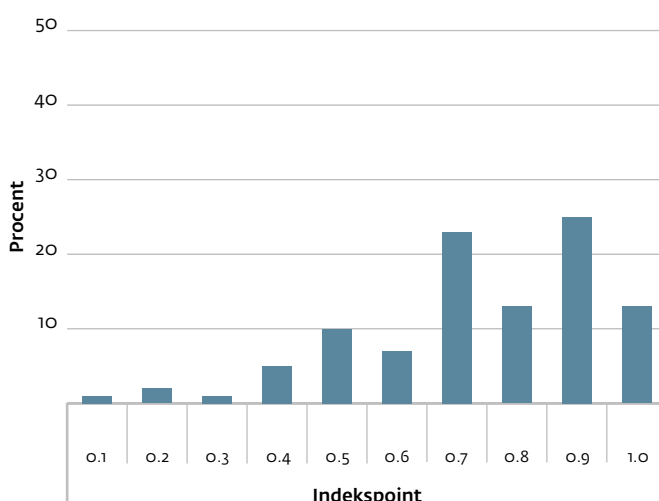
FIGUR 35: FORDELING AF ELEVERNES GENNEMSNITLIGE SCORE PÅ SPØRGSMÅL (INDEKS) OM FAGLIG INTERESSE FOR SKOLEN, FORÅR 2016

Anm.: Baseret på 16.775 besvarelser. En score på 0 betyder meget lav faglig interesse for skolen og 1 betyder meget stor faglig interesse. Eleverne har svaret på følgende spørgsmål: Jeg kan godt lide dansk/matematik, Jeg hører efter, hvad min lærer siger i dansk/timerne/matematiktimerne, Jeg deltager, når vi arbejder i grupper i dansk/matematik, Jeg keder mig i dansk/timerne/matematiktimerne og Hvor tit sker det, at du ikke får lavet dine lektier?

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (elevskema, 3. dataindsamling i følgeforskningspanelet)

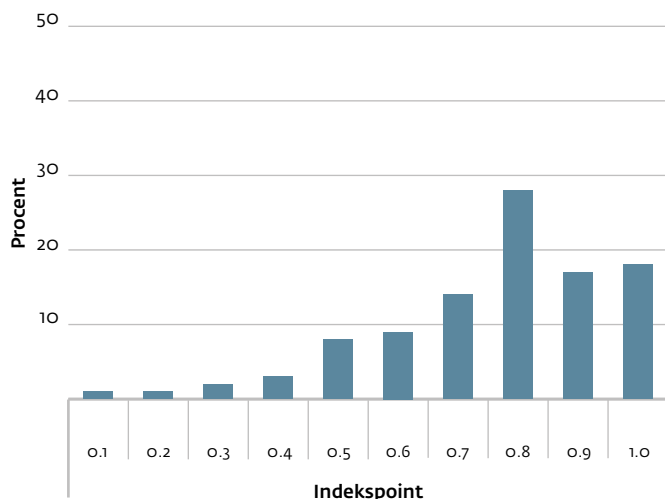
FIGUR 36: FORDELING AF ELEVERNES GENNEMSNITLIGE SCORE PÅ SPØRGSMÅL (INDEKS) OM KARAKTERISTIKA VED UNDERVISNINGEN, FORÅR 2016

Anm.: Baseret på 18.450 besvarelser. En score på 0 betyder, at eleverne synes meget dårligt om karakteristika ved undervisningen og 1 betyder, at de synes meget godt om karakteristika ved undervisningen. Eleverne har svaret på følgende spørgsmål: Min dansklærer/matematiklærer sørger for, at der er ro i klassen, Min dansklærer/matematiklærer giver mig spændende opgaver, Når vi arbejder i grupper i dansk/matematik, er det tydeligt, hvad det er, læreren vil have os til at lave og Min dansklærer/matematiklærer viser mig tit, hvad dansk/matematik kan bruges til i min hverdag.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (elevskema, 3. dataindsamling i følgeforskningspanelet)

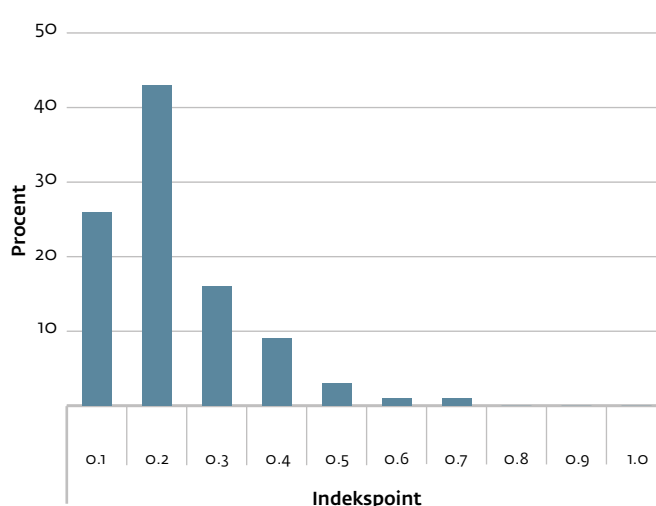
FIGUR 37: FORDELING AF ELEVERNES GENNEMSNITLIGE SCORE PÅ SPØRGSMÅL (INDEKS) OM TYDELIGHED OG KLARE MÅL I UNDERVISNINGEN, FORÅR 2016

Anm.: Baseret på 16.628 besvarelser. En score på 0 betyder inden tydelighed og klare mål i undervisningen og 1 betyder meget tydelighed og klare mål i undervisningen. Eleverne har svaret på følgende spørgsmål: Jeg ved, hvad min dansklærer/matematiklærer forventer, at jeg skal vide og kunne i dansk/matematik, Min dansklærer/matematiklærer fortæller mig tit, hvordan jeg klarer mig i forhold til de mål, der er i dansk/matematik, Min dansklærer/matematiklærer fortæller mig tit, hvordan jeg kan blive endnu bedre til dansk/matematik, Min dansklærer/matematiklærer sørger tit for, at de opgaver jeg får i dansk/matematik, passer til mit niveau, Jeg ved, hvad jeg skal lære i dansk/timerne/matematiktimerne, og Jeg ved, hvordan jeg bliver bedre til dansk/matematik.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (elevskema, 3. dataindsamling i følgeforskningspanelet)

FIGUR 38: FORDELING AF ELEVERNES GENNEMSNITLIGE SCORE PÅ SPØRGSMÅL (INDEKS) OM EKSTERNE AKTIVITETER I SKOLEN, FORÅR 2016

Anm.: Baseret på 15.132 besvarelser. En score på 0 betyder ingen eksterne aktiviteter og 1 betyder meget høj grad af eksterne aktiviteter. Eleverne har svaret på følgende spørgsmål: Hvor tit har I besøg af en voksen uden for skolen til at undervise (for eksempel politiet eller musikere)?, Hvor tit er I på ture uden for skolen (for eksempel museum, bondegård eller virksomhed)?, Hvor tit har I undervisning uden for skolen (i sportsklubber, naturen, byen eller andet)?.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (elevskema, 3. dataindsamling i følgeforskningspanelet)

mens seks procent af eleverne placerer sig i den nederste tredjedel af indekset.

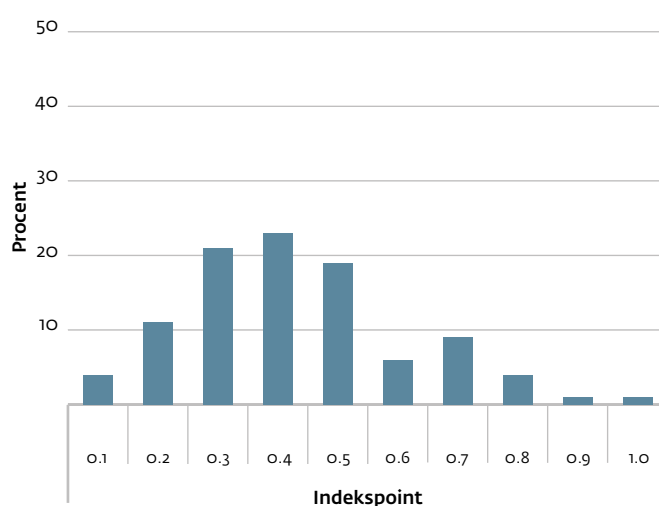
Eksterne aktiviteter

En ekstern aktivitet kan være undervisning uden for skolen, eller at en ekstern person (for eksempel en politibetjent eller en musiker) kommer på skolen for at undervise. En tur på museum eller lignende er også en ekstern aktivitet, og det kan også være undervisning uden for skolen, for eksempel i naturen eller i lokale sportsklubber. De fleste af eleverne svarer, at omfanget af eksterne aktiviteter i skolen er lavt, jf. figur 38. Hele 94 procent af eleverne placerer sig i den nederste tredjedel af indekset. Et lignende billede tegnede sig også før reformen og i den første måling efter reformen.

Fysisk aktivitet

Eleverne er blevet spurgt om omfanget af fysisk aktivitet i løbet af en normal skoledag i såvel timerne som frikvarterne. De er også blevet spurgt, om de kan lide at være fysisk aktive i skolen. Som det fremgår af figur 39, er der relativt stor spredning i svarene. I den laveste tredjedel ligger 59 procent af eleverne. Det tyder på, at de ikke er særligt fysisk aktive i skolen, og at de heller ikke bryder sig specielt meget om at være fysisk aktive i skolen. Seks procent af eleverne ligger i den øverste tredjedel af indekset. Disse elever er meget fysisk aktive i skolen og kan også lide at være det.

FIGUR 39: FORDELING AF ELEVERNES GENNEMSNITLIGE SCORE PÅ SPØRGSMÅL (INDEKS) OM FYSISK AKTIVITET I SKOLEN, FORÅR 2016

Anm.: Baseret på 15.843 besvarelser. En score på 0 betyder ingen fysiske aktiviteter og 1 betyder meget høj grad af fysiske aktiviteter. Eleverne har svaret på følgende spørgsmål: Tænk på en normal dag. Hvor meget tid bruger du på at være fysisk aktiv i timerne?, Tænk på en normal dag. Hvor meget tid bruger du på at være fysisk aktiv i frikvarterne/pauserne? og Jeg kan lide at være fysisk aktiv i skolen.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (elevskema, 3. dataindsamling i følgeforskningspanelet)

Status på de øvrige resultatindikatorer

Udviklingen i folkeskolen illustreres gennem en række øvrige indikatorer, der særligt drejer sig om disse temaer:

- Resultater og overgange
- Undervisning og elever

Disse øvrige indikatorer kan ses i bilag 1.

Resultater og overgange

I skoleåret 2014/2015 opnåede folkeskoleeleverne et karaktergennemsnit i de bundne prøver i 9. klasse på 7,0. Det er en stigning i forhold til de foregående år. Desuden er andelen af 9. klasseelever, der i både dansk og matematik opnåede mindst 2 i karaktergennemsnit ved 9. klasseprøverne i perioden 2012/2013-2014/2015, steget med cirka to procentpoint fra cirka 88 procent til 90 procent.

På grund af gymnasireformens indførelse af adgangskrav til de gymnasiale uddannelser vil der i næste års statusredegørelse for folkeskolens udvikling indgå nøgletal for, hvor mange elever der opfylder adgangskravet. Det er ikke muligt at medtage nøgletallet i dette års statusredegørelse, da fortolkningen af adgangskravet ikke er endeligt fastlagt på tidspunktet for udgivelsen af denne statusredegørelse.

Tre måneder efter afgang fra 9. klasse i folkeskolen er 35 procent af eleverne i gang med en gymnasial ungdomsuddannelse, mens syv procent er i gang med en erhvervsuddannelse. Cirka halvdelen af eleverne er fortsat til 10. klasse. Disse andele har været ganske stabile i perioden 2012/2013-2014/2015. På 15 måneder efter 9. klasses afslutning ses en lille stigning i den andel, der påbegynder en gymnasial uddannelse, og et lille fald i den andel, der påbegynder en erhvervsfaglig uddannelse.

Samlet er der et svagt fald fra 77,5 procent til 77 procent i den samlede andel af en 9. klasseårgang (alle skoletyper), der forventes at fuldføre mindst én ungdomsuddannelse inden for seks år efter afsluttet 9. klasse.

Undervisning og elever

Elevernes samlede fravær ligger mellem fem procent og seks procent i perioden 2012/2013-2014/2015. Det ulovlige fravær udgør cirka én procent, mens fravær på grund af sygdom og lovligt fravær udgør henholdsvis tre og knap 1,5 procent.

I forhold til rammerne for undervisningen viser indikatorerne, at eleverne gennemsnitligt tilbydes det antal undervisningstimer pr. uge, som loven kræver. Den del af lærernes arbejdstid, der bruges på undervisning og øvrig tid med eleverne, er stort set uændret i skoleåret 2015/16 sammenlignet med året før.

Endelig er andelen af elever i folkeskolen faldet en smule fra skoleåret 2013/2014 til 2015/2016, mens andelen af elever i frie grundskoler er steget en smule.

Tiltag, der understøtter folkeskolens udvikling

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling vurderer løbende, om der er behov for at igangsætte tiltag for at understøtte udviklingen i folkeskolen. Et af områderne er implementeringen af folkeskole-reformen.

Som led i implementeringen af folkeskolereformen blev der igangsat en række tiltag for at understøtte kommunernes arbejde med implementeringen. For eksempel er der sket en udvikling af det statslige kvalitetstilsyn, rammerne for kommunernes kvalitetsrapport om folkeskolens udvikling er fornyet, og elevplanen er blevet udviklet.

Disse tiltag er beskrevet nærmere i sidste års statusredegørelse.

Ministeren for børn, undervisning og ligestilling har desuden, i samarbejde med relevante parter, iværksat en række andre tiltag for at understøtte udviklingen i folkeskolen. Blandt andet er der med Åbenhedsinitiativet givet lettere adgang til data om skolernes udvikling. Desuden er der iværksat tiltag for at styrke samspillet mellem skole og fritidsliv, der er lanceret en national aktionsplan mod mobning i dagtilbud, grundskole og på ungdomsuddannelser, og der er nedsat et ligestillingsudvalg på dagtilbuds- og uddannelsesområdet. Disse og andre nye tiltag på folkeskoleområdet beskrives i bilag 2, hvor der også gøres status på en række af de øvrige tiltag, der er igangsat på folkeskoleområdet inden for det seneste år.

Bilag 1:

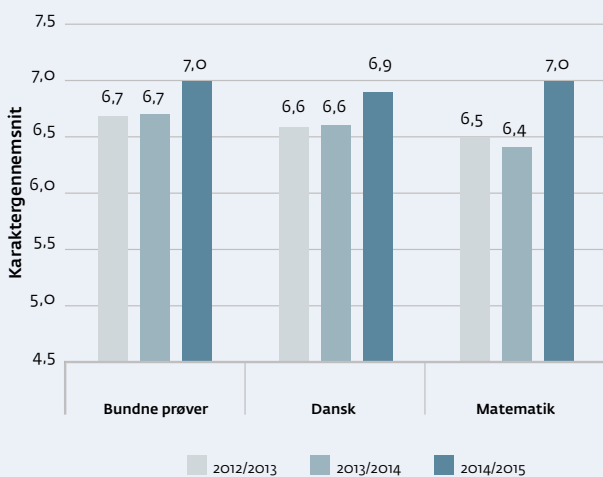
*Status på de øvrige indikatorer
på folkeskoleområdet*

Resultater og overgange

Indikator: Karaktergennemsnit for 9. klasses bundne prøver

I 2014/15 opnåede eleverne i 9. klasse et karaktergennemsnit i de bundne prøver på 7,0. Det er en stigning i forhold til de foregående år. Et tilsvarende billede ses for elevernes karaktergennemsnit i dansk og matematik.

Bilagsfigur 1: Karaktergennemsnit for 9. klasses prøver, bundne prøver samlet, dansk (alle fagdiscipliner) og matematik (begge fagdiscipliner), 2012/13-2014/15

Anm.: Opgørelsen indeholder ikke privatister. Karaktergennemsnittet beregnes som et gennemsnit af de enkelte elevers gennemsnit i faget. En elev indgår i beregningen af karaktergennemsnittet i dansk og matematik, hvis vedkommende har aflagt mindst én prøve i faget. En elev indgår kun i beregning af karaktergennemsnit i de bundne prøver samlet, hvis eleven har aflagt mindst fire ud af de otte bundne prøver.

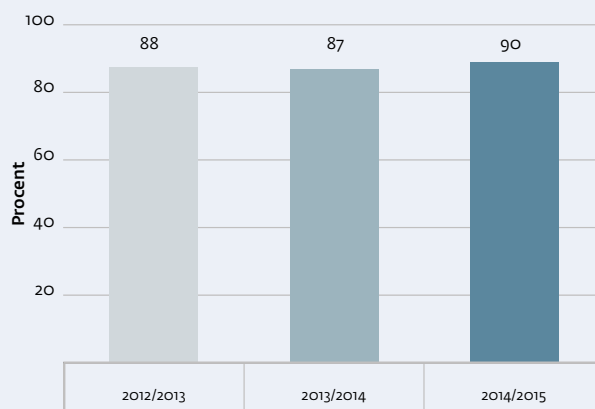
Kilde: Styrelsen for It og Læring

Indikator: Andel af 9. klasseelever med 2 eller derover i gennemsnit i både dansk og matematik

I perioden 2012/13-2014/15 er andelen steget med cirka to procentpoint fra 88 procent til 90 procent. Det skal bemærkes, at det er erfaret ved at samkøre karakterdata med Danmarks Statistiks elevregister, at der er et antal elever på 9. klassetrin, som ikke indberettes i karakterindberetningen. Derfor er det sandsynligt, at den reelle andel af elever, som på landsplan opfylder kriteriet om mindst 2 i dansk og matematik, er lavere end det viste - skønsmæssigt cirka fem procentpoint.

Med gymnasiereformens indførelse af adgangskrav til de gymnasiale uddannelser vil der i næste års statusredegørelse for folkeskolens udvikling indgå et nyt nøgletal for antallet af elever, der opfylder adgangskravet. Det er ikke muligt at medtage dette nøgletal i statusredegørelsen for 2016, da fortolkningen af adgangskravet ikke er fastlagt endeligt.

Bilagsfigur 2: Andel af 9. klasseelever med 2 eller derover i gennemsnit i både dansk og matematik, 2012/13-2014/15

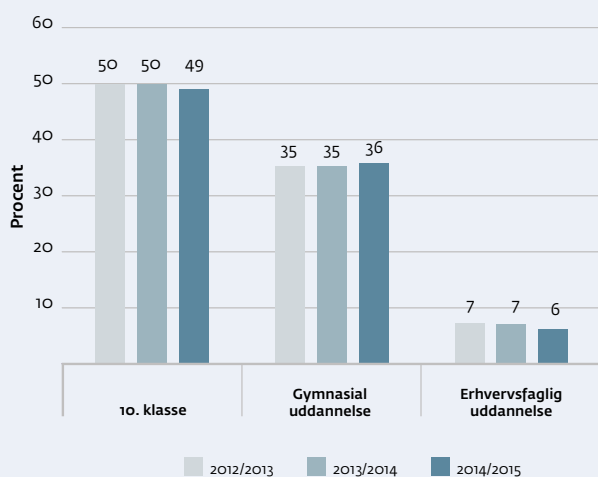
Anm.: Andelen beregnes som antallet af elever, der har opnået et karaktergennemsnit på mindst 2 i både dansk og matematik i forhold til det samlede antal elever, der kendes fra karakterindberetningen. For hver elev beregnes et karaktergennemsnit af prøverne i dansk og et karaktergennemsnit af prøverne i matematik. Elever, der har aflagt alle prøver i både dansk og matematik, og som har opnået et karaktergennemsnit på mindst 2 i begge fag, opfylder kriteriet. Elever, der ikke har aflagt alle prøver i dansk og matematik, opfylder ikke kriteriet.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Indikator: Andel af elever, der tre måneder efter afsluttet 9. klasse er påbegyndt en ungdomsuddannelse (samt fordeling på ungdomsuddannelsestype og 10. klasse)

Andelen, der påbegynder et af de tre forskellige tilbud inden for tre måneder efter 9. klasse, er relativt stabil i perioden.

Bilagsfigur 3: Andel af elever, der tre måneder efter afsluttet 9. klasse er påbegyndt en gymnasial uddannelse, erhvervsfaglig uddannelse eller 10. klasse, 2012/13-2014/15

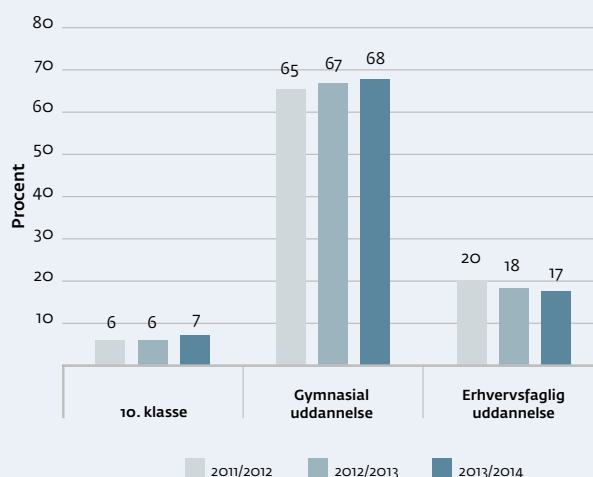
Anm.: Årstallet angiver skoleåret for 9. klasse. Følgende institutionstyper indgår: Dagbehandlingstilbud og behandlingshjem, folkeskoler og specialskoler for børn.

Kilde: Styrelsen for It og Læring på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Indikator: Andel af elever, der 15 måneder efter afsluttet 9. klasse er påbegyndt en ungdomsuddannelse (samt fordeling på ungdomsuddannelsestype og 10. klasse)

Der ses en svag stigning i den andel af elever, der er påbegyndt 10. klasse og en gymnasial uddannelse, mens der er et lille fald i den andel, der er påbegyndt en erhvervsfaglig uddannelse i perioden 2011/12 til 2013/14.

Bilagsfigur 4: Andel af elever, der 15 måneder efter afsluttet 9. klasse er påbegyndt en gymnasial uddannelse, erhvervsfaglig uddannelse eller 10. klasse, 2011/12-2013/14

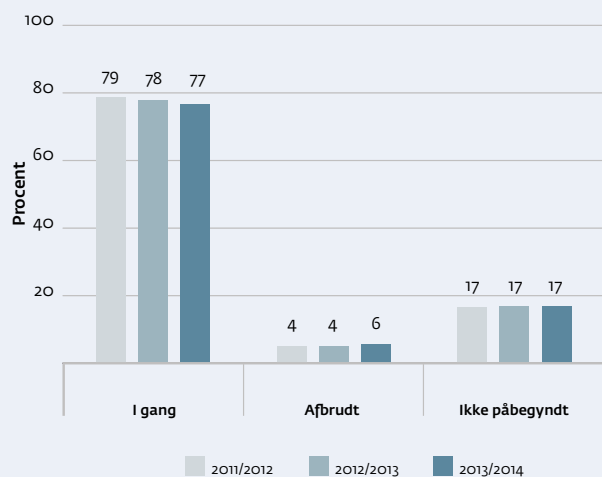
Anm.: Årstallet angiver skoleåret for 9. klasse. Følgende institutionstyper indgår: Dagbehandlingstilbud og behandlingshjem, folkeskoler og specialskoler for børn.

Kilde: Styrelsen for It og Læring på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Indikator: Elevernes uddannelsesstatus ni måneder efter 9. og 10. klasse

Elevernes uddannelsesadfærd ni måneder efter 9. og 10. klasse er stort set uændret i perioden 2011/2012-2013/2014.

Bilagsfigur 5: Elevernes uddannelsesstatus ni måneder efter 9. og 10. klasse, 2011/2012-2013/2014

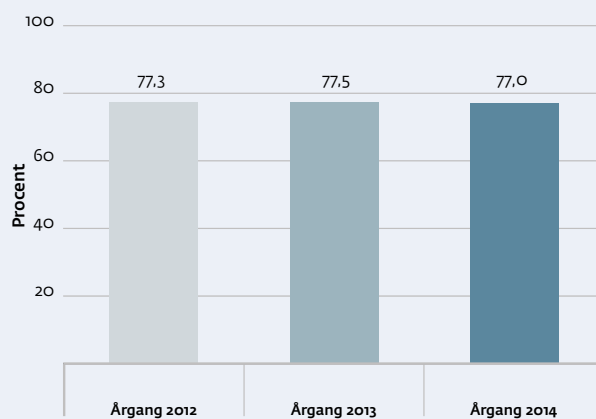
Anm.: Årstallet angiver skoleåret for 9. klasse. Følgende institutionstyper indgår: Dagbehandlingstilbud og behandlingshjem, folkeskoler og specialskoler for børn. Bemærk, at personer, som ikke er mødt op på uddannelsen eller har været der mindre end en måned, tælles som "ikke påbegyndt".

Kilde: Styrelsen for It og Læring på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Indikator: Andel af elever, der forventes at fuldføre mindst én ungdomsuddannelse inden for seks år efter afsluttet 9. klasse

Andelen af en 9. klasseårgang, der forventes at fuldføre mindst én ungdomsuddannelse inden for seks år efter afsluttet 9. klasse, har ligget på et rimelig stabilt niveau siden årgang 2012.

Bilagsfigur 6: Andel af en ungdomsårgang, der forventes at fuldføre mindst én ungdomsuddannelse (en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse) inden for seks år efter afsluttet 9. klasse, alle skoletyper, 2012-2014

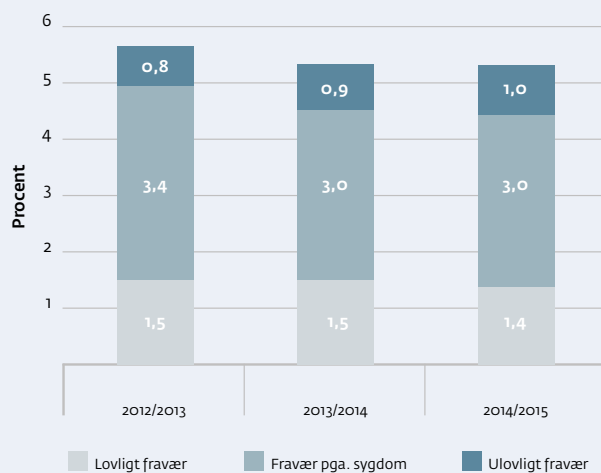
Anm.: Opgørelsen inkluderer alle elever i grundskolen, det vil sige elever i folkeskolen, frie grundskoler, efterskoler, dagbehandlingstilbud, kommunale ungdomsskoler og specialskoler.

Kilde: Styrelsen for It og Læring på baggrund af Danmarks Statistiks registre (Profilmodellen)

Indikator: Elevfravær

Det samlede elevfravær var i 2014/15 på 5,4 procent mod 5,7 procent i 2012/2013. Tre procent af elevernes fravær skyldes sygdom, og én procent er ulovligt fravær. Det ulovlige fravær er steget lidt i perioden 2012/2013 til 2014/2015.

**Bilagsfigur 7: Elevfravær fordelt på fraværstype.
Folkeskoler og specialskoler for børn, 2012/13-2014/15**

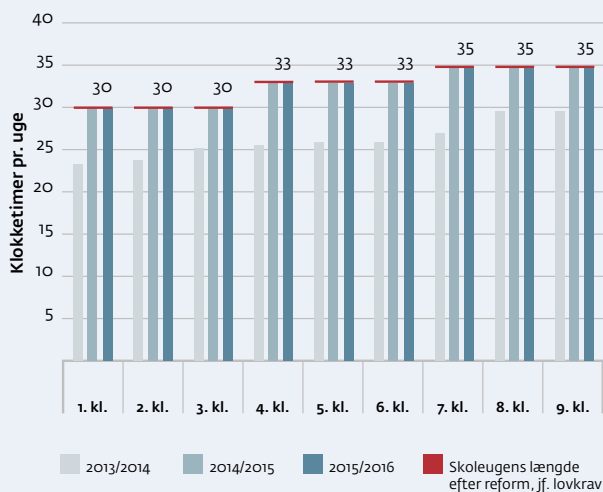
Kilde: Styrelsen for It og Læring

Undervisning og elever

Indikator: Planlagte undervisningstimer

Skoleugens længde inklusive pauser er stort set uændret fra skoleåret 2014/2015 til skoleåret 2015/2016, det gælder alle klassetrin. I opgørelsen af skoleugens længde indgår den fagopdelte undervisning og den understøttende undervisning inklusive alle pauser.

Bilagsfigur 8: Gennemsnitlig planlagt undervisningstid pr. skoleuge inklusive pauser, fordelt på klassetrin. Normalundervisning i folkeskoler, 2013/2014-2015/2016

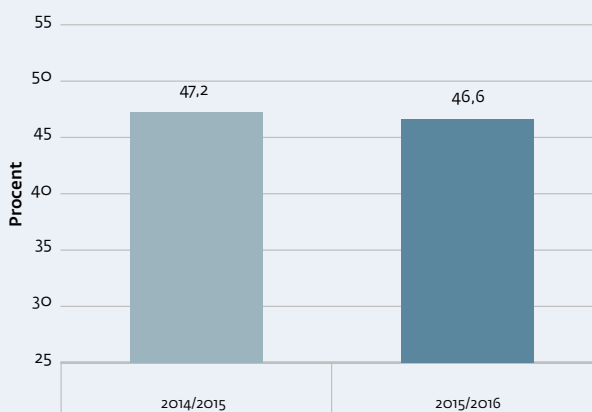
Anm.: Tal for 2014/2015 og frem er alene opgjort på normalklasser i folkeskolen uden kommunal tilladelse til at fravige reglerne om mindste varighed af undervisningstiden, jf. folkeskolelovens § 16 b. Skolerne indberetter et undervisningstimer tal på årsbasis. Dette er omregnet til timer pr. skoleuge under antagelse af, at et skoleår udgør 40 skoleuger. Børnehaveklassen er undtaget af opgørelsen på grund af dårlig datakvalitet i skoleåret 2014/2015. I forbindelse med lockouten af lærerne i april 2013 blev mange undervisningstimer aflyst. Skolerne skulle dog fortsat overholde det daværende treårige minimumstimer, hvorfor skolerne i efteråret 2013 ud over indberetning af de vanlige planlagte timetal også skulle indberette antallet af aflyste og kompenserende timer på grund af lockouten. Det er dog muligt, at nogle skoler har haft svært ved at skelne mellem de to begreber, sådan at der i det planlagte timetal også indgik kompenserende timer. Det betyder, at det planlagte timetal for skoleåret 2013/2014 kan være kunstigt højt. Opgørelsen inkluderer alene elever i den almindelige folkeskole.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Indikator: Lærernes planlagte tid med eleverne

I 2015/2016 ses, at folkeskolelærerne i gennemsnit bruger en lidt lavere andel af deres arbejdstid på undervisning og øvrig tid med eleverne, end de gjorde i skoleåret 2014/2015. I skoleåret 2015/2016 er andelen på 46,6 procent, mens den var på 47,2 procent i skoleåret 2014/2015. Disse tal er forbundet med nogen usikkerhed, da de angiver den planlagte arbejdstid, som den så ud ved skoleårets start. Tidligere år er ikke medtaget, da man ikke direkte kan sammenligne OK13-aftalen med tidligere arbejdstidsaftaler.

Bilagsfigur 9: Folkeskolelærernes gennemsnitlige planlagte tid til undervisning og øvrig tid med eleverne i forhold til den samlede bruttoarbejdstid (eksklusive ferie- og søgnhelligdage), 2014/2015-2015/2016

Anm.: Opgørelsen inkluderer alene lærere, der underviser i den almindelige folkeskole. Opgørelsen inkluderer skoler, hvor andel tid med eleverne er mellem 20 procent og 100 procent.

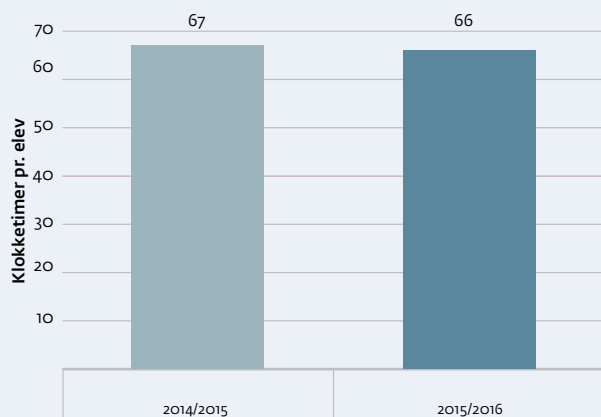
Kilde: Styrelsen for It og Læring

Indikator: Undervisningsressourcer pr. elev i folkeskolen

Undervisningsressourcer er betegnelsen for personale-ressourcer målt som arbejdstimer. Dette tal viser, hvor mange undervisningsressourcer, der i gennemsnit er til rådighed for hver elev. I opgørelsen indgår personale-typerne lærere, børnehaveklasseledere og pædagoger i perioden 2014/2015 til 2015/2016. Tidligere år er ikke medtaget, da man ikke direkte kan sammenligne OK13-aftalen med tidligere arbejdstidsaftaler.

Antallet af undervisningsressourcer pr. elev er stort set uændret fra 2014/2015 til 2015/2016. I 2015/2016 udgjorde de årlige undervisningsressourcer 66 klokketimer pr. elev, mens de i 2014/2015 udgjorde 67 klokketimer pr. elev.

Bilagsfigur 10: Årlige planlagte undervisningsressourcer pr. elev i folkeskolen, klokketimer, 2014/2015-2015/2016

Anm: I opgørelsen indgår lærere, børnehaveklasseledere og pædagoger, der underviser i den almindelige folkeskole. Kun elever i normalklasser 0.-10. klasse indgår.

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Indikator: Fordeling af grundskoleelever efter skoletyper

Andelen af elever i folkeskolen falder en smule i perioden, mens andelen af elever i de frie grundskoler stiger en smule i perioden 2013/2014-2015/2016.

Bilagstabel 1: Elever i grundskolen fordelt efter skoletype, bh. kl.-9. kl., 2013/2014-2015/2016

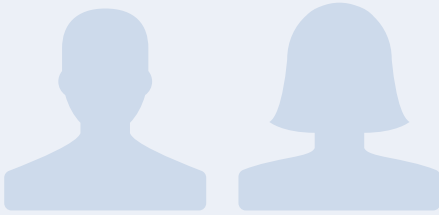
	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Folkeskoler	81,1 %	80,6 %	80,0 %
Kommunale ungdomsskoler	0,2 %	0,2 %	0,2 %
Specialskoler for børn	1,3 %	1,2 %	1,2 %
Dagbehandlingstilbud	0,3 %	0,3 %	0,3 %
Frie grundskoler	15,6 %	16,1 %	16,7 %
Efterskoler	1,3 %	1,3 %	1,3 %
Efterskoler med særligt tilbud	0,2 %	0,3 %	0,3 %

Kilde: Styrelsen for It og Læring

Bilag 2:

*Beskrivelser af tiltag, der understøtter
folkeskolens udvikling*

Skoleledelse

Skoleledelse har været i fokus siden indgåelsen af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen. Af aftalen fremgår det, at der skal gennemføres et nationalt program for skolelederuddannelse og -udvikling. Som led i dette program er der afsat en statsligt finansieret pulje på i alt 60 millioner kroner til kompetenceudvikling af skoleledere og forvaltninger. Der er nedsat en styregruppe for skoleledelse bestående af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, KL, Børne- og Kulturchefforeningen og Skolelederforeningen. Styregruppen er kommet med anbefalinger til anvendelse af midlerne.

Ud af de 60 millioner kroner, der er afsat til kompetenceudvikling af skoleledere og forvaltninger, er der fordelt 40 millioner kroner til kommunerne på baggrund af antal elever i folkeskolerne. Midlerne skal anvendes inden for rammen af de syv ledelsesfelter med tilhørende kompetence-, videns- og færdighedsmål for skoleledelser og forvaltninger, som styregruppen har identificeret. Ministeriet er i efteråret 2016 ved at se på, hvordan midlerne er blevet anvendt.

Styrket kompetenceudvikling af skoleledere

I forbindelse med aftalen om kommunernes økonomi for 2017 blev det aftalt at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal undersøge mulighederne for at understøtte og styrke den fortsatte kompetenceudvikling af skoleledere. Arbejdsgruppen består af KL, Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, Finansministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Børne- og Kulturchefforeningen, Skolelederforeningen og BUPL's lederforening. Arbejdsgruppen forventes at afrapportere inden udgangen af 2016.

Statusnotater om skoleledelse

Folkeskolereformens krav til skolen gør, at der i endnu højere grad end før er behov for, at skoleledelsen sætter retning og arbejder målrettet med pædagogisk udvikling. Derfor offentliggøres der i perioden 2015-2019 årlige statusnotater om skoleledelse som et element i evaluerings- og følgeforskningsprogrammet. SFI udarbejder statusnotaterne på baggrund af en survey blandt skolerne. Statusnotaterne skal vise, hvordan skoleledelsens arbejde udvikler sig efter reformen inden for disse temaer:

1. Lederholdninger til folkeskolereformen.
2. Forandringsledelse vedrørende gennemførelse af folkeskolereformen på skolen.
3. Opstilling af mål for elevernes læring og trivsel og resultatopfølgning.
4. Pædagogisk og faglig ledelse.
5. Eksternt ledelsessamarbejde.

Ressourcecenter for Folkeskolen

Ressourcecenter for Folkeskolen skal bidrage til, at den faglige og pædagogiske udvikling og praksis samt de politiske beslutninger på statsligt og kommunalt niveau bygger på den bedst tilgængelige viden. Ressourcecenterets arbejde bidrager til læringskonsulenternes rådgivning og vejledning og til EMU'en. Herudover bidrager ressourcecenterets arbejde til at kvalificere ministeriets vidensarbejde og forsøg og udvikling.

FAKTA OM INDSATSER I REGI AF RESSOURCECENTERET FOR FOLKESKOLEN

Evaluerings- og følgeforskningsprogrammet til folkeskolereformen er forankret i ressourcecentret for folkeskolen. Som led i programmet er der igangsat følgeforskningsprojekter på følgende områder:

- a) Elevernes syn på den nye folkeskole
- b) Undervisning, herunder læringsmålstyret undervisning og pædagogernes nye rolle i skolen
- c) Den nye folkeskole, herunder understøttende undervisning, lektiehjælp og faglig fordybelse, de nye fag og den åbne skole
- d) Skoleledelse
- e) Styring og kommunale initiativer
- f) Trivsel
- g) Specialtilbud i den nye folkeskole

Derudover igangsættes i 2016 yderligere en række evaluerings- og følgeforskningsprojekter, herunder en evaluering af læringskonsulenternes indsats og et følgeforskningsprojekt om kompetenceudvikling og kapacitetsopbygning i folkeskolen.

Siden Statusredøgørelse for skoleåret 2014/2015 er følgende offentliggjort:

- En række kvantitative og kvalitative rapporter fra evaluerings- og følgeforskningsprogrammet om elevernes syn på den nye folkeskole, den længere og mere varierede skoledag, de pædagogiske medarbejders oplevelser og erfaringer med den nye folkeskole, skoleledernes rolle i implementeringen af folkeskolereformen og den kommunale styring forud for folkeskolereformen mv.
- Erfaringsopsamling og litteraturstudium om intensive læringsforløb.
- Litteraturstudium om forebyggelse af radikaliserings i skoleregi.
- En kortlægning af forskning om effekter af fysisk aktivitet på sundhed, læring og trivsel.
- Rapport om effekt af inklusionsindsatser samt statusnotat om elevernes inklusion og udvikling i folkeskolen.
- Tre målrettede rapporter til ekspertgruppen for eftersyn af inklusion i folkeskolen om støtte til elever i folkeskolen, kommuners og skolars erfaringer med inklusion og målrettede surveys.

Der er igangsat et nyt stort program til udvikling af kvaliteten i undervisningen i dansk og matematik med en samlet ramme på 20 millioner kroner.

Som en del af ressourcecentrets bevilling er der udarbejdet et refleksionsværktøj til skoleledere til at analysere og vurdere skolens arbejde med at udvikle den nye skoledag. Desuden er der givet støtte til 16 kommunale projekter til udvikling af forskellige elementer af den mere varierede skoledag eller udvikling af en stærk læringskultur på skolerne. Der er også givet støtte til en række projekter om den åbne skole – styrket samarbejde mellem skole og lokalmiljø og udarbejdet et inspirationskatalog om kommunale valgfag. Der er også igangsat et projekt til udvikling af materialer til understøttelse af ro og klasseledelse og en erfarings- og vidensopsamling om, hvordan der kan arbejdes med at fremme anvendelsen af forskningsbaseret viden i praksis.

En række større projekter som eksempelvis et forsøgsprogram om modernmålsbaseret undervisning, styrkede læringsmiljøer i fagundervisningen, inklusionspanelet og et antal satspuljeprojekter om styrket faglighed for udsatte børn og unge samt turboforløb for fagligt udfordrede elever er forankret i ressourcecenteret. Endvidere er det nordiske Fyrtårnsprojekt om vidensdeling til praktikere forankret i ressourcecenteret. Projektet kan følges på:

<https://www.youtube.com/channel/UCZcWdoktPZid4VjUHhtlhoQ>

<https://www.facebook.com/thenordiclighthouseproject/>

Indsatsen for it i folkeskolen

Øget anvendelse af it i folkeskolen skal bidrage til en fagligt stærkere folkeskole, hvor alle elever udfordres, så de bliver så dygtige, som de kan. Brugen af it skal altså understøtte udviklingen i folkeskolen.

Indsatsen for it i folkeskolen skal blandt andet sikre gode rammevilkår for it-baseret undervisning. Denne del af indsatsen handler om at fremme et veludviklet marked for digitale læremidler, at sikre velfungerende infrastruktur på skolerne samt at generere viden og forskning om, hvordan it i undervisningen kan medvirke til at øge elevernes læring. Dette har blandt andet resulteret i, at der i dag findes et bredt udvalg af digitale læremidler af høj kvalitet, ligesom følgeforskningen for folkeskolereformen viser, at skolerne i stigende grad anvender de digitale læremidler som en naturlig del af undervisningen.

De foreløbige resultater fra indsatsen peger på, at it-baseret undervisning kan understøtte undervisningsdifferentiering og inklusion, øge elevernes motivation og engagement og frigøre tid for lærerne. Erfaringerne fra indsatsens første år har vist et behov for at styrke indsatsens fokus på implementeringen af folkeskolereformen og Brugerportalinitiativet. Det handler blandt andet om anvendelsen af digitale læringsressourcer og -platforme og dataunderstøttet læring og udvikling. Desuden er der behov for at undersøge, hvilken betydning den øgede anvendelse af digitale redskaber i skolen og i samfundet har for elevernes kompetencebehov. Derfor igangsættes i 2016-2017 en række udviklingsprojekter og indsatser for henholdsvis digital dannelse og digitale kompetencer, digital didaktik og dataunderstøttet læring.

FAKTA OM INDSATSEN FOR IT I FOLKESKOLEN

I forbindelse med Aftale om kommunernes økonomi for 2012 blev der afsat statslige midler på 500 millioner kroner til at øge anvendelsen af it i folkeskolen i perioden 2012-2015. Indsatsen følges af en tilsvarende kommunal medfinansiering samt kommunale investeringer i it-infrastruktur. Med Aftale om kommunernes økonomi for 2015 er indsatsen forlænget frem til 2017. Midlerne i indsatsen udmøntes af ministeren for børn, undervisning og ligestilling efter indstilling fra styregruppen for it i folkeskolen, der består af KL, Finansministeriet og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (formand).

Indsatsen har siden 2012 arbejdet på fire områder, som bidrager til at indfri de potentialer, der knytter sig til brugen af it:

1. Et veludviklet marked for digitale læremidler

Hovedparten af midlerne i indsatsen er afsat til en pulje til medfinansiering af kommunernes indkøb af digitale læremidler. Dette har medført, at der siden 2012 er sket en markant stigning i antallet af didaktiske digitale læremidler, hvilket giver skolerne langt bedre muligheder for at understøtte undervisningen digitalt. I 2016 udmøntes 65 millioner kroner til puljen, og i 2017 udmøntes 45 millioner kroner. Der findes i dag cirka 500 tilskudsberettigede digitale læremidler. Desuden er der afsat 40 millioner kroner til en pulje til udvikling af nye, innovative, digitale læremidler, hvor virksomheder kan få støtte til idé- eller markedsudvikling af deres digitale læremidler. Der er i dag givet støtte til udvikling af 61 nye læremidler.

2. Velfungerende infrastruktur på skolerne

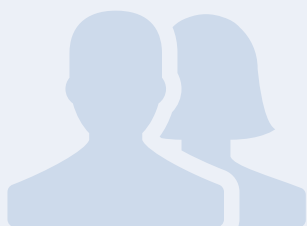
Det er kommunernes ansvar at finansiere og implementere adgang til trådløst netværk med tilstrækkelig kapacitet på alle folkeskoler. Siden 2012 er der i kommunerne investeret betydeligt i at opbygge en velfungerende digital infrastruktur.

3. Viden og forskning om it-baseret læring

Der er gennemført fem store udviklingsprojekter med demonstrationsskoler. Projekterne har givet ny viden om, hvordan it virker i undervisningen. Resultaterne peger blandt andet på, at it kan fremme elevernes engagement i undervisningen og udvikling af det 21. århundredes kompetencer, at it kan skabe mere virkelighedsnære læringsforløb, og endelig at it kan skabe rammer for, at lærerne anvender deres undervisningstid anderledes, for eksempel i en mere faciliterende rolle fremfor som formidlere. I udviklingsprojekterne er der desuden skabt eksempler på, hvordan man lokalt kan arbejde med udvikling af it-baseret undervisning.

4. Kompetencer og kapacitet til it-baseret læring

Gode it-didaktiske kompetencer er en forudsætning for, at lærerne er klædt godt nok på til at anvende it og digitale læremidler på en måde, som øger elevernes udbytte af undervisningen. Som led i indsatsen er der derfor etableret et it-netværk for lærere, som har til formål at styrke de it-didaktiske kompetencer og sætte fokus på videndeling lokalt, kommunalt og nationalt. Frem mod 2017 gøres der desuden en indsats for at styrke udbuddet af kompetenceudviklingsaktiviteter. Dette skal sikre, at der findes et udbud af it-kompetenceudviklingstilbud, som matcher skolernes og kommunernes behov for kompetenceudvikling om inddragelse af it i undervisningen.

Læringskonsulentkorps

Læringskonsulenterne for folkeskolen understøtter den lokale kapacitetsopbygning gennem ledelse i skoler og kommuner. Det sker ved at tilbyde praksis-nær viden, inspiration og målrettet vejledning om kvalitetsudvikling i folkeskolen og om folkeskolereformen til kommuner og skoler i hele landet. Læringskonsulenterne vejleder blandt andet skolerne i at arbejde videns- og datainformeret. Blandt opgaverne er desuden at understøtte og styrke en skolekultur præget af videndeling, didaktisk refleksion og samarbejde om elevernes læring og trivsel.

FAKTA OM INDSATSER I REGI AF LÆRINGSKONSULENTKORPSET

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings læringskonsulentkorps blev etableret den 1. januar 2014 ved en sammenlægning af eksisterende konsulentenheder (fagkonsulentordningen, Tosprogs-Taskforcen og Inklusionsudvikling), samtidig med at en gruppe nye læringskonsulenter blev ansat. I dag tæller korpset cirka 90 medarbejdere, hvoraf størstedelen er frikøbte medarbejdere, der har en del af deres arbejdstid i deres oprindelige job. Læringskonsulenterne er erfarne lærere, pædagoger, skoleledere og medarbejdere med baggrund i kommunale forvaltninger.

I skoleåret 2016/2017 udbyder læringskonsulenterne vejledningstilbud i form af målrettede kommunale vejledningsforløb, temaforløb, konferencer, netværk samt en række indsatser, der løbende kan søges.

Læringskonsulentkorpset har i skoleåret 2016/17 igangsat 31 kommunale vejledningsforløb med i alt 154 skoler. I de kommunale vejledningsforløb arbejdes der på at styrke den lokale kapacitetsopbygning på det strategiske niveau og med praksisnær udvikling inden for et udvalgt tema. Viden forankres hos forvaltning, skoleledelse og ressourcepersoner, og forløbet er tilpasset til den enkelte skole/kommunes udfordringer og behov.

Omkring 450 deltagere – primært lærere, men også pædagoger, ledere, ressourcepersoner samt enkelte forvaltningspersoner – deltager i skoleåret 2016/17 i temaforløb. Der gennemføres i alt 12 temaforløb, som hver består af fire praksisrettede temadage inden for syv forskellige temaer.

23 skoler/kommuner har fået tildelt et "klippekort" til sparringssamtaler med læringskonsulenterne. Et klippekort giver skoler/kommuner op til fem samtaler inden for et af otte udvalgte temaer. Ordningen er startet i september 2016.

Læringskonsulenterne har et storbysamarbejde med landets fire største byer.

Læringskonsulenterne varetager en specifik satspulje-finansieret vejledningsindsats på inklusionsområdet. Denne indsats omfatter både folkeskoleområdet og dag- og fritidstilbud. På inklusionsområdet har læringskonsulenterne desuden startet fire kommunale vejledningsforløb og 21 her-og-nu-forløb i foråret 2016. Sparring og vejledning i her-og-nu-indsatsen kan vare op til et halvt år, og det er et tilbud, der løbende kan søges.

I alt har læringskonsulenterne haft vejledningsforløb med deltagere fra 87 kommuner (kommunale vejledningsforløb samt temaforløb). Desuden har et antal skoler og kommuner deltaget i udviklingsprogrammet for de forenklede Fælles Mål og i den landsdækkende indsats Styrk Sproget.

Kommuner og skoler har løbende mulighed for at søge sparring og vejledning om aktuelle, udvalgte udfordringer via læringskonsulenternes hotline.

Læringskonsulenterne forestår landsdækkende arrangementer for alle folkeskoler og kommuner. De har holdt en lang række temadage og konferencer, og de holder gerne oplæg ved lokale arrangementer.

Skoler og kommuner kan få skriftlig og telefonisk vejledning om fag og emner. Læringskonsulenterne udvikler og formidler konkrete inspirationsmaterialer til arbejdet med Fælles Mål, vejledninger, værktøjer og cases på EMU'en.

Læringskonsulenterne giver desuden rådgivning og vejledning, som er særligt tilrettelagt til de skoler, der er udtaget i kvalitetstilsynet med folkeskolen.

Datavarehuset for grundskolen, Åbenhedsinitiativet

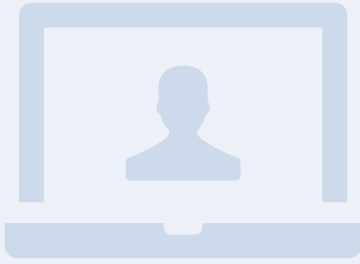
Folkeskolereformens tre nationale mål er udgangspunktet for Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings dialog med kommunerne og med folkeskolens øvrige parter om arbejdet med folkeskolens udvikling. For at understøtte kommunernes og skolernes arbejde med målene og med data generelt, udstilles data i Datavarehuset for grundskolen. Her har skoler og kommuner let adgang til de relevante data på lands-, kommune- og skoleniveau. Til glæde for særligt forældre, elever, skolebestyrelser, skoleledere og lærere præsenterede ministeren for børn, undervisning og ligestilling i februar 2016 Åbenhedsinitiativet, der er et digitalt værktøj. Åbenhedsinitiativet giver på en let og brugervenlig måde adgang til informationer om landets grundskoler. Det sker med særlige rapporter i datavarehuset, de såkaldte dashboards.

FAKTA: DATAVAREHUS FOR GRUNDSKOLEN

Datavarehuset indeholder på nuværende tidspunkt oplysninger om tre uddannelsesområder: Grundskolen, gymnasierne og erhvervsuddannelserne.

I datavarehuset er tallene på grundskoleområdet tilgængelige på forskellige måder til de forskellige målgrupper:

1. Faste rapporter, hvor brugeren tilpasser visningen med en række parametre. Her sammenlignes skolerne inden for en enkelt kommune, og det er ikke muligt at sammenligne på tværs af kommuner. Disse rapporter er primært målrettet til kommunernes arbejde med kvalitetsrapporterne. Derudover findes faste rapporter på landsniveau, der viser alle kommuner på én gang. Her er det også muligt at tilpasse rapporten til en række parametre.
2. De såkaldte dashboards, hvor brugeren kan sammenligne skoler på tværs af kommuner. Brugeren kan interaktivt tilpasse figurerne med forskellige afgrænsninger. Målgrupperne er primært forældre, elever, skolebestyrelser, skoleledere og lærere.
3. Enkelte nøgletal er tilgængelige som interaktive kommunekort, hvor brugerne let kan få et overblik over de enkelte kommuner i forhold til hinanden.

Brugerportalinitiativet

Brugerportalinitiativet er en del af Aftale om et fagligt løft af folkeskolen. Initiativet skal digitalt understøtte kommunikation, læring og trivsel i folkeskolen og derved blandt andet styrke samarbejde med forældre, elevinddragelse, lærernes pædagogiske arbejde med elevernes læring og faglige progression og arbejdet med en længere og varieret skoledag. Brugerportalinitiativet er således centralt for at udvikle undervisning og læring og at understøtte den digitale folkeskole. Dermed støtter initiativet den digitale omstilling, som folkeskolerne er midt i, hvor der i stigende grad bruges digitale læremidler og læringsplatforme.

Brugerportalinitiativet er et fællesoffentligt initiativ mellem KL og staten, og det vil fungere som en fælles digital indgang for elever, lærere, ledere og forældre.

Initiativet realiseres gennem en ny, fælles infrastruktur og et kommunalt ansvar for at anskaffe lokale løsninger, som skal sikre en sammenhængende it-understøttelse af elevernes læringsproces.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling er sammen med KL er ansvarlige for at etablere den fælles infrastruktur og at udvikle standarder, der sikrer nem adgang til skolens digitale løsninger og udveksling af data.

Styrelsen for It og Læring har i august 2016 åbnet for anvendelse af den fællesoffentlige infrastruktur. Leverandører har modtaget information og kan nu blive oprettet, så de kan tilgå de nyudviklede webservices for at teste dem i forhold til deres egne løsninger i pilotprojekter i løbet af efteråret. Det betyder, at leverandørerne af læringsplatforme og digitale læremidler kan begynde at indarbejde infrastrukturen i deres løsninger, så de kan tages i brug senere på skoleåret til glæde for skolerne og forældrene. Styrelsen arbejder i efteråret 2016 på at etablere en stabil og sikker drift af infrastrukturen og at sikre den nødvendige support, så den nye infrastruktur kan blive indarbejdet i læringsplatforme og digitale læremidler.

FAKTA OM BRUGERPORTALINITIATIVET

I forlængelse af folkeskolereformen er det som del af Aftale om kommunernes økonomi for 2015 aftalt, at der skal ske en digital understøttelse af de processer for elever, forældre og personale på skolerne, der følger af Aftale om et fagligt løft af folkeskolen. I oktober 2014 aftalte Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, KL og Digitaliseringsstyrelsen en konkretisering af aftalen. Projektet har senest afrapporteret til Statens IT-projektråd i januar 2016.

Brugerportalinitiativet realiseres med en ny fælles infrastruktur og et kommunalt ansvar for anskaffelse af lokale løsninger, som digitalt understøtter kommunikation, læring og trivsel. Det sker gennem anskaffelse af henholdsvis en læringsplatform, der understøtter tilrettelæggelse, gennemførelse og efterbehandling af læring, samt en samarbejdsplatform, der understøtter samarbejde, videndeling og kommunikation mellem ansatte, elever og forældre. De enkelte kommuner vælger selv, hvilken læringsplatform de ønsker at anvende, mens samarbejdsplatformen implementeres som én fælles løsning for alle kommuner.

Alle kommuner skal ved starten af skoleåret 2016/2017 have påbegyndt en udbredelse af løsningerne, og løsningerne skal være udbredt til alle skoler ved udgangen af 2017.

Aktionsplan mod mobning

Trivselsmålingen i 2016 viser, at 20 procent af eleverne i 4.-9. klasse i folkeskolen har oplevet mobning. Det er et fald på fem procentpoint i forhold til målingen i 2015, hvor 25 procent angav, at de havde oplevet mobning. En særkørsel af resultaterne fra dette og sidste års trivselsmåling viser, at mere end halvdelen af de elever, der har angivet at have oplevet mobning i trivselsmålingen i 2016 i 4.-9. klasse, også har svaret, at de har oplevet mobning i trivselsmålingen i 2015. Tallene ændrer sig ikke væsentligt, hvis man ser på henholdsvis piger og drenge.

En skolegang præget af mobning kan have store negative konsekvenser og føre til marginalisering, lavt selvværd og i yderste konsekvens selvmordstanker og selvmord. Forskning peger på en sammenhæng mellem mobbeadfærd og senere udvikling af kriminalitet og radikaliserings¹⁷. Med nye digitale medier er mobning desuden blevet et langt mere komplekst problem end tidligere.

Regeringen ønsker, at alle børn og unge skal have en tryk barndom uden mobning. Der findes allerede en række initiativer til at forbedre børn og unges trivsel og bekæmpe mobning, men der mangler et strategisk fokus gennem en fælles indsats. Derfor har ministeren for børn, undervisning og ligestilling lanceret en national actionsplan mod mobning i dagtilbud, grundskole og på ungdomsuddannelser. Planen er udarbejdet og lanceret i samarbejde med Red Barnet, Børns Vilkår og Børnerådet. Mary Fonden har deltaget i arbejdet som faglig sparringspartner, og en bred kreds af parter, vidensaktører og ordførere har kvalificeret actionsplanen.

FAKTA OM AKTIONSPLANEN

Aktionsplanen bygger på den seneste forskning, som viser, at mobning udspringer af en utryk fællesskabskultur. Mobning forudsætter mere end blot ét offer og én mobber, nemlig tilskuere eller medløbere, som mere eller mindre bevidst accepterer udstødelsen af et eller flere af gruppens medlemmer. Aktionsplanen indeholder en række anbefalinger til dagtilbud, grundskoler, ungdomsuddannelser, organisationer, kommunalforvaltninger og staten. Anbefalingerne tager udgangspunkt i det fællesskabsorienterede syn på mobning.

Anbefalingerne til staten handler om at styrke lovkravene til kvaliteten af folkeskolernes antimobbestrategier, indføre krav om antimobbestrategi på ungdomsuddannelserne og at indføre en klageinstans. Ministeren går videre med disse anbefalinger i Folketinget.

¹⁷ Rådgivende Sociologer og Dansk Center for Undervisningsmiljø (2003): Mobning og udvikling af kriminelle – et kendetegn ved skolen?

Udvalget om øget samspil mellem skole og fritidsliv

Regeringen ønsker at styrke samspillet mellem skole og fritidstilbud, jf. regeringsgrundlaget, hvoraf det fremgår, at regeringen ønsker at undersøge og understøtte ”samspillet mellem skole og fritidsliv. [...] Herudover er et tæt samspil mellem folkeskole og det lokale foreningsliv vigtigt. Dette samspil skal derfor understøttes til gavn for børnene og de lokale foreninger”.

Folkeskolereformen har skabt nye rammer for skolen. Med åben skole er skolerne forpligtede til at åbne sig mod det omgivende samfund og at samarbejde mere med det lokale idræts-, kultur- og foreningsliv og med lokale fritids- og klubtilbud, musikskoler og ungdomsskoler. Åben skole er derfor et centralt aspekt for øget synergi i samspillet mellem skole og fritidstilbud.

På tværs af kommuner og skoler er der stor forskel på de erfaringer, der er høstet i arbejdet med at implementere den åbne skole. Det kan være udfordrende for nogle skoler og kommuner at skabe en struktur og en organisering, der understøtter et styrket samspil mellem skoler og fritidstilbud, for eksempel ved at bruge åben skole. Det kan for eksempel være udfordrende at skabe et samarbejde med et fritidstilbud som en aktiv del af undervisningen, der på en meningsfuld måde styrker elevernes læring og trivsel.

Den længere skoledag betyder samtidig, at eleverne tilbringer kortere tid i SFO, klubtilbud, foreninger, på fritidshjem og i andre fritidstilbud. Denne omstilling kan udfordre den nuværende organisering af de forskellige fritidstilbud.

Der er således tale om både et større udviklingsarbejde og en reorganisering. I nogle kommuner er man kommet langt i arbejdet med potentialerne, og her kan man allerede nu se de mange fordele ved et styrket samspil mellem skole og fritidstilbud. Andre steder opleves udfordringer med at skabe synergi og indfri de mange potentialer, der er i samspillet mellem skole og fritidstilbud.

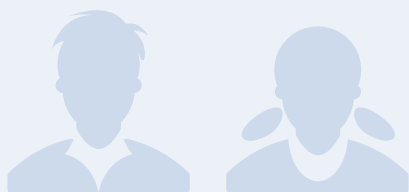
På baggrund af dette blev Udvalget om øget samspil mellem skole og fritidsliv nedsat i begyndelsen af 2016. Udvalget fik til opgave at bidrage til et samlet overblik på området og komme med konkrete anbefalinger til, hvordan samspillet mellem skole og fritidsliv kan understøttes bedre. Udvalget består af folkeskolens parter og centrale aktører fra kultur- og fritidsområdet, blandt andre Danmarks Idrætsforbund, Ungdomsskoleforeningen, Forældrenes Landsforening, Danske Musik- og Kulturskoleledere og Kulturministeriet.

FAKTA OM UDVALGET OM ØGET SAMSPIL MELLEM SKOLE OG FRITIDSLIV

Udvalget har forholdt sig til de muligheder og de udfordringer, som ligger i det konkrete samspil mellem skole og fritidstilbuddene i folkeskolen – såvel inden for skoledagen som uden for skoledagen.

Udvalget er kommet med konkrete input til, hvordan skoler, fritidsliv og kommuner i højere grad kan understøtte samspillet mellem skole og fritidstilbud.

Udvalget har afrapporteret i september 2016.

Ligestillingsudvalget på dagtilbuds- og uddannelsesområdet

Ministeren for børn, undervisning og ligestilling har nedsat et udvalg, som skal undersøge, hvordan lige muligheder for drenge og piger kan fremmes på tværs af dagtilbuds-, folkeskole-, ungdomsuddannelses- og vejledningsområderne.

Pigers og drenges lige muligheder for at deltage og udfolde deres potentialer og talenter er en grundsten i det danske samfund. Ligestilling og lige muligheder skal derfor tænkes ind, fra børnene er

små, og det skal være en del af uddannelsessystemet. Uddannelsessystemet skal møde og favne begge køn, så både drenge og piger får de bedst mulige vilkår for at lære, trives og udvikle sig. Ligestilling skal som grundlæggende og bærende værdi afspejles i den hverdag, børn og unge møder i dagtilbud, på skoler og i uddannelsesinstitutioner. Derfor skal der tages hånd om de udfordringer, der er i forhold til at sikre lige muligheder for drenge og piger på dagtilbuds- og uddannelsesområdet.

Udvalget består af centrale organisationer på dagtilbuds- og uddannelsesområdet samt relevante vidensmiljøer. Udvalget forventes at aflægge sin rapport i november 2016.

FAKTA OM DE UDFORDRINGER, SOM LIGESTILLINGSUDVALGET PÅ DAGTILBUDS- OG UDDANNELSESOMRÅDET SKAL FORHOLDE SIG TIL

Dagtilbud

- Der er få mænd på pædagoguddannelsen og blandt personalet i dagtilbud – særligt i vuggestue og dagpleje.
- Der er indikationer på, at piger trives bedre i de danske dagtilbud end drenge, og at pædagogerne vurderer pigernes sociale og sproglige færdigheder til at være bedre end drengenes.
- Der er nogle steder indført særlige retningslinjer for de mandlige medarbejders omgang med børnene.

Folkeskole

- Drengene halter bagefter fagligt både i overgangen fra både dagtilbud til folkeskole og i overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelse.
- Folkeskolen understøtter ikke i tilstrækkelig grad pigernes interesse for natur og teknik.
- Pigerne trives ikke så godt som drengene i grundskolen.
- Der er en overrepræsentation af drenge i de segregerede specialtilbud.

Vejledning

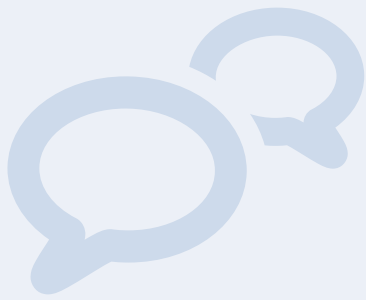
- Både drenge og piger træffer kønsstereotype uddannelsesvalg og lader dermed tilsyneladende kønnet skygge for potentialet hos den enkelte.
- Vejledningen til de enkelte fag og den måde, fagene præsenteres, må ikke være kønsbestemt.

Erhvervsuddannelser

- Fordelingen på de forskellige retninger på erhvervsuddannelserne er kønsopdelt.
- Det kan være svært for piger at få praktikpladser inden for traditionelle mandejobs.
- Der er en retorik om, at nogle uddannelses tilbud anses for at være "mere passende" for det ene køn frem for det andet.

De gymnasiale uddannelser

- En større andel af drengene end af pigerne vælger matematik og naturvidenskab på fagniveauer, som er adgangsgivende til videregående uddannelser inden for teknik, naturvidenskab og sundhed, og en større andel af pigerne end drengene vælger to eller flere fremmedsprog på de højeste fagniveauer.
- Piger opnår generelt lidt bedre faglige resultater end drenge til studentereksamen (dog med undtagelse af hf, her klarer drengene sig marginalt bedre).
- Drenge, som kommer med middelmådige karakterer i matematik fra folkeskolen, klarer sig generelt oftest dårligere end piger i samme situation.
- Der er en tendens til præstations- og stresskultur hos piger.

Modtagelsen af nyankomne tosprogede børn

Danmark har de seneste år modtaget et højt antal flygtninge. Regeringen anerkender den ekstraordinære indsats i kommunerne. Derfor indgik regeringen og KL den 18. marts 2016 topartsaftalen Bedre rammer for at modtage og integrere flygtninge. Med aftalen får kommunerne de rette, fleksible rammer til at håndtere opgaven.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har afsat 3,5 millioner kroner til initiativer, som skal understøtte kommunernes og skolers modtagelsestilbud til nyankomne, tosprogede børn og unge i alderen fem til 18 år, der ikke har de nødvendige sproglige forudsætninger for at indgå i grundskolens almindelige undervisning.

Desuden styrkes vidensgrundlaget om modtagelsestilbud til nyankomne tosprogede børn og læringskonsulenternes vejledningsindsats overfor kommuner og skoler.

FAKTA OM TOPARTSAFTALE OM BEDRE RAMMER FOR AT MODTAGE OG INTEGRERE FLYGTNINGE AF DEN 18. MARTS 2016

Topartsaftalen giver kommunerne mere fleksible rammer for modtagelsen af flygtninge:

- Klasseloftet for modtagelsesklasser hæves fra 12 til 15, hvis det vurderes at være pædagogisk forsvarligt (og op til 18, hvis eleverne overvejende har samme sproglige behov og øvrige forudsætninger). Kravet om højst at spænde over tre klassetrin hæves til højst fem, hvis eleverne overvejende har samme sproglige behov og øvrige forudsætninger.
- Kommunerne får mulighed for at etablere et særligt undervisningstilbud som alternativ til modtagelsesklasser.

3,5 millioner kroner til styrkelse af modtagelsestilbud til nyankomne tosprogede børn

Ministeriet iværksætter to initiativer for at imødekomme udfordringerne og styrke modtagelsestilbuddene til nyankomne tosprogede børn og unge i alderen fem til 18 år, der ikke har de nødvendige sproglige forudsætninger for at indgå i grundskolens almindelige undervisning:

- Udvikling af et nyt screeningsmateriale, der skal hjælpe kommuner og skoler i deres vurdering af de nyankomne elevers sproglige og faglige kompetencer, når de optages i modtagelsestilbuddet, og til den løbende vurdering af elevernes udvikling. Screeningsmaterialet udvikles i løbet af skoleåret 2016/2017 og stilles til rådighed for kommuner og skoler.
- Udvikling af et vejlednings- og inspirationsmateriale til kommuner og skolars arbejde med nyankomne tosprogede elever i skolen. Materialet skal imødekomme kommuners og skolars efterspørgsel efter viden på området.

Styrket vidensgrundlag og vejledningsindsats over for kommuner og skoler

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har for nylig offentliggjort en række undersøgelser om modtagelsestilbud til nyankomne tosprogede elever. Det er et litteraturstudie, udarbejdet af Rambøll Management Consulting. Desuden er der gennemført en kvalitativ undersøgelse, som kortlægger praksis, og som falder i to dele: En kortlægning af praksis i 20 kommuner og casestudier af seks skolars modtagelsespraksis. Kortlægningen er udarbejdet af EVA (Danmarks Evalueringsinstitut).

Ministeriets læringskonsulenter har for skoleåret 2016/17 prioriteret vejledningsindsatsen inden for temaerne modtagelsesklasser og undervisning af tosprogede og antimarginalisering, demokrati og medborgerskab. Vejledningsindsatsen sker som kommunale vejledningsforløb, temaforløb, klippekortsordning og hotline.

Turboforløb for fagligt udfordrede og socialt udsatte elever

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har gang i et projekt, som skal understøtte skolernes arbejde med turboforløb og skabe viden om, hvad der virker. Målet med projektet er, at erfaringer fra turboforløb, for eksempel Lær for Livet og Drengeskolen, skal bringes ind i grundskolen, så flere elever kan få glæde af turboforløb og få styrket deres faglige resultater og personlige kompetencer. Projektet er finansieret af satspuljemidler.

FAKTA OM TURBOFORLØB FOR FAGLIGT UDFORDREDE OG SOCIALT UDSATTE ELEVER

Tal fra uddannelsesparathedsvurderinger i 8. klasse fra 2015 viser, at 27 procent af folkeskolens 8. klasse-elever ikke har de nødvendige faglige, personlige og sociale forudsætninger for at starte på en ungdomsuddannelse. Hver femte elev har stadig ikke fået en ungdomsuddannelse syv år efter, de er blevet færdige med grundskolen.

Derfor har satspuljepartierne afsat 20,8 millioner kroner af satspuljen til at understøtte skolernes arbejde med intensive læringsforløb for dem, der halter efter. Projektet tilbyder flere tusinde elever et turboforløb for at undersøge virkningen af forskellige modeller af forløb med intensiv læring.

I de senere år har erfaringer fra Lær for Livet, Drengeskolen og Plan T vist, at elever, hvis skolegang har været præget af nederlag, kan rykkes betydeligt både fagligt og personligt på blot få ugers turboforløb. Både en kortlægning af den internationale forskning om turboforløb og en opsamling af kommunernes erfaringer viser, at intensive læringsforløb bruger mange af de metoder, der også lægges vægt på i folkeskolereformen, det er eksempelvis læringsmålstyret undervisning, anvendelsesorienterede læringsformer og motion. Turboforløbene gør en ekstra forskel, fordi eleverne ofte skifter miljø, og der kommer nye øjne på deres situation. Kortlægningen af den internationale forskning er foretaget af Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, og de kommunale erfaringer er opsamlet af Epinion.

Projektet skal over de næste fire år understøtte skolernes arbejde med turboforløb blandt andet ved, at flere elever skal tilbydes et turboforløb. Projektet skal bygge videre på eksisterende gode erfaringer med turboforløb, og det skal bidrage til, at der udvikles sikker viden om, hvordan turboforløb kan tilrettelægges, så de giver den største og mest vedvarende effekt på elevernes læring. Egmont Fonden inddrages i projektets styregruppe, så fondens erfaringer kan bidrage til udvælgelse og udvikling af forløbene.

I 2016, 2017 og 2018 vil der blive udmeldt puljer, som kan søges af kommuner, der ønsker at afprøve forskellige modeller af turboforløb. Forløbene bliver udviklet og prøvet som pilotforsøg i 2016, og fra 2016-2018 skal de afprøves systematisk. Derefter skal de bredes ud og evalueres.

Statusredegørelse for folkeskolens udvikling for skoleåret 2015/2016

I aftalen om et fagligt løft af folkeskolen er det præciseret, at der skal udarbejdes en årlig redegørelse for folkeskolens udvikling.

Statusredegørelsen skal følge op på de tre nationale mål for folkeskolens udvikling:

1. Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.
2. Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.
3. Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden.

Redegørelsen forholder sig til de fire resultatmål:

1. Mindst 80 procent af eleverne skal være gode til læsning og matematik i de nationale test.
2. Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år.
3. Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik skal reduceres år for år.
4. Elevernes trivsel skal øges.

Redegørelsen skal danne grundlag for den løbende dialog mellem regering, kommuner og folkeskolens øvrige parter om folkeskolens udvikling, og den skal ses i sammenhæng med øvrige initiativer om mål og opfølgning som for eksempel kommunernes kvalitetsrapporter og ledelsesinformationssystem.

Statusredegørelsen for skoleåret 2015/2016 har udviklingen i folkeskolens inkluderende læringsmiljøer, målsætningen om fuld kompetencedækning og følgeforskning som særlige temaer.